

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

MİLLİ KÜTÜPHANE YZ. A 801 NUMARALI MECMUA
(Transkripsiyonlu Metin - İnceleme)

DANIŞMAN

Doç. Dr. Beyhan KESİK

HAZIRLAYAN

Şermin BAKA

20122005007

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	III
ÖZET	V
ABSTRACT	VI
KISALTMALAR.....	VIII
METİNDE KULLANILAN TRANSKRİPSİYON SİSTEMİ.....	IX
GİRİŞ	1
1) MECMUA	1
2) MİLLİ KÜTÜPHANE YZ. A 801 NUMARADA KAYITLI MECMUÁ NIN İNCELENMESİ	4
3) ŞAİRLERİN ŞİİRLERİNİN BULUNDUĞU VARAK NUMARALARI VE ŞİİR TÜRLERİ	6
METİN	16
SONUÇ	263
KAYNAKÇA	264
EKLER	265
ÖZGEÇMİŞ.....	269

ÖN SÖZ

Zengin muhtevası ile bir hazine niteliğinde olan mecmualar, Klasik Türk edebiyatı tarihimizde önemli bir yer teşkil etmektedir. Edebiyat tarihine yansımamış belgeler, türler, şairler, şiirler ve manzûmeler mecmualar sayesinde tespit edilebilir. Mecmualarda tezkirelere girmemiş ya da tezkirelere girecek kadar şöhret bulamamış çok sayıda şair ve şiirle de karşılaşılabilir. Bu da edebiyat tarihimize katkı sağlamaktadır. Ayrıca mecmualar yüzyıllar boyunca sadece edebiyatımıza ışık tutmamış diğer alanlara da önemli katkılar sağlamıştır. Bu mecmualardan biri de Milli Kütüphane Yz. A 801 numarada kayıtlı mecmuadır. Biz de yaptığımız bu çalışma ile, bu mecmuanın 4b-77a varakları arasında yer alan XV ve XVI., yüzyıl dönemine ait şairlerin şiirlerini çeviri yazı ile yeni harflerle aktarmaya çalıştık.

Çalışmamızın giriş bölümünde mecmua hakkında bilgi, eser içinde geçen şairlerin şiirlerinin bulunduğu varak numaraları ve nazım şekillerine yer verilmiştir. Şairlerin isimleri alfabetik sıraya göre verilmiş ancak mahlas kullanılmayan şiirler ise sona eklenmiştir.

Mecmuanın tertip şekline baktığımızda belli bir sistemin gözetilmediğini görüyoruz. Şiirler, vezinlerine, rediflerine, nazım şekillerine veya şairlere göre sıralanmamıştır. Ancak yer yer, aynı şaire ait şiirlerin arka arkaya yazıldığı görülmektedir.

Şiirlerin sıralanmasında metin okunurken mecmuanının orijinali esas alınmıştır. Ancak okumalarımız sırasında mecmuanın sayfalarının eksik olduğunu fark ettik. Bu nedenle varak numaralarını kendimiz numaralandırdık. Aynı zamanda 24b-25a arasındaki sayfaların eksik olması sebebi ile bazı şiirlerin bir bölümünün eksik olduğu görülmektedir.

Metindeki beyitlerin tamamı baştan sona kadar numaralandırıldı. Murabba, muhammes vb. gibi bentlerle yazılan nazım şekillerinde ise bent numaraları verildi. Metindeki bazı şiir başlıklarına sadece ‘gazel’ yazılmıştır. Metinde bütünlük

sağlamak amacıyla bu başlıklar değiştirildi [Teds̄is-i Beyānī Ğazel-i Beyānī] gibi. Ayrıca bazı başlıklarda şairlerin isimleri yanlış verilmiştir. Bu yanlışlıklar düzeltilip dipnotta belirtildi. Metinde vezin kaynaklı sorunlar ile karşılaşıldı. Bu sorunlar dipnotta belirtildi. Metinde vezin gereği gerekli görülen yerlerde metin tamiri yapıldı. Bu kelimeler köşeli parantez [] sembolü ile gösterildi.

Metnin kurulumunda Eski Anadolu Türkçesi dil özellikleri ve şairlerin yaşadıkları dönem göz önünde bulunduruldu. Bazı kelimeler dönemin imlâ özelliğine uygun olarak yazıldı. “Hatt, Hakk” gibi muzaaf kelimeler vezne göre tek veya çift ünsüzle okundu.

Ne oldu, ki oldu sözcük gurupları birleşik okunduğu yerler n’oldu, k’oldu şeklinde gösterildi.

İçin edatındaki vezne göre düşen “i” ünlüsü tire (-) ile gösterildi. Olduğu-çün. İle ve ise vezne göre bazen bitişik bazen ayrı okundu.

Farsça ikili tekrarların yazımında, tekrarlanan kelimeler arasındaki ek veya edatlar, kısa çizgi arasına alındı. Ser-te-ser ...

Metinde geçen özel isimlerin ilk harfleri büyük yazıldı.

Eserin bazı yerleri silik olduğu için okunması sırasında bazı zorluklarla karşılaşıldı. Bu nedenle okunamayan yerler (.....) şeklinde gösterildi.

Yapılan çalışma içerisinde doğruyu bulma noktasında her ne kadar gayret edilip dikkat gösterilse de eksik hatalarımızın bulunması kaçınılmazdır. Sonraki çalışmalarımızda daha sağlam adımlar atabilmemiz için bu hata ve eksiklerin hoşgörü içerisinde düzeltilip giderilmesi en büyük temennimizdir.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında yardımlarını esirgemeyip her türlü kaynak ve bilgiyi sağlayan danışman hocam Doç. Dr. Beyhan KESİK’e teşekkür ederim.

Giresun, Temmuz 2014
Şermin BAKA

ÖZET
MİLLİ KÜTÜPHANE YZ. A 801 NUMARALI MECMUA
(TRANSKRİPSİYONLU METİN - İNCELEME)

BAKA, Şermin

Giresun Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Beyhan KESİK

Temmuz 2014, VIII+269

Bu çalışmanın konusu Milli Kütüphane Yz. A 801 numarada kayıtlı mecmuadır. Eserin müstensihisi Bursevi Seyyid Ali'dir. Eserin istinsâh tarihi ise Rebiyülâhir 1019/Haziran 1610'dur. Toplam 117 varaktan oluşan bu eserin 4b-77a varakları arasında 72 varaklık kısımda XV ve XVI. yüzyılda yaşamış şairlerin Türkçe şiirleri yer almaktadır.

Metinde 74 şaire ait şiirlerin nazım şekilleri şu şekildedir: 189 gazel, 15 tahmîs 20 tesdîs, 5 müseddes, 1 müsemmen, 1 muhammes.

Çalışmamız iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde mecmua hakkında bilgi ve şairlerin şiirlerinin bulunduğu varak numaraları ve nazım şekilleri verilmiştir.

İkinci bölümde metnin transkripsiyonlu metni verilmiştir. Sonuç bölümünde yapılan çalışmanın değerlendirilmesi bulunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Milli Kütüphane Yz. A 801, mecmua, eş'âr.

ABSTRACT

NATIONAL LIBRARY OF TURKEY PERIODICAL NUMBERED YZ. A 801 (TRANSCRIPTIONAL TEXT- EXAMINATION)

BAKA, Şermin

Giresun University

Institute of Social Scienses

Department of Turkish Language and Literature, Post Graduate Thesis

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Beyhan KESİK

July 2014, VIII+269 pages

The subject of this study is the periodical which is recorded with the number A 801 in National Library of Turkey. Author of the copyist is Bursevi Seyyid Ali. Rebiyülâhir 1019/June 1610 is the date the book was written. Work consists of 117 sheets. The first 77 leaves Turkish poems of the poet in the 15th and 16th centuries, is located.

In the Turkish poems the verse forms of 74 poets are as follows: 189 ghazals, 15 tahmîs 20 tesdîs, 5 müseddes,1 müsemmen, 1 muhammes.

Our study consists of two parts. In the first section of magazines and information about where the folio number of poets and poetic forms are given.

In the second part of the transcribed text are given text. In the conclusion section of the study are to evaluate.

Key Words: National Library of Turkey A 801, periodical, poems

KISALTMALAR

a.g.e.: adı geen eser

AKM: Atatürk Kültür Merkezi

C.: cilt

İ: İstanbul niversitesi

s. : sayfa

TDK: Türk Dil Kurumu

TDV : Türkiye Diyanet Vakfı

METİNDE KULLANILAN TRANSKRİPSİYON SİSTEMİ

1. Metinde Arapça ve Farsça kelimelerdeki uzun ünlüler ا, ی, و, sırasıyla ā, ī, ū, ō şeklinde gösterilmiştir.

2. Arap alfabesinde bulunup da yeni alfabemizde bulunmayan işaretler şu şekilde gösterilmiştir.

ṣ ث

ḥ ح

ḫ خ

ẓ ذ

ṣ ص

ẓ, ḍ ض

ṭ ط

ẓ ظ

‘ ع

ġ غ

ḳ ق

ñ, k, g ك

’ أ

3. Farsçadaki “vâv-ı ma’dûle” ile yazılan kelimelerde hı“dan sonra “ā” italik yazılmıştır. “ḥāce” gibi.

GİRİŞ

1) MECMUA

Mecmua, “sözlükte dağınık şeyleri bir araya getirmek, toplamak” anlamındaki cem‘ masdarından türeyen mecmû‘dan (bir araya getirilmiş, toplanmış) gelmektedir. Mecmûanın yanı sıra mecâmî‘, mecma‘, câmi‘ gibi aynı kökten türemiş kelimelerle -yalnız Osmanlı Türkçesi’nde- cüzdan, defter, cerîde isimleri de aynı manada kullanılmıştır. Ancak bu isimlerden herhangi birini taşımadığı halde mecmua özelliğine sahip pek çok eser bulunmaktadır.

Mecmualar, genelde bir veya daha fazla yazar yahut şaire ait çeşitli şekil ve hacimlerdeki dinî, din dışı nesir ya da şiirlerden ouşan derleme kitaplardır: Mecmûatü’l-ehâdis, mecmûa-i fetâvâ, mecmûa-i ed’iye, mecmûatü’r-resâil, mecmûa-i eş’âr, mecmûa-i tevârih, mecmûa-i fevâid gibi. Mecmua başlangıçta, birçok bakımdan benzediği cönk gibi ayetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, ilahiler, şarkılar, mektuplar, latifeler, lugaz ve muammalarla ilaç tariflerinin ve faydalı bilgilerin (fevâid), notların, tarihî belge ve kayıtların (tevârih) derlendiği bir not defteri halinde ortaya çıkmış, zamanla gelişip düzenli bir tertip ve şekle kavuşarak türlerine göre bazı farklılıklar gösteren bir kitap veya telif çeşidi özelliği kazanmıştır. Bir telif türü olarak gelişimini tamamladıktan sonra genellikle kitap hüviyetindeki teliflerden farklı bir tarafı kalmamıştır.¹

Klasik edebiyatımız devrinde, içerisinde seçme şiir ve yazıların yer aldığı, eski harfler ile elle yazılmış, şekil yönüyle bir defterden ibaret olan mecmualar bir bakıma edebiyatımızdaki ilk antolojiler olarak adlandırılabilir.

Derleme yoluyla meydana getirilen mecmualar tamamen derlemecinin zevkine bağlıdır. Bu bakımdan çok düzgün ve tertipli mecmualar yanında düzensiz mecmualar da vardır. Eserleri yazıya geçmiş şair ve yazarlardan yapılan seçmelerin

¹ Mustafa Uzun, “Mecmua”, *İslam Ansiklopedisi*, C. 28, TDV, Ankara, 2003, s. 265-267

yer aldığı mecmualar bulunduğu gibi, adları bilindiği halde henüz ele geçmemiş bazı önemli eserlerin asılları veya kopyaları da vardır. Söz gelimi şairlerin divânlarına koymadıkları şiirleri ile edebiyat tarihi açısından önemi büyük olan risâle ve mektupları bu mecmualarda bulunur.²

Bugün mecmua denince akla muntazam aralıklarla yayımlanan ve içinde hemen hemen aynı konudan yazıları ihtiva eden bir çeşit yazılar topluluğu akla gelir. Klasik Türk kültürü çerçevesi içinde mecmuayı bugünkü anlamıyla düşünmek yanlıştır. Mecmua genellikle kişilerin beğenilerini yansıtan bir not defteri olarak görevine başlamış ve bu görevini sürdürmüştür o defter bitince de mecmua dediğimiz şey orataya çıkmıştır.³

Yüzyıllar boyunca gerek edebiyat sahasına gerekse diğer alanlara önemli katkılar sağlayan mecmua türünün önemi şöyle sıralanabilir:

a. Bu gün için kayıp olan bir eser bu mecmuaların birinde ortaya çıkabilir.

b. Zamanında şairin herhangi sebeple divanına koymadığı veya daha sonra yazdığı şiir veya yazılar kulaktan kulağa veya elden ele geçerek bu mecmualarda yer alabilir. (Buna Taşlıcalı Yahya'nın meşhur Şehzâde Mustafa Mersiyesi ile Veysî'nin İstanbul'la ilgili kasidesi örnek verilebilir).

c. Divanı olmayan bir şairin şiirleri dağınık veya toplu şekilde bu mecmualarda bulunabilir.

Mecmualar tek bir konuyu içine alan yazıları topladığı gibi, değişik konuları da içine alabilirler.⁴ Mecmuaların konuları daha çok edebiyatla ilgilidir. Gazel, kasîde, musammat, tarih, mektup vs. türler üzerine oluşturulmuş mecmualar bunlardandır. Ancak fıkıh, kelâm gibi dinî ilimler; simyâ, reml, sihir, falcılık gibi

² İskender Pala, *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, L&M Yayınları, İstanbul, 2003, s. 312.

³ Günay Kut, "Mecmualar", *Dergah Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, C. VI, Dergah Yayınları, İstanbul, 1986, s. 170.

⁴ Günay Kut, a.g.e., s. 170.

eski batıl ilimler; musikî, hat gibi sanat dalları vs. üzerine derlenmiş mecmualar da vardır.⁵

Mecmualar Arapça, Farsça, Türkçe olarak tek bir dille kaleme alındığı gibi derleyen bu dilleri bilip bilmemesine ve derlenen metinlerin diline göre bunların ikisinin veya üçünün birlikte kullanıldığı metinler halinde de yazılmıştır. Çoğunlukla ilmî ve dinî konularda derlenmiş mecmuaların mensur ve Arapça, edebiyat ve sanat konularındakilerin ise manzum ve Farsça-Türkçe olduğu görülmektedir.⁶

Eski edebiyatımızda, şairlerin birbirlerine yazdıkları nazireleri (bir şairin şiirine aynı vezin ve kafiyede bir benzerinin yazılması) ve çeşitli meraklılarca toplanmış şiirleri bir arada toplayan antoloji mahiyetindeki mecmualara da rastlanmaktadır. Bunlar devrin zevk anlayışını, şairlerin eğilimlerini ve birbirlerine karşı bakış açılarını göstermesi bakımından son derece önemlidir. Şiir mecmuaları, bugün divanları kaybolup gitmiş veya divan tertip etme fırsatı bulamamış şairler için de tek önemli kaynaktır.

Antoloji mahiyetindeki mecmuaların her kitaplıkta yüzlerce örneği vardır. Buna karşılık iyi ve titiz bir çalışma gerektiren nazire mecmualarının sayısı ise birkaç örnekle sınırlıdır. Bilinen nazire mecmuaları şunlardır:

1. Ömer b.Mezi'd, Mecmu'atü'n-Nezair: H.840/1437'de derlenmiş bu mecmuada, XV. asır ortasına kadar yetmiş 84 şaire ait 397 şiir bulunmaktadır.
2. Eğridirli Hacı Kemâl, Camiü'n-Neza'ir: H.918/1512-13'de derlenen mecmuada, 266 şaire ait, çoğunluğu gazelden oluşan 3140 şiir bulunmaktadır. Elde edilen tek nüshası, Bayezid Kütüphanesi, No.578'de bulunmaktadır.
3. Edirneli Nazmî, Mecma'ü'n-Nezayir: H.930/1524'te tamamlanan bu hacimli Mecmuada 357 şaire ait 5527 şiir bulunmaktadır. Şiirlerin 37'si murabba, diğerleri gazeldir. Mecmuanın 7 nüshası vardır.

⁵ İskender Pala, a.g.e., s. 312.

⁶ Mustafa Uzun, a.g.e., s. 267.

4. Pervane Bey Mecmuası: H.968/1560'ta Pervane Bey tarafından derlenen eser, 641 varaktan oluşmaktadır. Tek nüshası, Topkapı Sarayı Müzesi Küt. Bağdat Ktp. 406'da kayıtlıdır.

Bunların dışında, yazarı ve derleme yılı bilinmeyen diğer nazire mecmuaları şunlardır: Mecmu'a-i Nezayir (İÜ Küt.Ty.739), Cami'ü'n-Neza'ir (İÜ Küt.ty.2955), Mecmu'a'i Nezayir (Mevlana Müzesi Küt. 2546), Mecmu'a-i Nezayir (Süleymaniye Küt. Hüsnü Paşa 894.35), Mecmu'a-i Nezayir (Yapı Kredi Bankası Küt. 15913). Budinli Hisali'nin XVII. Asırda derlediği Metali'ü'n- Neza'ir'i ise, nazirelerin sadece matla beyitlerini içermektedir.⁷

2) MİLLİ KÜTÜPHANE YZ. A 801 NUMARADA KAYITLI MECMUA' NIN İNCELENMESİ

Milli Kütüphane Yz. A 801 Numarada kayıtlı mecmuanın müstensihisi Burusevi Seyyid Ali'dir. Eserin istinsâh tarihi ise rebiyülâhir 1019'dur. Toplam 117 varaktan oluşan bu eserin 4b-77a varakları arasında 72 varaklık kısımda XV., XVI. yüzyılda yaşamış şairlerin Türkçe şiirleri yer almaktadır. 71 şairin çeşitli nazım şekillerine ait nazım şekilleri ve sayıları şu şekildedir:

Gazel	189
Muhammes.....	2
Müseddes	5
Müsemmen	1
Tahmîs.....	15
Tesdîs.....	20

Bu varaklarda adlarını tespit edebildiğimiz şairlerin isimleri alfabetik olarak şu şekildedir. (Adlî, Ahmed, 'Asrî, Âzerî, Bahârî, Bâkî, Beyânî, Cinânî, Çeşmî, Dervîş, Fazlî, Fevrî, Firâkî Fürûgi, Gülâbî, Hâşimî, Hatâî, Hayâlî, Hâyreî, Hicrî, Hüdâyî, Hüsrevî, 'İlmî, İshâk, Kabûlî, Kalender, Kâmî, Kasımî, Kevserî, Kıvâmî, La'î, Lam'î, Makâlî, Mânî, Mecdî, Mesîhî, Medhî, Miskîn, Muhibbî, Nazmî, Necâtî, Nişânî, Peyâmî, Rahmî, Remzî, Revânî, Rûhî, Sâdıq, Selîkî, Selîsî, Sücûdî, Süheylî,

⁷ Mustafa İsen, Osman Horata, Muhsin Macit, Filiz Kılıç, İ. Hakkı Aksoyak, *Eski Türk Edebiyatı El kitabı*, Grafiker Yayıncılık, Ankara 2006, s. 23-24.

Sürürî, Şem'î, Şemsî, Şevkî, Tâlî', Tîgî,'Ubeydî, 'Ulvî, Usûlî, Ümidî,Va'dî, Vahdetî, Veysi, Visâlî, Yahyâ, Zâtî, Zayyîkî, Zühdî, mahlası olmayan şairler)

Mecmuada karşılaştığımız vezinleri kullanıldığı şiir sayısının çokluğuna göre şu şekilde sıralayabiliriz:

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün) (Fa' lün)

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Mefā' jlün Mefā' jlün Mefā' jlün Mefā' jlün

Mef' ülü Fā' ilātü Mefā' jlü Fā' ilün

Mef' ülü Mefā' jlü Mefā' jlü Fe' ülün

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

(Fa' ilātün) (Fa' lün)

Mefā' jlün Mefā' jlün Fe' ülün

Mefā' jlün Fe' ilātün Mefā' jlün Fe' ilün

(Fā' lün)

Mef' ülü Mefā' ilün Mef' ülü Mefā' ilün

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fa' ilātün) (Fa' lün)

Mef' ülü Fā' ilātün Mef' ülü Fā' ilātün

Fā' ilātün Mefā' ilün Fā' ilātün Mefā' ilün

Müf' teilün Müf' teilün Müf' teilün Müf' teilün

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün

Müfte' ilün Müfte' ilün Fā' ilün

Mecmuanın 4b-29a varakları arasında tahmîs, tesdîs, müseddes, muhammes ve müsemmen gibi çeşitli nazım şekilleri ile yazılmış şiirler yer almaktadır. Eserin devamı ise gazellerden oluşmaktadır.

Eserin 4b-77a varakları arasında en fazla yer dönemin ünlü şairlerinden Bâkî'ye ayrılmıştır.

Milli Kütüphane Yz. A 801 Numarada kayıtlı eserin bazı yerleri silik olduğu için ve düzende bazı problemler olduğu için okunması sırasında bazı zorluklarla karşılaştık. Eserde bazı kelimelerdeki noktalı harflere nokta konulmamış, bazısına ise fazladan nokta konulmuş. Bu kelimeler beytin anlamına göre bulunmuştur. Eserde okunamayan yerler (.....) şeklinde gösterilmiştir.

3) ŞAİRLERİN ŞİİRLERİNİN BULUNDUĞU VARAK NUMARALARI VE ŞİİR TÜRLERİ

Adlî	17a-17b	Tesdîs
Ahmed	38a	Gazel
	41b	Gazel
	62b	Gazel
‘Asrî	58a	Gazel
Âzerî	12b-13a	Tesdîs
	13a-13b	Tesdîs
	13a-14a	Tesdîs
	14a-14b	Tahmîs
	14b-15a	Tesdîs
	15a-15b	Tahmîs
	15b-16a	Tesdîs

	25a-25b	Tesdīs
	27a-27b	Tesdīs
	28a-28b	Müsemmen
	28b-29a	Muhammes
	29a	Gazel
	36a	Gazel
	42b	Gazel
	44b	Gazel
Bahārī	62a	Gazel
Bākī	29b	Gazel
	30a	Gazel
	30b	Gazel
	32a	Gazel
	32b	Gazel
	33a	Gazel
	33b	Gazel
	38b	Gazel
	39a	Gazel
	39b	Gazel
	43b	Gazel
	66a	Gazel
	66b	Gazel
	67a	Gazel
	67b	Gazel

	68a	Gazel
	68b	Gazel
	69a	Gazel
	69b	Gazel
	70a	Gazel
	70b	Gazel
	71a	Gazel
	71b	Gazel
	72a	Gazel
	72b	Gazel
	73a	Gazel
	73b	Gazel
	74a	Gazel
	74b	Gazel
	75a	Gazel
	75b	Gazel
	76a	Gazel
	76b	Gazel
	77a	Gazel
Beyānī	18a-18b	Tesdīs
	37b	Gazel
Cinānī	4b-5a	Tahmīs
	5a-5b	Tesdīs
	5b-6a	Tahmīs

	6a-6b	Tahmīs
	7a-7b	Tahmīs
	8b-9a	Tahmīs
	10a	Tahmīs
	10b-11a	Tesdīs
	11a-11b	Tesdīs
	11b-12a	Tesdīs
	16a-16b-17a	Tesdīs
	19a-19b	Tesdīs
	20a-20b	Müseddes
	20b-21a	Tahmīs
	22a-22b	Tahmīs
	23a-23b	Tahmīs
	25b-26a	Tesdīs
	28b-29a	Muhammes
	42b	Gazel
	47a	Gazel
	53b	Gazel
Çeşmī	42a	Gazel
Dervīş	43a	Gazel
‘Ālī	54b	Gazel
Fazlī	65b	Gazel
Fevrī	40a	Gazel
	51b	Gazel

	53a	Gazel
	61b	Gazel
Firākī	56a	Gazel
Fürūgi	60a	Gazel
Gülābī	60b	Gazel
Hāṣimī	7b-8a	Tesdīs
	44b	Gazel
Hatāī	41a	Gazel
Hayālī	55a	Gazel
	56b	Gazel
	60b	Gazel
Hayretī	45b	Gazel
	63a	Gazel
Hicrī	55b	Gazel
Hüdāyī	49b	Gazel
	50a	Gazel
	50b	Gazel
	52a	Gazel
Hüsrevī	37a	Gazel
‘İlmī	57a	Gazel
İshāk	59b	Gazel
Kabūlī	36b	Gazel
	48a	Gazel
	48b	Gazel

	49a	Gazel
Kalender	26b-27a	Tesdīs
Kāmī	37b	Gazel
Kasīmī	59a	Gazel
Kevserī	62a	Gazel
Kıvāmī	56b	Gazel
La‘lī	46b	Gazel
Lam‘ī	63b	Gazel
	64a	Gazel
Makālī	54a	Gazel
Mānī	9a-9b	Tahmīs
	61b	Gazel
Mecdī	41b	Gazel
Medhī	23b-24a	Tesdīs
	25a	Müseddes
Mesihī	40b	Gazel
	46a	Gazel
	56a	Gazel
Miskīn	46a	Gazel
Muhibbī	21b-22a	Tahmīs
Nazmī	50b	Gazel
Necātī	42a	Gazel
	44a	Gazel
Niṣānī	60a	Gazel

Peyāmī	6b-7a	Tahmīs
Rahmī	58b	Gazel
Remzī	43b	Gazel
Revānī	51a	Gazel
	52b	Gazel
Rūhī	45a	Gazel
Sādıķ	36a	Gazel
Selīkī	55b	Gazel
Selīsī	31a	Gazel
	31b	Gazel
Sücūdī	61a	Gazel
Süheylī	41a	Gazel
Sürürī	40b	Gazel
	63a	Gazel
Şem‘ī	59b	Gazel
Şemsi	40a	Gazel
	43a	Gazel
Şevkī	47b	Gazel
Tālī‘	51b	Gazel
Tīgī	17b-18a	Tahmīs
‘Ubeydī	46b	Gazel
	54a	Gazel
	65b	Gazel

‘Ulvi	34a	Gazel
	34b	Gazel
	35a	Gazel
	35b	Gazel
	37a	Gazel
	44a	Gazel
	47b	Gazel
	53b	Gazel
	55a	Gazel
	58a	Gazel
Usūlī	62b	Gazel
Ümīdī	38a	Gazel
	38b	Gazel
	39a	Gazel
	39b	Gazel
	63b	Gazel
	66a	Gazel
	66b	Gazel
	67a	Gazel
	67b	Gazel
	68a	Gazel
68b	Gazel	
69a	Gazel	
69b	Gazel	

	70a	Gazel
	70b	Gazel
	71a	Gazel
	71b	Gazel
	72a	Gazel
	72b	Gazel
	73a	Gazel
	73b	Gazel
	74a	Gazel
	74b	Gazel
	75a	Gazel
	75b	Gazel
	76a	Gazel
	76b	Gazel
	77a	Gazel
Va ^c dī	31a	Gazel
	31b	Gazel
	33b	Gazel
Vahdetī	52b	Gazel
Veysī	18b-19a	Müseddes
Visālī	37b	Gazel
	57b	Gazel
Yahyā	45b	Gazel
	64a	Gazel

	64b	Gazel
	65a	Gazel
Zatī	51a	Gazel
	57a	Gazel
	57b	Gazel
Zayyikī	24a-24b	Tesdīs
	61a	Gazel
Zühdi	58b	Gazel
Mahlası Olmayanlar	24b	Müseddes
	21a-21b	Müseddes

METİN

4b

[Taḥmīs-i Cinānī Ğazel-i ‘Ārifī]

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün

I

Her kimi hem-dem kı lup yār ile kılsañ āşinā

Dūr idüpbīgāneveş elbetde eylersin cefā

Var mıdur āyā cevābuñ bir su’ālüm var saña

Niçün eylersin ‘aceb ey rüzgār-ı bī-vefā

‘Āşıkı ma‘ şūqdan ma‘ şūkı ‘āşıkdan cüdā

II

Cür‘ a gibi kıadr-i ‘uşşākı kı lursañ ḥāke pest

Bir nefes devründe urmaz dāmen-i maqşūda dest

Cām-ı ‘ıyşin eyleyüp seng-i ḥavādiş ile şikest

Nüş-ı ‘işretle idersin dem-be-dem ağıyarı mest

Niş-i ğamdur şunduğūñ erbāb-ı ‘aşka dā’imā

III

Ğayrlar dil-dār ile gülgeşt-i şahrā itmede

Hicr ile ‘āşık belā küncinde me’vā itmede

Nā- maḥallün çarḥ maqşudın müheyyā itmede

Bāğlarda zāğlar seyr ü temāşa itmede

Bülbül-i zârı idersin beste-i dâm-ı belâ

IV

Görmez erbâb-ı hüner devründe rif' atdan eşer

Eylemez ehl-i şafâ mesrûr olup def' i keder

5a

Geh figân u âh idüp gâhi döker hûn-ı ciger

Senden eylerse şikâyet n'ola erbâb-ı hüner

Senden eglerse 'aceb mi her zemân ehl-i şafâ

V

Ey Cinânî merd iseñ yâd eyleme cânıñ ğamın

Ğam çekerseñ bārî çek 'âlemde cânānuñ ğamın

Hâtıruñdan dūr idüp a' lâ vü ednānuñ ğamın

Mest-i 'aşq ol 'Ārifî gel çekme dünyānuñ ğamın

Şayqal-ı vahdetle vir mir 'ât-ı qalbe incilâ

Tesdīs-i Cinânî Ğazel-i Cinânî

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün

I

Ne qadün gibi senüñ serv-i semen-sâ bulunur

Ne ruhuñ gibi daĥi verd-i muṭarrâ bulunur

Ne gönül gibi aña bülbül-i gūyā bulunur

Gerçi çok ‘āşık u çok hūb dil-ārā bulunur

Ne saña bencileyin ‘āşık-ı şeydā bulunur

Ne baña sencileyin dil-ber-i ra‘ nā bulunur

II

Beni erbāb-ı ma‘ ārifden iden bī-taḫṣīr

Mā’il-i ma‘ rifet itmiş seni ey mihr-i Münīr

Ara yirde yoğ iken ülfet için bir tedbīr

İkimüz bir yire sevḫ eyledi taḫdir-i Ḳadīr

Ne saña bencileyin ‘āşık-ı şeydā bulunur

Ne baña sencileyin dil-ber-i ra‘ nā bulunur

III

İttifāḫ ile olup ṭālib-i tekmīl-i vifāḫ

Haşre dek görmeyelüm n’eydüğünü rüz-ı firāḫ

İltifāt itmeyelüm düşmene eylerse nifāḫ

Deñmede şūrete gelmez bu ḫadar istiḫḫāḫ

5b

Ne saña bencileyin ‘āşık-ı şeydā bulunur

Ne baña sencileyin dil-ber-i ra‘ nā bulunur

IV

Bende yok bir ğaraz-ı fāsīd ü ümmīd-i vişāl

Sende yok ‘āşık-ı şūrīde ile vaşla maḥāl

Nazar-ı pākile dil-dāruñ olup mähile sāl

Arasa ‘ālemi geşt itse eger peyk-i visāl

Ne saña bencileyin ‘āşık-ı şeydā bulunur

Ne baña sencileyin dil-ber-i ra‘ nā bulunur

V

Bezm-i fānīde Cinānī gibi ni‘ met bilelüm

Lezzet-i şoḥbet-i aḥbāb-ı ğanīmet bilelüm

‘Ömrümüz ḥaşılını mihr ü maḥabbet bilelüm

Gül ü bülbül gibi cem‘ olmağı devlet bilmem

Ne saña bencileyin ‘āşık-ı şeydā bulunur

Ne baña sencileyin dil-ber-i ra‘ nā bulunur

Taḥmis-i Cinānī Ğazel-i Bākī

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

I

Yokdur [güzel] zamānede ol nev-cevān gibi

Hercâyılığda ‘āşığa ammā cihān gibi

Gözden tolandı mihr-i sipihr-i iḳtirān gibi

Terk itdi ben za'îfini gitdi revân gibi

Gelmek müyesser olmadı bir dağı cân gibi

II

Dil murğı şayd olaldan anuñ zülfi ağına

Gelmez bakup teraḥḥum idüp sine dāğına

Aküp şafâ-yı ḥâṭirile kūyı bāğına

Ser-keşlik eylemezse o servüñ ayağına

6a

Yüzler süriyü varayın âb-ı revân gibi

III

Ḥüsn ile encüm içre muḳalledsin ey güneş

‘Arz-ı cemâle ḥayli muḳayyedsin ey güneş

Cânâne gibi şanma seḥî-ḳadsin ey güneş

Devr içre sen de [gerçi] ser-âmedsin ey güneş

Olmayasın ol âfet-i devr-i zamân gibi

IV

Eşküm su ḳoydı baḥr-i muḥiṭüñ ocağına

Âhum şerâre şaldı sipührüñ ocağına

İrişdi dirsek ey şaḳın aldanma lâfına

Ey âh o mâhuñ irişemezsin ḳulağına

Başuñ gerekse göklere çıkşun figān gibi

V

Qalb-i dil-i Cinānī gibi dirhem olduğın

Zahm-ı hadeng-i hicrile bī-merhem olduğın

Fehm eyleyüp yürekde ğamuñ müğgam olduğın

Çün bildiler nişāne-i tīr-i ğam olduğın

Bākīyi halk çekdi çevirdi kemān gibi

Tahmīs-i Cinānī Ğazel-i Bākī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün

I

Düşdi gönlüm yine bir dil-berlerüñ a' lāsına

Meyl idüp bakmazsa a' dānuñ n'ola iĝvāsına

Serv-i āzādı kul itmiş kāmēt-i bālāsına

Hūblar māyildür elbet 'āşık-ı şeydāsına

Dilber-i 'ālī-cenābuñ bakma istignāsına

II

İstemez üftādesüz 'ıyş ile nūşı neylesün

Ādem ister ol perī-peyker vuḥūşı neylesün

Zāhirā lāyık degüldür ḥöd-fürüşı neylesün

Bakmaz ammā sendedür gül gibi gūşu neylesün

6b

Kuḥl-ı istiḡnā çekilmiş nergis-i şehlāsına

III

Āfitāb-ı ‘ālem-ārādur ruḥı dirsem maḥal

Anda zāhir lem‘ a-i envār-ı ḥüsn-i lem-yezel

Vechi var ol māh-rū ḥüsn ile olsa bī-bedel

Pertev-i mihr-i melāḥat çekdiler rüz-ı ezel

Şafḥa-i āyīne-i ruḥsār-ı meh-sīmāsına

IV

Rūḥ-perverdür nazīri yok hevā-yı kūyuñuñ

Görmedüm mişlin nesīm-i dil-güşā-yı kūyuñuñ

Mübtelālar ḥazzın almışlar şafā-yı kūyuñuñ

İşigūñ taşıyla ḥōş başı gedā-yı kūyuñuñ

Ser-fürū itmez sipihrūñ günbed-i mīnāsına

V

Ey Cinānī olmayup mā’il bu fānī devlete

‘Ömrüñi şarf eyleme tekmīl-i ‘izz ü rif’ ate

Geç otur sedd-i Sikender gibi künc-i ‘uzlete

Gör ne dir Bāḳī ḳadem başduḳda şadr-ı ‘izzete

Egme başuñ dehr-i dūnuñ efsar-i Dārāsına

Tahmīs-i Peyāmī Ğazel-i Āzerī⁸

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

I

‘Āşık ol varıñı bir yār-ı dīl-ārāya degiş

Ṭālib ol güher-i ‘aqlı ğam-ı ihsāna degiş

Dimezin zevkuñı var miñnet-i eyyāma degiş

Şūfī tesbīḥ u ‘aşāyı mey-i gül-fāma degiş

Ḥırқа-i zühd ü riyāyı çıkarup cāma degiş

II

Çekme her dil-ber içün āh-ı seḥer ‘ārifseñ

Ḳılma her tīr-i ğama sīne siper ‘ārifseñ

İtme her ğonca-i zībāya eger ‘ārifseñ

‘Ārife çünki yiter bir gül eger ‘ārifseñ

7a

Götiri ‘ālemi bir yār-ı gül-endāma degiş

III

İster iseñ seni eyletmeye [ol] çarḥ-ı cehül

⁸Başlıkta “Āzerī” yerine “Bāķī” yazılıdır.

Diler iseñ saña reşk eyleye aşhâb-ı uşul
İtmek isterseñ eger perde-i esrâra duhul
Bulmağ isterseñ eger Ka'be-i maqşûda vuşul
Çıkarup atlas u dîbâ-yı bir iħrâma degiş

IV

Bî-sütûn-ı ğamı Ferhâd gibi eyle mekân
Kaysveş yine maħabbetde olup ser-gerdân
Olmağ isterseñ eger nâm-ver [ol] her dü cihân
Câmı cānāneye vir ol yûri bî-nām u nişân
Merd iseñ naqd-i ħayâtı bir eyü nāma degiş

V

Ey Peyāmî yûri ol talîb-i iğrâz u beķâ
Şabr kıl cānuña kâr eyler ise renc ü 'anâ
Gör ne dir şānî-i Selmân-ı zahîr-i şu'arâ
Zevķ-i bâķî bulayın dirseñ eger Āzeriyâ
'Ālemün zevķ u şafâsın bir eyü nāma degiş

Taħmîs-i Cinānî Ğazel-i Ħayretî

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

I

Ne manşıb özleyüp ne dirhem ü dīnār arar göñlüm
Cihānı geşt idüp bir sīm-ten-i dil-dār arar göñlüm
Yoluñda ölmege ‘ İsi- nefes bir yār arar göñlüm
Tolanup şehr için bir dil-ber-i ‘ ayyār arar göñlüm
Evin yıķmağ için bi’llāh görüñ mi‘ mār arar göñlüm

II

Felekde niçe meh-rū seyrin eyler çeşm-i giryānum
Velī mihr ü maḥabbet eylemez bu ḳalb-i nālānum
Tereddüd ḳıldığum ‘ ayb itmesün yārān u ihvānum
Söz añlar bir nigār-ı nüktedān ister dil ü cānum

7b

Garaz-ı dil-ber degül bir mūnis-i ğam-ḥār arar göñlüm

III

Görüp refṯārını her ḳāmeti bālāya aldanmaz
Baḳup āyīneveş her ‘ arızı zībāya aldanmaz
Ḳaçar hercāyīlerden va‘ de-i ferdāya aldanmaz
Begüm her yüzi açılmış gül-i ra‘ nāya aldanmaz
Henüz bilinmedüḳ bir ğonca-i bī-ḥār arar göñlüm

IV

Ta‘ alluḳ dāmeni her dil-rübāya meyl idüp şalmaz

Tefekkür baħrine bir-dem mi var mähî-şifât ıalmaz
Begenmez degme hūbı gōrdūgine aldanup ıalmaz
Begūm her Ehrimen-meşreb birini ‘aynına almaz
Cihānı geşt idūp bir ādemice yār arar gōnlūm

V

ıalup dārū’ş-şifā-yı ‘aşk içinde bu dil-i şeydā
Daħı uşlanmadın sevdā-yı zūlf-i yārile aşlā
Cināniveş severseñ dil cānile bir dilber-i zībā
Yeñi başdan delū olmak diler ey Ĥayreti ammā
Yine eski efendūm gibi bir dil-dār arar gōnlūm

[Teds̄is-i Hāşimī Ėazel-i Hāşimī]

Mefā‘ ilūn Mefā‘ ilūn Mefā‘ ilūn Mefā‘ ilūn

I

Siyeh kākūlleri meftūn idelden çeşm-i giryānum
İrişdi göklere dūd-ı kebūd-ı āh u efgānum
ıaçup feryād u zārımdan beni terk itdi yāranum
Kime yansun yağılsun ağlayup bu çeşm-i giryānum
Hevā-yı kākül-i müşginūñ ile şimdi sulıānum
Ĥudādan ġayrı bilmez kimse aħvāl-i perişānum

II

Düzeldüp halqa halqa cāna her tārın kemend itdi
 Velī nā-haḡ yire zencīre çekdi ḡayd [ü] bend itdi
 Zebūn itdi bu cism ü cānı zār-ı müstmend itdi
 Dil-i şūrīdeyi başdan çıkardı pek levend itdi
 Hevā-yı kākül-i müşgīnūñ ile şimdi sulṡānum
 Ḥudādan ḡayrı bilmez kimse aḡvāl-i perişānum

III

Uçuḡ başlı merd ‘aḡlum başumdan tārūmār itdi
 Elünden iḡtiyārum aldı bī-şabr u ḡarār itdi
 Teşevvüş-i ḡāl ü ser-gerdān idüp bīmār u zār itdi
 Ḳomadı dilde cemi‘yyet perişān rūzgār itdi
 Hevā-yı kākül-i müşgīnūñ ile şimdi sulṡānum
 Ḥudādan ḡayrı bilmez kimse aḡvāl-i perişānum

IV

Yine cemi‘yyet itmiş ḡaylī tuḡyān itmek istermiş
 Yaḡup dil milketin fitneyle vīrān itmek istermiş
 Velī dār[a] çeküp nā-haḡ yire ḡan itmek ister
 Bozup cemi‘yyetim ḡāṡır-ı perişān itmek ister

Hevā-yı kākül-i müşğīnūñ ile şimdi sulţānum

Ĥudādan ġayrı bilmez kimse aĥvāl-i perişānum

V

Şehā başdan aşupdur ser-had-i ĥüsnünde ol kāfir

Müje ĥaylin dizüp başına ħat ħat bağlamış sıġlar

Diler sancaĥ çeke dil kişverin almaġa ser-tā-ser

Bilür yok Hāşimīnūñ saña ĥālin kim beyān eyler

Bozup cemī' yyetim ĥātır-ı perişān itmek ister

Hevā-yı kākül-i müşğīnūñ ile şimdi sulţānum

Ĥudādan ġayrı bilmez kimse aĥvāl-i perişānum

8b

Taĥmīs-i Cinānī Ġazel-i Fuzūlī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

I

Ķanı ol ġün kim ruĥuñ şevkıyle dil mesrūr idi

Çehre-i ġam perde-i taĥdīrile mestūr idi

‘ Arz iderdüñ ‘ arızuñ luţfuñ ‘ aceb mestūr idi

Ey ĥōş ol demler ki ruĥsāruñ baña manzūr idi

Çeşm-i ümmīdüm çerāġ-ı vaşldan pür-nūr idi

II

Ṭūr-veş cism-i nizārum ğarḳa-i envār olup
Dā'imā pür şevḳ olurdu mazhar-ı dīdār olup
Tāb-ı hüsnüñ rüşenā-yı dīde-i hūn-bār olup
Şevḳ-i ḳurbuñ 'āfiyet-baḥş-ı ten-i efgār olup
Şevḳ-i vaşluñ rāḥat-efzā-yı dil-i mehcūr idi

III

Bī-tekellūf bir gün ol meh-rū yanumdan gitmeyüp
Eyleyüp rencide aġyārı beni incitmeyüp
Gird-bād-ı ġām ġubār-ālūd-ı hicrān itmeyüp
Dāmen-i iḳbālūme gerd-i ta'arruz itmeyüp
Çeşm-i ḥāsīd çehre-i cem'iyetümden dūr idi

IV

Külbe-i aḫzānumı rüşen ḳılıp ol āfitāb
'Arz-ı rüşsār eyleyüp çekmezdi bir zerre ḥicāb
Her su'āl itdükçe la'inden virüp şāfī cevāb
Her du'ā itsem tevaḳḳufsuz olurdu müstecāb
Her temennā eylesem iḥmālsüz maḳdūr idi

V

Dil ser-i kuyuñda cāy-ı ḳurba bulmuşdı vuşul
Yādına gelmezdi hīç ol baġ-ı cennetden nüzul

Eylemezdi salṭanat ḳasḳın ḳılup a' dā melūl

Ādem idūm ḳurb-ı dergāhuḳnda bulmıḳdum ḳabūl

9a

Menzilūm cennet ūyūm Kevṫer enīsūm ḳūr idi

VI

Vuṫlatuḳla yār olup dā'im meserret gönlūme

Zerre deḳlū 'ārız olmazdı ḳasāvet gönlūme

Gelmeyüp bir gūn melāl-i rūz-ı firḳāt gönlūme

Hicr bīminden yetürmezdim kudūret gönlūme

Gerḳi devrānuḳ muḳālif cūnbiḫi meṫḫūr idi

VII

Ey Cinānī ḳulm idüp her 'āṫıḳ-ı giryāna ḳarḫ

Āṫinā iken ider cānānile bī-gāne ḳarḫ

Uḫradup rāh-ı belāda vādī-i hicrāna ḳarḫ

N'ola ger ṫalsa Fuḳzūlīyi ḳam-ı hicrāna ḳarḫ

Vuṫlat eyyāmında ol ḳāfiliḳen maḳrūr idi

Taḫmīs-i Mānī Ġazel-i Fuḳzūlī

Mefā' ilūn Mefā' ilūn Mefā' ilūn Mefā' ilūn

I

‘ Aceb ol şāh-ı zālīm ‘ aşıkuñ hūnına kıanmaz mı

Bu deñlü nāle bir gün aña te’şīr ide şañmaz mı

Kıyāmet yok mı dir āyā yaḥūd ḥaşre inānmaz mı

Beni cāndan uşandırdı cefādan yār uşanmaz mı

Felekler yandı āhumdan murādum şem‘ī yanmaz mı

II

Dem-ā-dem ol meh-i tābān emīr-i ‘ asker-i ḥübān

İder ğayrıları ḥandān beni biñ cānile nālān

Naşībi illerüñ iḥsān benüm endūh bī-pāyān

Ḳamu bīmārına cānān devā-yı derd ider iḥsān

Niçün kıılmaz baña dermān beni bīmār şañmaz mı

III

Tuyuldu rāz-ı pinhānum dükenmez āh-ı sūzānum

Yıkıldı ḳalb-i vīrānum ferāġat üzre cānānum

9b

Aḳar eşk-i firāvānum çıkar felege efgānum

Şeb-i firḳat yanar cānum döker [ḳan]çeşm-i giryānum

Uyarur ḥalkı efgānum daḥı ol yār uyanmaz mı

IV

Firāḳ-ı ‘ arız-ı gül-bū ider cān bülbülin şayrū

Gözümden dūr durur uyḡu fiḡānumdan cihān memlū

Ruḡuñ gördükde ey mihr ü sirişküm şaçılur her sū

Gül-i ruḡsāruña qarşu gözümde kanlu aḡar şu

Ḥabībüm faşl-ı güldür bu aḡar şular bulanmaz mı

IV

Ḥuzūrum gitdi ‘ālemden idelden dilde ḡam mesken

Görinür çeşmüme gülşen belā-yı ‘aşķile küllhen

Niçe demler o simin-ten ḡaber almadı ḡālūmden

Ġamum pinhān tutardum ben didiler yāre kıl rūşen

Disem ol bī-vefā bilmem inanır mı inanmaz mı

V

Ruḡuñ seyr eyleyen ‘āķil olur sermest-i lā-ya‘ kıl

Degüldür sevmemek ķābil maḡabbet itmek müşkil

Ne deñlü olsa sengin-dil zārūrī meyl ider ḡaşıł

Degüldüm ben saña mā’ıl sen itdün ‘aķlımı zā’ıl

Baña ta‘ n eyleyen cāhil seni görgeç utanmaz mı

VI

Ḳuluñ Mānī şeker-ḡādur lebün vaşfında ḡüyādur

Ġarīb-i dest-peymādur gedā-yı bī-ser ü pādur

İşi seyr ü temāşādur ser-i kūyuñda ḡavḡādur

Fuzūlī rind ü şeydādur hemīşe halka rüsvādur

Şoruñ kim bu ne sevdādur bu sevdādan uşanmaz mı

Taħmis-i Cinānī [Ġazel-i Cinānī]

10a

Mef' ūlü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ūlün

I

Bir müddet idi bu dil-ser-geşte vü gümrāh

Āzāde idi mülk-i ferāgatda olup şāh

Bir şūh u sitem-kāruñ olup bendesi nāgāh

Bilmezlikile bende düşüp olmadı āgāh

Uşlanmadı dīvāne gönül n'eyleyeyin āh

II

Sevdāya şalup ' aqlumı ol turra-i tarrār

Zencir-i ğam-ı ' aşka beni itdi giriftār

Uşlan diyü pend eyler idüm gerçi ki her-bār

Mecnūn gibi kuhsāra düşüp zār u dil-efgār

Uşlanmadı dīvāne gönül n'eyleyeyin āh

III

Olmuşdum ezel zühde düşüp ' ābid ü zāhid

Menfūrum idi cām-ı mey ü şem' ile şāhid

Yağmaya virüp şimdi velī zühdümi' ābid

'Aqlum tağılup oldu zamīrüm aña āid

Uşlanmadı dīvāne gönül n'eyleyeyin āh

IV

Şabr üzre olup bir niçe günler dil-i nālān

Bakmazdı kaçan 'arz-ı cemāl eylese cānān

Āhır kımayup kendüye ol hüsniye ol ān

Dīvāne kıilup itdi beni vālih ü hayrān

Uşlanmadı dīvāne gönül n'eyleyeyin āh

V

Pīr oldu ğam-ı 'aşq-ı cevān ile Cīnānī

Levm eylese a' dā vü ehibbā n'ola anı

Vīrāneye da' vet kıilup ol genc-i nihānı

Dīvānelügüñ şimdi degül gerçi zamānı

Uşlanmadı dīvāne gönül n'eyleyeyin āh

Tesdīs-i Cīnānī [Ġazel-i Cīnānī]

10b

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

I

Dil-ber oldur ki uyup ' aşığı dem-sāz gibi

Gitse yanınca gider hem-dem ü hem-rāz gibi

Dōstluğdan çeküp el düşmen-i ğammāz gibi

Rište-i mühriñi kaç' eylemeye kāz gibi

Çande gitseñ şalınup serv-i ser-efrāz gibi

Dil-ber oldur ki çoluñda ola şeh-bāz gibi

II

Giceler taht-geh-i sine-i sulţānuñ ola

Gündüz olsa bu fenā tekyede mihmānuñ ola

N' olur andan ki hemān bir çurı ' unvānuñ ola

Ya' ni zāhirde senüñ mā' nide a' dānuñ ola

Çande gitseñ şalınup serv-i ser-efrāz gibi

Dil-ber oldur ki çoluñda ola şeh-bāz gibi

III

Ça' n-ı a' dā ile terk eylemeyüp ' ātıfeti

Çıla ālüfte ile ülfet idüp merhameti

Çarz-ı maçbül u pesendide ola her ciheti

Ṭurmaya ʿāşık-ı şūrīde ile ʿāriyeti

Ḳande gitseñ şalınup serv-i ser-efrāz gibi

Dil-ber oldur ki ҡoluñdaola şeh-bāz gibi

IV

Şeh-levendāne çıķup eylemeyüp ḥavf u ḥazer

Ṭaķıla yanuña seyrāna gide şām u seher

İdesin ҡollaruñı mūy-ı miyānına kemer

Ḳıla düşdükçe saña ʿayn-ı ʿināyetle nazar

11a

Ḳande gitseñ şalınup serv-i ser-efrāz gibi

Dil-ber oldur ki ҡoluñda ola şeh-bāz gibi

V

Niçe yıl itmiş iken ḥāne-i aġyārı maķām

Olmadı külbe-i aḥzāna gelüp bir gice rām

Ey Cinānī çü müfīd olmadı hergiz ʿibrām

Biz de bu beyti diyüp eyleyelüm ḥaṭm-ı kelām

Ḳande gitseñ şalınup serv-i ser-efrāz gibi

Dil-ber oldur ki ҡoluñda ola şeh-bāz gibi

Tesdīs-i Cinānī [Ġazel-i Cinānī]

Mef'ülü Mefā'îlü Mefā'îlü Fe'ülün

I

Bezmünde şafā kesb idenüñ özge demi var

Kim la'1-i lebün gibi anuñ cām-ı Cemi var

Ġam çekmez o kim dil-ber-i şaħib-i keremi var

Ĥatırda ne endūh u ne kez elemi var

Yanında kimüñ sencileyin bir şanemi var

Kāfirdür eger zerrece gönlinde ġamı var

II

Ol māhı ararken ġam-ı hecr ile idüp āh

Minnet aña kim kıldı müyesser baña Allāh

Dün olmuş-ıduķ seyre çıkup hem-dem ü hem-rāh

Yanumda görüp anı didi düşmen-i bed-ĥāh

Yanında kimüñ sencileyin bir şanemi var

Kāfirdür eger zerrece gönlinde ġamı var

III

Bir buse virüp luķfile ol ġonca-i femden

Adlüñ beni kırtardı şehā bend-i sitemden

11b

Yanumda beni behre-ver itdükçe keremden

Bir zerre eğer kalmasa dilde n'ola gâmdan
Yanında kimüñ sencileyin bir şanemi var
Kâfirdür eger zerrece gönlinde gamı var

IV

Mesrûr oluram kûlbe-i aḫzânuma gelseñ
Gönlüm yapılır ḥâne-i virânuma gelseñ
Şevḳüm gelür ey şem' şebistânuma gelseñ
Ḥâşıl gam[u]endüh gider yanuma gelseñ
Yanında kimüñ sencileyin bir şanemi var
Kâfirdür eger zerrece gönlinde gamı var

V

Şarf eyler idüm olsa saña mâl ü menâlüm
Yok aña Cinânî gibi ammâ ki mecâlüm
İş'âr idiyor ḥâlümü ḥöd nazm-ı maḳâlüm
Dünyâ için olmazsa n'olur dilde melâlüm
Yanında kimüñ sencileyin bir şanemi var
Kâfirdür eger zerrece gönlinde gamı var

Tesdîs-i Cinânî [Ġazel-i Cinânî]

Fâ' ilâtün Fâ' ilatün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

I

Ham kıllur kıaddın ğamuñla taķ-ı ebruñı ğören

Ğöz ğöre meşhūr olur ol çeşm-i cādūñı ğören

‘Aķıbet başdān çıkar zūlf-i semen-būñı ğören

Vechi var baķmazsa ğayra rūy-ı nığūñı ğören

Aķıdur řu ğibi ğöñlin kıadd-i dil-cūñı ğören

Şoyınup abdāl olur bir kere pehlūñı ğören

12a

II

İşüğünde kıul olup erbāb-ı kıadr ü i ‘tibār

Her biri abdāluñ olmağ ile eyler iftiķār

Pāyüne yüzler sürüp her-dem mişāl-i cūybār

Ğam degül āķır şoyınmağı idersem ihtiyār

Aķıdur řu ğibi ğöñlin kıadd-i dil-cūñı ğören

Şoyınup abdāl olur bir kere pehlūñı ğören

III

Kim ezilmez ol leb-i la‘ l-i şeker-ķāñı ğörüp

Saña kim dil bağlamaz zūlf-i semen-būñı ğörüp

Mā’il oldum kıamet-i mevzūn u bālāñı ğörüp

Gitdi ‘ aqlum bir nazār pehlū-yı zībāñı görüp

Akıdur şu gibi gönlin kıadd-i dil-cūñı gören

Şoyınup abdāl olur bir kere pehlūñı gören

IV

Hâtırım gerd-i ta‘ alluğdan ğamunla pāk olup

Şoyınup abdālūñoldum ‘ aşıkı bī-bāk olup

Pāymāl-i āh-ı ‘ aşk olsam ‘ aceb mi hāk olup

Cāme-i cismüm kabā itsem girībān-çāk olup

Akıdur şu gibi gönlin kıadd-i dil-cūñı gören

Şoyınup abdāl olur bir kere pehlūñı gören

V

Sünbül olmaz bāğda [hiç] bu gül-i hoş-bū gibi

Bir nihāl-i tāze bitmez ol kıad-i dil-cū gibi

Görmedüm mir ’āt-ı şāf u sāde ol pehlū gibi

Ṭān mıdur gönli Cināñinūñ aķarsa şu gibi

Akıdur şu gibi gönlin kıadd-i dil-cūñı gören

Şoyınup abdāl olur bir kere pehlūñı gören

12b

Tesdīs-i Āzerī [Ġazel-i] Hıyālī

Mefā‘ ĩlün Mefā‘ ĩlün Mefā‘ ĩlün Mefā‘ ĩlün

I

Žarūrī baqmasun ‘aşq içre gönlüm kı̄l ile kı̄le
Rızā virsün cefā-yı yāre andan itmesün nāle
Belā-yı zıllete şabr eylesün irmezse iqbāle
İdüp dā’im naşihatdüñ dil-i şūrīde aḥvāle
Şikāyet kı̄lma zulminden nazār kı̄l ol ḥaṭ u ḥāle
Ki bitmez bu çemende ḥārsız gül dağsız lāle

II

Cefā itdün diyü ‘arz itme yāre çihre reddün
Ko şabr itsün belā-yı ‘aşqa cāndur dir verdün
Müfīd olmaz sirişkün sūd virmez nāle-i serdün
Ziyān eylersin ey ġāfil daḥı eفزün olur derdün
Şikāyet kı̄lma zulminden nazār kı̄l ol ḥaṭ u ḥāle
Ki bitmez bu çemende ḥārsız gül dağsız lāle

III

Dilā ġām-ġīn olup reng alma yārūñ mekr ü ālinden
Şafā vü zevk alur erbāb-ı dil-i ‘aşkuñ melālinden
Cemāli çün neşāt-efzā durur kaçma hilālinden
Çeküp dā’im elüm ol bī-vefānuñ infi’ ālinden
Şikāyet kı̄lma zulminden nazār kı̄l ol ḥaṭ u ḥāle

Ki bitmez bu çemende hârsız gül dağsız lāle

IV

Dilā düş dāmenine hiç yokdur bedel çünkim

Geç istiğna tarīķından virür ‘ aşka hālel çünkim

Cemāle kâni‘ ol kaşr-i vişāle irmez el çünkim

Cihānı böyle halk itmiş Hudā-yı lem-yezel çünkim

13a

Şikāyet kılma zulminden nazar kıl ol haṭ u hāle

Ki bitmez bu çemende hârsız gül dağsız lāle

V

Cefā vü cevrden çün çekmez el ol seng-dil-i kāfir

Taḥammül eyle bir dem olma bu eṭvārına nāzır

Anuñ pūlād iken nerm itmede ḳalbin Hudā Kadīr

Bu bendi Āzerī eyler Ḥayālī gibi bir şā‘ ir

Şikāyet kılma zulminden nazar kıl ol haṭ u hāle

Ki bitmez bu çemende hârsız gül dağsız lāle

Tesdīs-i Āzerī [Ġazel-i Āzerī]

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

I

Bu h̄usn ü bu melâhatle cihân içre müsellemsin
Perî-rûlar arasında melek şüretlü âdemsin
Dil-i mecrûh-ı ‘uşşak-ı sühan-perdâza merhemsin
N’ola ihyâ iderseñ mu‘ cîze-i ‘Îsâya hem-demsin
Hayât-efzâ-yı ‘âlem rûh-bağş-ı mürde-i ğamsın
Hemân ben hastenüñ cânı degülsin cân-ı ‘âlemsin

II

Gider cānum bedenden ey perî senden ba‘îd olsam
Ġubâr-ı hâk-pâyüñ gibi cānāna bedîd olsam
Yoluñda cān u ser terk itmek ile çün ferîd olsam
N’ola şemşîr-i bürrân-ı firâkuñla şehîd olsam
Hayât-efzâ-yı ‘âlem rûh-bağş-ı mürde-i ğamsın
Hemân ben hastenüñ cânı degülsün cân-ı ‘âlemsin

III

Cefâlar eyleyüp her dem beni sen derd-nâkitseñ⁹
Vücûdum âteş-i ‘aşkuñla cānâ sūz-nâk itseñ
13b
Tutup dest-i firâkuñla yaşamı çâk çâk itseñ
Efendüm râzıyım derd ü belâ ile helâk itseñ

⁹Mecmuada “itdün” şeklindedir.

Ḥayāt-efzā-yı ʿālem rūḥ-baḥş-ı mürde-i ğamsın

Hemān ben ḥastenüñ cānı degülsün cān-ı ʿālemsin

IV

Hevā-yı pāy-ı buseñle dil ü cān pāy-mālüñdür

Ġamuñla künc-i miḥnetde zaʿîf ü bî-mecālüñdür

Dil-i bî-çārenüñ eglencesi resm-i ḥayālüñdür

Bu maṭlaʿey hilāl-ebrü senüñ ḥod ḥabb-ı ḥālüñdür

Ḥayāt-efzā-yı ʿālem rūḥ-baḥş-ı mürde-i ğamsın

Hemān ben ḥastenüñ cānı degülsün cān-ı ʿālemsin

V

Ṭabībā ḥaste derd-i ğam-ı bî-hicre devā itseñ

Marîz-i ʿaşqa ḳānūn u vefā ile şifā itseñ

Cihānuñ ḥalkını hep Āzeriveş mübtelā itseñ

Hezārān mürde-i derd ü ğama gelseñ devā itseñ

Ḥayāt-efzā-yı ʿālem rūḥ-baḥş-ı mürde-i ğamsın

Hemān ben ḥastenüñ cānı degülsün cān-ı ʿālemsin

Tesdīs-i Āzerī [Ġazel-i Āzerī]

Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilün

Şanmañuz ‘ âlemde ancağ sâde ruhsâr isterüz

Şive-kâr u ‘ işve-ger şūh u sitem-kâr isterüz

Hüsn ü halka tâlibüz biz hûb-etvâr isterüz

Bağmazuz her mâh-rûya özge dil-dâr isterüz

‘ Āşıkuz biz ‘ aşıkunñ kâdrin bilür yâr isterüz

Virmezüz nâ-ehle dil yâr-ı vefâdâr isterüz

14a

Şimdi dīvâne gönül ‘ âlem-i istiğnâda

Tahmîs-i Āzerî Ġazel-i Mânî

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ iltün Fâ‘ ilün

I

Zerreveş sevdüm bugün sen âfitâb-ı enveri

‘ Aşkuñı terk eylemem terk eylerem cân u seri

Çeşm-i hûn-rizûñ gibi tîr eyleyüp ol hançeri

Mû-be-mû kesseñ cefâ-yı tîğ ile cismüm ey perî

Ƙılca olmaz hâtırım kayd-ı ta‘ alluğdan beri

II

¹⁰ Bu manzumenin sadece I. Bendi ile II. Bendinin birinci mısraı vardır.

Bî-kes oldum k̄almadı h̄iç m̄unis ü hem-dem dir̄ig
Ġuṣṣadan olmadı gönlüm bir nefes maḥrem dir̄ig
Olmayınca benden ayrılmaz belā vü ġam dir̄ig
Bulmadum ölmekden özge yarama merhem dir̄ig
Pā-bürehne niçe kez gezdüm cihānı ser-serī

III

Görse r̄uy-ı t̄abānuñ ger ṣaġir̄ ü hem keb̄ir
Mih̄r-i ruḥs̄aruñ olur ḥāṭırlarında cāy-ḡir
Diyeler evvel nazarda r̄uyuña olmaz naz̄ir
Kim ki göre ‘arızuñ mi ’rātın ey mihr-i m̄unir̄
Artuḫ almaz ‘aynına āȳine-i İskenderi

IV

Eglenürdüm bezm-i ‘iṣretde nevāl-i vaṣlile
Künc-i ġamda bī-mecāl oldum zevāl-i vaṣlile
Bir ramaḫ k̄almıṣdı cismümde ḥayāl-i vaṣlile
Çıkdı cānum l̄ik ümm̄id-i zülāl-i vaṣlile
Çıkmadı gönlümden ammā ārzū-yı ḥançeri

V

Āzerī ṣaḥraya düṣdüm terk idüp ġam-ḥāneyi
Künc-i ‘aşḫa mesken itdüm ḥāṭır-ı v̄irāneyi

14b

Çande gördüm bilmezem ol gözleri mestāneyi

Bir görünmez derde uğratdı dil-i dīvāneyi

Hîç bilmem n'eyleyem Mānī dehān-ı dil-beri

Tesdīs-i Āzerī [Ġazel-i Āzerī]

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

I

Gülşen-i 'ālem gelür sen ğoncasuz külhen baña

Nağme-i bülbül görünür nāle-i şīven baña

Çeşm-i cellāduñ olup her laḫza tīr-efken baña

Reşk idüp gül-zār kıyuñ olduĝın mesken baña

Dōstum 'ālem senün-çünger ola düşmenbaña

Ġam yimem zīrā yitersin dōst ancaḫ sen baña

II

Bülbül-i nālānuñam gül-berg-i ḫandānuñ

Sāyeveş üftādenem serv-i ḫırāmānuñ görüp

Cānuña meftūnuñ oldum çeşm-i fettānuñ görüp

Baña ḫaddümden ziyāde luḫf u iḫsānuñ

Dōstum 'ālem senün-çünger ola düşmenbaña

Ġam yimem z̄irā yitersin dōst ancaḡ sen baña

III

Ṭa' n ider 'ālem baña dil-dāra hem-demdūr diyü

Ġayrı 'uṣṣāḡ-ı belā-keṣden maḡdemdūr diyü

Cām-ı la' lin nūṣ ider her laḡza bī-ḡamdur diyü

Bī-tekellūf bezm-i vaṣl-ı yāre maḡremdūr diyü

Dōstum 'ālem senün-çünger ola düşmenbaña

Ġam yimem z̄irā yitersin dōst ancaḡ sen baña

15a

IV

Mā'il-i ṭab' -ı bülendüñdür ḡamu ṭab' -ı selīm

Tirveṣ yanuñda yer eyler olanlar müstaḡīm

Göñlüm itmezseñ tenümde tīḡ-i hicr ile dünīm

Baña düşmen oldı 'ālem diyü çekmem ḡavf u bīm

Dōstum 'ālem senün-çünger ola düşmenbaña

Ġam yimem z̄irā yitersin dōst ancaḡ sen baña

V

Nāme göndermiṣ o meh dimiṣ dil-i āvāreye

Benden el çeksün nasiḡat eyleñ ol dīvāneye

Yoḡsa hep 'ālem 'adū olur atarlar pāreye

Āzerī ben dahı vardum didüm ol meh-pāreye
Dōstum ‘ālem senün-çünger ola düşmenbaña
Ġam yimem zirā yitersin dōst ancağ sen baña

Taħmīs-i Āzerī Ġazel-i Meylī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

I

Ārızuñla eylemiş bağş-ı leṭāfet yāsemen
Kendüsin ol sīne-i sīmīne beñzetmiş semen
Bilmeyüp her perī ḥaddin ey gül-i nāzük beden
La‘ lüñe ḳand öykinürmiş ḳaddüne serv-i çemen
Dadı dayıvar mıdur batdı [ol] ey şīrīn-dehen

II

Kūh-ken taş yaşdanurken ‘aşḳıla şām u seḫer
Olmadı cānān yanında bunca say‘ -i mu‘ teber
Nāvek-i āhı iderken seng-i ḥārādan ol güzer
İtmedi hergiz dil-i sengīn[ü] şīrīne eşer
Taşı başa başı taşu urdı gerçi kūh-ken

III

Dōst şimdengirü düşmen ḳulın istemem dimiş

Mihribānum bī-vefālīk semtine gitmem dimiş

15b

Rāh-ı aşkumda olan uşşākı incitmem dimiş

Yoluma cān virene vaşlum dirīg itmem dimiş

Ger bu ahdine vefā eylerse cānān işte ben

IV

Ƙan yuţar hecr-i lebüñle ğonca-i şaĥn-ı irem

Reşk-i la lüñle i er şir n-dehenler c m-ı ğam

Aĝzı d dın bilmey p b ĝ-ı cih nda dem-be-dem

La l-i şir n ne şekker dirmiş ey ğonca-fem

Ʀ ti-i g y nuñ ancaĝ aĝzına budur d şen

V

 zeri d şdi ĥab bas  meye ehl-i hev 

Rehne  ondı bir  adeĥ şahb  i  n t c u  ab 

Cezbe-i şevki  eker p r-i muĝ nuñ g yiy 

Kuşe-i ĥum-ĥ neye k b d şdi y r n-ı s f 

Meyliy   aĝ b yle şimdi t vbe-k r olmaĝ neden

Tesdis-i  zeri [ azel-i  zeri]

F  il t n F  il t n F  il t n F  il n

I

İtme vîrâne meded zulumile beytü 'l-ḥazenüm
Ḥâtırüm yıkmaya ḥarâb eyleme iqlîm-i tenüm
Baña cevır itmege kâfîdür o gül-pirehenüm
Beni öldürmege yetmez mi o nâzük bedenüm
Gele ey ṭöb-ı elem gönlüme ṭokınma benüm
Ṭaş mı şanduñyüregim ḳal' a mı şanduñ bedenüm

II

Bir yüzi mihr-i cihân-tâba çün oldum nigerân
Zerreveş eyledi yollarda beni ser-gerdân
Râstı bükdi bilüm bâr-ı belâ-yı hicrân
Çekdüğim baña yeter bir yañadan sen de hemân
16a
Gele ey ṭöb-ı elem gönlüme ṭokınma benüm
Ṭaş mı şanduñ yüregim ḳal' a mı şanduñ bedenüm

III

Ben mi ḳaldım dün ü gün derd ile nâlân olacaḳ
Âteş-i âh-ı cihân-süz ile süzân olacaḳ
Niçe yüz derd ile dil-ḥaste giryân olacaḳ
Yıḳılup ḥâtırı biñ zulumile vîrân olacaḳ

Gele ey tōb-1 elem göñlüme ʔokınma benüm

ʦaş mı şanduñ yüregim ʔal' a mı şanduñ bedenüm

IV

Niçe sultānlara oldı bu göñül dār-1 selām

Dest-i ʔudretle dirildi aña zīb ü itmām

'Āşık-1 pāk ile yayıldı der ü dīvārı tāmām

Ya' ni oldumharem-iKa' be-i hācetde enām

Gele ey tōb-1 elem göñlüme ʔokınma benüm

ʦaş mı şanduñ yüregim ʔal' a mı şanduñ bedenüm

V

Cān u dilden o şehe Āzeriyā bende iken

Gice gündüz ğam-1 zülf ile bir efgende iken

Sīne-i nār elem-i 'aşķile tābende iken

Bu cihānuñ götüri ğuşşaları bende iken

Gele ey tōb-1 elem göñlüme ʔokınma benüm

ʦaş mı şanduñ yüregim ʔal' a mı şanduñ bedenüm

Tesdīs-i Cinānī [Ġazel-i Cinānī]

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

I

Hüblardan bir nefes hālī degül kāşānemüz

Tā ezelden ‘ıyş için bünyād olınmış hānemüz

16b

Rind-i dürd-āşām olanlar söyleyüp efsānemüz

Bezm-i ‘ıyş içre n’ola nūş itseler peymānemüz

Geçdi Mecnūn ‘aşqdan geçmez dil-i mestānemüz

İllerüñ uşlandı uşlanmaz bizüm dīvānemüz

II

Zülf-i hūbānuñ anı bend itdiler zencīrine

Şerbet-i la‘l ile çok sa‘y eyledüm tedbīrine

Bulmadum bir çāre hiç tedbīrümün te’şīrine

Gerçi tābi‘dür tārīk-i ‘aşq içinde yirine

Geçdi Mecnūn ‘aşqdan geçmez dil-i mestānemüz

İllerüñ uşlandı uşlanmaz bizüm dīvānemüz

III

Kūh-ken kim sevdi Şīrīni maḥabbet eyleyüp

Bī-sütūndan cān atup gitdi nedāmet eyleyüp

Ŗıldı ‘Azrā terkini Vāmıķ inābet eyleyüp

‘Āķıbet Leylī hevāsından ferāgat eyleyüp

Geçdi Mecnūn ‘aşqdan geçmez dil-i mestānemüz

İllerüñ uşlandı uşlanmaz bizüm dīvānemüz

IV

Cān virüp bir nev-cevāna ‘ aşık-ı zār olmağa

Kaşdı cām-ı ‘ aşkile ser-mest ü evkār olmağa

Sa‘ y idüp dāğ-ı ğam-ı hecr ile efkār olmağa

Hāşılı hīç meyli yoğ bir lahza huşyār olmağa

Geçdi Mecnūn ‘ aşqdan geçmez dil-i mestānemüz

İllerüñ uşlandı uşlanmaz bizüm dīvānemüz

17a

V

Aldı ‘ aqlın ‘ arz-ı ruhsār eyleyüp cānāneler

Āşinā-yı ‘ aşk olaldan ta‘ n ider bī-gāneler

Hūşyār olup Cinānīveş niçe mestāneler

Uşlanup dārü ‘ ş-şifādan çıkdı hep dīvāneler

Geçdi Mecnūn ‘ aşqdan geçmez dil-i mestānemüz

İllerüñ uşlandı uşlanmaz bizüm dīvānemüz

Tesdīs-i ‘ Adlī [Ġazel-i Ādlī]

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

I

N'ola saķf-ı semāya irüşürse āh u efgānum

Virürse seyle tañ mı 'ālemi bu çeşm-i giryānum

Şehā şīr-i ğam-ı dehrūñ elinde ıaldı çün cānum

Kerem kıı dest-i miħnetden benüm kırtar girībānum

Ġarībüm bī-kesüm yoķdur benüm aşla nigh-bānum

Baña kıı merħametle bir nażar devletlü sulţānum

II

Belā vü derd ü miħnetden ħalāş it bu dil ü cānı

Dem-ā-dem çend ğam pāy-māl idüpdür ıalb-i vīrānı

Keremdür dest-i luţfuñla silerseñ çeşm-i giryānı

N'ola bendene raħm eyleriseñ ey[ā] kerem kānı

Ġarībüm bī-kesüm yoķdur benüm aşla nigh-bānum

Baña kıı merħametle bir nażar devletlü sulţānum

III

Bir avuç ħāküm iħyā eyle kıaldım ħāk-i zilletde

Belāda derd ü miħnetde cefāda künc-i 'uzletde

Benüm bir ğam-güsārumyoķdurur bu dār-ı ğurbetde

Gözüm yaşı daħı hem-dem degüldür baña firķatde

Ġarībüm bī-kesüm yoķdur benüm aşla nigh-bānum

Baña kıı merħametle bir nażar devletlü sulţānum

17b

IV

Beni redd eyleme luṭf it kerem eyle Ḥudā ḥaḳḳı

Muhammed ḥaḳḳı vü hem çār-yār-ı bā-şafā ḥaḳḳı

Yatan deşt-i belāda teşnegān-ı Kerbelā ḥaḳḳı

Seḫer vaḳtinde iren ‘arş-ı a‘ lāya du‘ ā ḥaḳḳı

Ġarībüm bī-kesüm yoḳdur benüm aşla nigeh-bānum

Baṅa kıl merḫametle bir naḫar devletlü sulṭānum

V

Dil-i bīmāra şimdengirü dermān itseñ olmaz mı

Peyām-ı şıḫḫat ile anı şādān itseñ olmaz mı

Kemāl-i luṭfunı ‘Adlīye iḫsān itseñ olmaz mı

Muḫaşşal gülşen-i kūyuñda ḫandān itseñ olmaz mı

Ġarībüm bī-kesüm yoḳdur benüm aşla nigeh-bānum

Baṅa kıl merḫametle bir naḫar devletlü sulṭānum

Taḫmīs-i Tiġi [Ġazel-i Tiġi]

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

(Fā‘ ilātün)

(Fa‘ lün)

I

Āh kim bu dil-i sūzānile öldüm gitdim

Ṭuṭuşup âteş-i hırmānile öldüm gitdim

Şem' veş dīde-i giryānile öldüm gitdim

Heves-i şoḥbet-i cānānile öldüm gitdim

İrmedüm vaşlına hicrānile öldüm gitdim

II

Reh-güzārında döküp eşk-i revānum her-sū

Bād-ı āhum gibi her cānibe itdüm tek u pū

Baṅa meyl itmez ise bāri o serv-i dil-cū

Nālišüm işide raḥm eyleye öldüre diyü

Āh kim nāle vü efgānile öldüm gitdim

III

Dest-i luṭf ile o şeh bir yaña gönlüm yıkdı

Bir yaña cismi felek künc-i firāka taḫdı

18a

Her yañadan ğam u maḥabbetle ğayet şıkdı

Bir yaña ta'ne-i aġyārile cānum çıkdı

Bir yaña miḥnet-i devrānile öldüm gitdim

IV

Dār-ı ğurbetde olup hicrile dā'imbīmār

Qaldı ğam-hāne-i firqatde gönül bī-kes ü yār

Ol ṭabīb-i dil ü cān ise ider gülmege ‘ār

Ne şorar derdümi ḥālüme raḥm eyler var

Dōstlar ḥasret-i dermān ile öldüm gitdim

V

Cān virürken yoluña Tīġī olup senden dūr

Olmış a‘ dā-yı dār-ı cihānda Maşūr

Ḥıdmet-i ḥāk-i rehūñde ‘acebā n’oldı kuşūr

Segler āsūde eşiġūñde bu ‘āşık mehcūr

Āh kim ğayret-iaḫrānile öldüm gitdim

[Tedsīs-i Beyānī Ğazel-i Beyānī]

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

(Fā‘ ilātün)

(Fa‘ lün)

I

Nazaruñ var idi bir nice zamān ednāya

Beni irgürmişidüñ mertebe-i a‘ lāya

Qadd-i bālānla olmuşdum ezel hem-sāye

Şimdi ben ḥāki neden böyle bırakmaq pāya

İltifātuñ degül evvelki gibi şeydāya

Belli sevdügümi başladuñ istiğnāya

II

Luṭf iderdüñ keremüñden baña cānā her-bār

Der-miyān idi aramızda şehā buse-i kenār

Ne sebep oldu cefā eylemege āhır-kār

Var ise sevdügümi saña dimişdür ağıyār

18b

İltifātuñ degül evvelki gibi şeydāya

Belli sevdügümi başladuñ istiğnāya

III

Bakmaz olduñ yüzüme ey yüzi māhum neyiki

Güşuña almaduğuş nāle vü āhum neyiki

Ne ḥaṭā kıldum ola bāri günāhım neyiki

Ḳuluña böyle cefā kıлмаğa şāhum neyiki

İltifātuñ degül evvelki gibi şeydāya

Belli sevdügümi başladuñ istiğnāya

IV

Dili şimdengirü nā-şād ideyin sulṭānum

Āh ile cismümi berbād ideyin sulṭānum

Kendümi cevrüñemu‘ tād ideyin sulṭānum

Dem-be-dem nāle vü feryād ideyin sulṭānum

İltifātuñ degül evvelki gibi şeydāya

Belli sevdügümi başladuñ istiğnāya

V

Bir zamān hem-dem idüm mihr-i vefāñ ile şehā

Görmişidüm kerem ü himmetüñi müstevfā

‘Ahd ü peymānı şımağ şimdi ne oldu ‘acebā

Eyler olduñ bu Beyānī ḳuluña istiğnā

İltifātuñ degül evvelki gibi şeydāya

Belli sevdügümi başladuñ istiğnāya

Veysi-i Müseddes

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

(Fā‘ ilātün)

(Fa‘ lün)

I

Tiğ-i bī-dāda çeküp ey şeh-i ‘ālī-şānum

Boynuña alma güzel başuñ için gel ḳanum

19a

Az ḳaldı ki çıḳa ḥançer-i ḡamla cānum

Qalmanı bār-1 ğamuñ çekmege hiç dermān

Ġarazuñ cevr ü cefā ise yeter sulṭānum

II

Bendeñi terk idüp aġyārla yār olmağdan

Redd idüp bülbülüñi hem-dem ḥār olmağdan

Her zamān raḥş-1 cefā üzre süvār olmağdan

Gidüp aġyārla tenhāya kenār olmağdan

Ġarazuñ cevr ü cefā ise yeter sulṭānum

III

Nār-1 āhumla dutışdı diyü bu çarḥ-1 kühen

Saña yandukça derūnumda olan āteşi ben

Ta' n-1 teşni' ile hışm eyleyüp ey ğonca-dehen

Tīr-i āhuñ senüñ eflāke irişmez dimeden

Ġarazuñ cevr ü cefā ise yeter sulṭānum

IV

Veysi-i ḥāste-dilüñ derdine dermān eyle

Ḥāşılı yilürürüz hepsaña iḥsān eyle

Yine evvelki gibi bende-i fermān eyle

Geç günāhından aña luṭf-1 firāvān eyle

Tesdīs-i Cinānī [Ġazel-i Cinānī]

Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

(Fa' lün)

I

Meded meded yine albümde infi' ālüm var

Belā-yı ' akileayretdeyem melālüm var

Ne bellü yāriile peyveste ittiālüm var

Ne bir ferāgat-ı hāırla infiālüm var

Ne' āzm-i terk-i diyār itmege mecālüm var

Ne ādirem ki ıram bir arīb hālüm var

19b

II

Dil-i hāzīnūñise hāylī mutarib hāli

Bedense bār-ı am-ı ' akuñ oldu pā-māli

O ūhuñ ise cefā muntehā-yı āmāli

Muaal olımadum inılābdan hāli

Ne' āzm-i terk-i diyār itmege mecālüm var

Ne ādirem ki ıram bir arīb hālüm var

III

İdüp ferāgatı dil āh olur ki tā'ib olur

Ferāg-ı bālile terk-i diyāra ʔālīb olur
Hevā-yı ʔaşq yine gāh olur ki ğālīb olur
İkām̄et-i ʔarem-i kŷy-ı yār vācib olur
Ne ʔāzm-i terk-i diyār itmege mecālŷm var
Ne kādirem ki ʔuram bir ğarīb ʔālŷm var

IV

Uyup ʔadŷya baña bī-sebeb ʔadāvet ider
Cefā vŷ cev̄r [ŷ] mezemmet kılup ihānet ider
ʔAceb bu kim niyebaña dŷnŷp ri ʔāyet ider
Ne bellŷ ŷlfete kābil ne bellŷ nefret ider
Ne ʔāzm-i terk-i diyār itmege mecālŷm var
Ne kādirem ki ʔuram bir ğarīb ʔālŷm var

V

Vişāl-i yār ile gŷnler geçer ki ʔandānem
Ġam-ı firāķile demler gelŷr ki giryānem
Kābŷl u reddile geh şād u gāhīnālānem
Cinānī gibi ķalup ortalıķda ʔayrānem
Ne ʔāzm-i terk-i diyār itmege mecālŷm var
Ne kādirem ki ʔuram bir ğarīb ʔālŷm var

20a

Cinānī-i Müseddes

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

I

Āh kim bir gül için ğamzede-i hār oldum

Ġuşşadan bülbül-i şūrīde-şifat zār oldum

Bir sehī-ķadd ü ser-efrāza hevādār oldum

Cūyveş gönlüm aķup ' aşık-ı dīdār oldum

Yine sevdā-zede-i zülf-i siyeh-kār oldum

Yine oñmayacak derde giriftār oldum

II

Sīneden mihr ü maķabbet eşeri ğā'ib iken

Hūblar sevmege bī-çāre göñül tā'ib iken

' Aşık-ımağlūb-ı hīred haylī aña ğālib iken

Cümleden el çeküp āzādelige tālīb iken

Yine sevdā-zede-i zülf-i siyeh-kār oldum

Yine oñmayacak derde giriftār oldum

III

Dil-i dīvāneyi uşlandı şanup hūķ-ı cihān

Ber-ķaraf olmış iken meyl-i hevā-yı hūbān

Yine bir şūḥ-ı cefā-pīşeyi meyl itdi hemān

Hāşılı ḳalmadı şabr itmege hergiz imkān

Yine sevdā-zede-i zūlf-i siyeh-kār oldum

Yine oñmayacaḳ derde giriftār oldum

IV

Sā' id-i sīmi ucından ḫama' -ı ḫāma düşüp

Ḳadd-i bālāsı belāsı ile ālāma düşüp

Murḡ-ı dil āh ki bilmezlik ile dāma düşüp

Lebleri şevḳi ile bāde-i gül-fāma düşüp

20b

Yine sevdā-zede-i zūlf-i siyeh-kār oldum

Yine oñmayacaḳ derde giriftār oldum

V

Ey Cinānī n'ola bülbul gibi nālān olsam

Gül-i şad-pāre gibi çāk-i girībān olsam

Ṭuyılup 'aşḳile 'ālemlere destān olsam

Kākül-i yār gibi n'ola perişān olsam

Yine sevdā-zede-i zūlf-i siyeh-kār oldum

Yine oñmayacaḳ derde giriftār oldum

[Taḥmīs-i Cinānī Ġazel-i Cinānī]

Mef' ūlū Mefā' ilū Mefā' ilū Fe' ūlūn

I

Geh lāle-şıfat cür' a-keş-i gūşe-i bāğ ol

Geh gül gibi mey-ḥāneye var bezme çerāğ ol

Hāşıl gerek ağıyāra uyup bizden ırāğ ol

Bülbüllerüñi añma gerek hem-dem-i zāğ ol

Her ḳande iseñ pādişehüm dünyede şağ ol

II

Sen kişver-i ḥüsn içre bugün şāh-ı cihānsın

Dil-mürdelerüñ ḳālīb-ı bī-rūḥına cānsın

İllerle ḥırām idici bir serv-i revānsın

Gerçi bilürüz dīde-i 'uşşāḳa nihānsın

Her ḳande iseñ pādişehüm dünyede şağ ol

III

'Azm itmek için cānīb-i 'uşşāḳa şitābān

Ferdāya şalup itmiş idüñ' ahd ile peymān

Dür eyledi senden beni çün zulmile devrān

Şimdengirü ḳannum bu ki yok görmege imkān

Her ḳande iseñ pādişehüm dünyede şağ ol

21a

IV

Ol-dem anı kim cām-ı leb-i la' lūñ idüp nūş

Hıdmetde idüm şevuñile āşıye ber-dūş

İtdiyse firāuñ beni şimdi n'ola bī-hūş

Luţf eyle güzel başuñ iün itme ferāmūş

Her ande iseñ pādişehüm dūnyede şa ol

V

Dūr oldı ise n'ola gōzüñden bu Cināñī

Ram eyle gōñülden daı dūr eyleme anı

İtsün o am-ı hicrile tenhāda figānı

Sen gūn gibi seyr eyle gezüp cümle cihānı

Her ande iseñ pādişehüm dūnyede şa ol

[Tedsīs (Müseddes)]¹¹

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

I

Māh-rūlarda saña kimse muabil mi olur

¹¹Başlık ve mahlas yok.

Rū-be-rū olmağa encüm gūne qābil mi olur

Seni sevmez bu cihān içreye bir dil mi olur

Saña meyl itse kişi ya' ni öz il mi olur

Seni koyup dil ü cān ğayrıya mā' il mi olur

Gökde hūrşīde iren zerreye qā' il mi olur

II

Ġonca-femler ger ola gül-şen-i dehr içre hezār

Geleler şalını her serv-i qad-i hōş-reftār

Şaçları dām ola vü dāneleri hāl-i 'izār

Murğ-i dil anlara mümkün ola mı ola şikār

Seni koyup dil ü cān ğayrıya mā' il mi olur

Gökde hūrşīde iren zerreye qā' il mi olur

21b

III

Gelse meh-rūlar eger bir yire ey mihr-i felek

İtse kendülerini zīnet [ü] zīverle bezek

Olsa her biri güzellerde perī-çehre gerek

Ne perī-çehresi ādem eger olursa melek

Seni koyup dil ü cān ğayrıya mā' il mi olur

Gökde hūrşīde iren zerreye qā' il mi olur

IV

Burc-ı hüsni içre şehâ bir meh-i tâbânsın sen
Meh-i tâbân dimezem mihr-i dirâhşânsın sen
Hüblar içre bugün âfet-i devrânsın sen
Mâ-ğasal şöyle ki maḫsûd-ı dil ü cânsın sen
Seni koyup dil ü cân ğayrıya mâ'ıl mi olur
Gökde hürşide iren zerreye kıâ'ıl mi olur

V

Ṭolsa ger tâze şanemlerle çü deyr-i kühen
Her biri olsa añun serv-i kıad ü sîm-beden
Seni sevdi dil ü cânım seni ey ğonca-dehen
Olsa bir yaña güzellerle cihân bir yaña sen
Seni koyup dil ü cân ğayrıya mâ'ıl mi olur
Gökde hürşide iren zerreye kıâ'ıl mi olur

Taḫmis-i Muḫibbî Ğazel-i 'ıyđı

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

(Fâ' ilâtün)

(Fa' lün)

I

Ğüle bülbül gibi her kimse ki hem-sâye düşer

Başına ‘aşk-ı İlähîden anuñ sâye düşer

Gice gündüz işi feryâdla va-veylâya düşer

Her kimüñ kim nazarı ol ruḥ-ı zibâya düşer

‘Äklını cem‘ idebilmez başı ğavgâya düşer

22a

II

Bülbüle eyleme taḳlîd-i gül ey zâğ-ı siyâh

Ṭağıdup berg-i güli ḳan idüben ḳılma tebâh

Çünki el-cinsü ma‘ al cins ḥiṭâb itdi İläh

Yüri ey zâğ-ı siyâh ğonca içün çekme gel âh

Gül içün ağlamak ol bülbül-i şeydâya düşer

III

Geçelüm cümle şafâdan bu geçenden geçelüm

Ma‘ rifet isteyelüm güher-i ma‘ nî seçelüm

Şaçalum toḥm-ı vefâ mihr ü maḥabbet biçelüm

Sâkiyâ şun ḳadeḫi bâde-i lebünden içelüm

Ḥayfdur kim bu ğünüñ fırsatı ferdâya düşer

IV

Dimezem çeşme-i ḫayvân lebüne cân sözüne

İki âşüb-ı cihân fitne-i devrân sözüne

¹².....ey çeşm-i cihān bin nazār eyle özüne

Şanma zülf-i siyāhuñ ki tağlamış yüzine

Şanasın nūr-ı tecellī şeb-i yeldāya düşer

V

¹³.....çü gönül mülkine kıldımsa nüzül

Terk-i ‘ār eyleyelüm olmayalum dağı melül

[Ehl-i] nāmūsı nedür ‘aşka düşen ehl-i ‘uqūl

‘İydī sen müdde‘iler ta‘ nesini kıлма kabūl

Terk-i ‘ār itse gerek kim ki bu gavgāya düşer

[Taḥmīs-i Cinānī Ġazel-i Cinānī]

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

(Fā‘ ilātün)

(Fa‘ lün)

I

¹⁴.....ehl-i dilūñ ‘ünvānı

Viremez kimse kemāline anuñ noqşanı

¹⁵.....buğzileeylerse ‘adū bühtanı

Nidelüm böyle imiş kavm-i ḥasūduñ şanı

¹²Tahrip olduğu için okunmuyor.

¹³Tahrip olduğu için okunmuyor.

¹⁴Tahrip olduğu için okunmuyor.

¹⁵Tahrip olduğu için okunmuyor.

Sevenüñ bendesiyüz sevmeyenüñ sulţanı

22b

II

Yirümüz oldu bizüm künc-i ferâğ ile ĥumûl

Ummazuz midĥat-i ġayr ile teraĥkiye vuşûl

Tek hemân eylesesün red bizi erbâb-ı ĥabûl

Olalum n'eyleyelüm zemm-i edâniye ĥamûl

Sevenüñ bendesiyüz sevmeyenüñ sulţanı

III

Bize kim 'arz-ı ĥulûş itse maĥabbet ĥıluruz

Ĥul olup işigine cân ile ĥıdmet ĥıluruz

Lîk buġzeyleyene biz de 'adâvet ĥıluruz

Ĥulumuz gibihânetle ĥaĥâret ĥıluruz

Sevenüñ bendesiyüz sevmeyenüñ sulţanı

IV

Medh ü zemm itse eĥibbâ ile a' dâ bizi ger

Yokdur andan bize bir vech ile ĥiç nef' ü zarar

Ĥâre yok çün ola tebdîl-i ĥazâ ile ĥader

İtmezüz keşret-i a' dâdan inen [ĥavf u ĥazer]

Sevenüñ bendesiyüz sevmeyenüñ sulţanı

V

Gāh kibengī olup nūş iderüz geh bāde
Ki yiyüp içmege geldük bu ħarāb-[ābāda]
Medh ü zemm ile muḳayyed degülüz dünyāda
Gezerüz fāriḡ olup ʿālem-i is[tiḡnāda]
Sevenüñ bendesiyüz sevmeyenüñ sulṭānı

VI

Ey Cinānī ideli ʿarz-ı maḥabbet cānān
Ḥasedinden bize ḥasm oldı ḳamu[ḥalk-ı cihān]
Kāinātuñ dilini tutmaḡa çün yoḡ imkān
Diyelüm sākin olup kuşe-i.....
Sevenüñ bendesiyüz sevmeyenüñ [sulṭānı]

23a

[Taḥmīs-i Cināni] Ġazel-i Ārifī

Mef ʿülü Mefā ʿilü Mefā ʿilü Fe ʿülün

I

Mihr-i ruḥun ey meh ki ziyā-baḥş-ı cihāndur
Her zerreye ḥürşid-şifāt feyz-resāndur
Erbāb-ı nazār çün aña her-dem nigerāndur
Kim dir ki yüzüñ dīde-i ʿuşşāḳa nihāndur

Ağyāra nihān ‘āşıkā gün gibi ‘ayāndur

II

Bāzār-ı cihān içre bilüp sūd u ziyānuñ

Ḥarc eyleme sermāye-i ‘ömr-i güzerānuñ

Beyhūde telef eyleyüben naqd-i revānuñ

Ey ḥāce gel aldanma metā‘ına cihānuñ

Sermāyesi miḥnetdür anuñ sūdı ziyāndur

III

Bağlanma dilā bāğına bu köhne serānuñ

Kim anda bulunmaz eşeri bŷy-ı vefānuñ

Nergis gibi aç ‘ākıl iseñ dīde-i cānuñ

‘İbretle nazār kı1 ki bu gül-zār-ı fenānuñ

Her ğoncası ḥŷn-ı dil-i ‘uşşāka nişāndur

IV

Kim dir ki aña nār-ı ğam-ı ‘aşk ile yanma

Pervāne-şıfat dŷd-ı siyāhuñla boyanma

Zŷhdini görüp meyl-i ferāğat ide şanma

Dil terk-i maḥabbet ideyin dirse inanma

Da‘vā-yı ferāğ eylese ‘uşşāk yalandur

V

‘Aşkuñla Cinānī ne ‘aceb fā’iķ olursa

Da‘va-yı maħabbetde sözi şādık olursa

Her ‘ārızı ‘Azrāya baķup Vāmıķ olursa

Her gördügi dīdāra n’ola ‘āşık olursa

23b

Ey ‘Ārifī āvāre gönül āb-ı revāndur

[Tedsīs-i Medħī] Ġazel-i Medħī

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

(Fā‘ ilātün)

(Fa‘ lün)

I

Benüm āşüfte vü sevdā-zede-i zülf-i ‘izār

Yaķdı yandurdı beni āteş-i rüy-ı dil-dār

Baña zulm oldı meded hüsrev-i ‘ālī-miķdār

Dün gice şubha degin eyler idüm āh ile zār

Bir siyeh çeşm ü siyeh pūş u siyeh çerde-nigār

Dün yolum başdı benüm yağmaladı her ne ki var

II

Beñler ol ħunī bizüm baķrımızı ħūn itdi

Göz göre gözlerimiz yaşını ceyħūn itdi

N'eylediye bize ol amet-i mevzūn itdi

ođrusı bu hele her vechlemeftūn itdi

Bir siyeh eřm ũ siyeh pūř u siyeh erde-nigār

Dūn yolum bařdı benūm yađmaladı her ne ki var

III

Gōrinūr eřm-i direm bařuma ūn add-i nigār

Bir gūmūř serv bitürdi yine řađn-ı gül-zār

Pāyüne yūz sūre geldūm nitekim cūy-ı bahār

arazūm saña řikāyet degūl ammā hūnkār

Bir siyeh eřm ũ siyeh pūř u siyeh erde-nigār

Dūn yolum bařdı benūm yađmaladı her ne ki var

IV

Hāne-i dil nazaruñ olmadı vīrān oldu

řoyınup tekye-i ğamda gōñūl ūryān oldu

24a

Gōrūp esrār-ı lebūñ vālih ũ ğayrān oldu

Aql u fikr ũdil ũ cān cūmlesi tālān oldu

Bir siyeh eřm ũ siyeh pūř u siyeh erde-nigār

Dūn yolum bařdı benūm yađmaladı her ne ki var

V

Ḳulı ḳurbānı olup ol ŧeh-i ʿālī-ŧānuñ
Umarum mihrini her dem o meh-i tābānuñ
Elem ü derd ü firāḳ ile ıḳarsa cānuñ
Medḫiyā nām-ı ŧerīfin dime zinhār anuñ
Bir siyeh eŧm ü siyeh pūŧ u siyeh erde-nigār
Dün yolum baŧdı benüm yaḡmaladı her ne ki var

[Tedsīs-i Żayyīḳī] Ğazel-i Żayyīḳī

Feʿ ilātün Feʿ ilātün Feʿ ilātün Feʿ ilün
(Fāʿ ilātün) (Faʿ lün)

I

Seherī gün gibi gül ruḡların ʿarz idüp o yār
Eyledi ālüñe ben bülbüli āŧüfte vü zār
Dilerin yār-i Teʿ ālīden ide ber-ḡördār
Bāḡ-ı ʿālemde henüz irme daḡı tāze bahār
Bir siyeh eŧm ü siyeh ḡalle pür-lāle-i ʿizār
Ḳomadı melek vücūdumda benüm ŧabr u ḳarār

II

O meh-i burc-ı saʿ ādetle karīn olımadum
Cānla ḡapūsınuñ ḡıdmetini ḳılımadum

Şorup iḳdām idüp aḡzı ḡaberin alımadum

Ne gülistān-ı şafā ḡoncasıdır bilimedüm

Bir siyeh çeşm ü siyeh ḡalle pür-lāle-i ‘izār

Ḳomadı melek vücūdumda benüm şabr u ḡarār

24b

III

Niçe demler ḡönül ‘uzlet çeküp ihfāda iken

Heves-i ḡayd-ı cevān olmadan āzāde iken

Dem-i ḡāyretde ne a‘lāda ne ednāda iken

Ne şafā var ise hep bu dil-i şeydāda iken

Bir siyeh çeşm ü siyeh ḡalle pür-lāle-i ‘izār

Ḳomadı melek vücūdumda benüm şabr u karār

IV

Bu fenā ‘āleminüñ ‘ālemine irmiş iken

Rūzgār ile niçe derd ü belā ḡörmüş iken

Ḥāşılı mihr ü vefā nāmesini dürmüş iken

Birlik ‘ālemine ‘ömrümi irgürmüş iken

Bir siyeh çeşm ü siyeh ḡalle pür-lāle-i ‘izār

Ḳomadı melek vücūdumda benüm şabr u ḡarār

V

Gözüm ol mäh-ı cemāle nitekim kıble-nümā
Ne yire ʿazm ideZayķī nigerān olur añā
İhtiyāṭ itdügi şeyden anı şaklaya Ḥudā
Nāmını yāda dilüm varmaz o māhuñ ammā
Bir siyeh çeşm ü siyeh ḥalle pür-lāle-i ʿizār
Kıomadı melek vücūdumda benüm şabr u qarār

[Tedsīs(Müseddes)]¹⁶

Feʿ ilātün Feʿ ilātün Feʿ iatün Feʿ ilün

(Fāʿ ilātün)

(Faʿ lün)

I

Ey ruḥı baĝ-ı leṭāfetde gül-ḥandānum
Ṭutdı bülbül gibi dünyā yüzini efgānum
Az qalupdur çıķa burc-ı bedenümden cānum
Ey lebi derd-i dile ḥikmetile Loķmānum
Şerbet-i vaşluñla eyle benüm dermānum
Düşmesün boynuña hicrūñle olursam қаʾim

25a

¹⁶Diğer bendler yok.

[Müseddes-i Medhî]¹⁷

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

I

Benüm derd-i derūnum ' aşık-ı zār olmayan bilmez

Maḥabbet bir belādur kim giriftār olmayan bilmez

.....

II

Cefā vü cevır ider cān-ı ' azīze muttaşıl cānān

' Aceb mi Medḥiyā kılsa dem-ā-dem nāle vü efgān

Maḥabbet-i nārı yandı yağıldı sīne-i sūzān

Görüp ḥālüm baña ṭa' n itmesün her zāhid-i nādān

Benüm derd-i derūnum ' aşık-ı zār olmayan bilmez

Maḥabbet bir belādur kim giriftār olmayan bilmez

[Teds̄is-i Āzerī] Ğazel-i Āzerī

Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün

I

Hıç görmez oldum ' ālemi çeşm-i sirişk-efşānla

Bir yirde ārām eylemem bu ḳalb-i ser-gerdānla

¹⁷ Eksik bir müseddes

Efsâne oldum ‘ âleme endûh-ı bî-pâyânla

Âsûde olmaz hâşılı mâ-beynimsiz devrânla

Yârümden ayrıldum meded kıaldum ğam-ı hicrânla

Bilmem beni n’eyler felek âhir Mehemmed Hânla

II

Aldurdum elden yârümi pür-yâra kıaldum hey meded

Gitdi devâsı derdümüñ bî-çare kıaldum hey meded

Merhem bulunmaz yarama şad-pâre kıaldum hey meded

Bir ğam-güsârum kıalmadı âvâre kıaldum hey meded

Yârümden ayrıldum meded kıaldum ğam-ı hicrânla

Bilmem beni n’eyler felek âhir Mehemmed Hânla

III

Kıaldum belâda yalnız bir ğam-güsârum kıalmadı

Halk içre gitdi rağbetüm ‘ arz u vakârum kıalmadı

25b

Virdümbeneklişabrumı hicre kıarârum kıalmadı

Bir hâlüm añlar hem-demüm bir yâr-i gârum kıalmadı

Yârümden ayrıldum meded kıaldum ğam-ı hicrânla

Bilmem beni n’eyler felek âhir Mehemmed Hânla

IV

Āteş bıraķdı cānuma çün düşdi tāb-ı teb baña
Cān virmek oldu hāşılı şimdengirüenseb baña
Bed- hāh u bed-hū oldılar ğam-hār olanlar hep baña
Bilmem kime hālüm diyem kim raħm ider yā Rābbaña
Yārümden ayrıldum meded ҡaldum ğam-ı hicrānla
Bilmem beni n'eyler felek āhir Mehemmed Hānla

V

Mesrūr iken düşdüm ğama āzürde oldum bilmedüm
Geçdüm hevā-yı vaşldan efsürde oldum bilmedüm
Zerd oldu firķatde tenüm pejmürde oldum bilmedüm
İşret umarken Āzeri ğam-hürde oldum bilmedüm
Yārümden ayrıldum meded ҡaldum ğam-ı hicrānla
Bilmem beni n'eyler felek āhir Mehemmed Hānla

[Tedsīs-iCinānī] Ğazel-i Cinānī

Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

(Fa' lün)

I

Melālet-i dil-i şeydā-yı zār mı diyeyin
Saķāmet-i beden-i pür-figār mı diyeyin

Harāret-i teb-i ‘aşk-ı nigār mı diyeyin

Ḳasāvet-i elem-i bî-şumār mı diyeyin

Hikāyet-i ğam-ı hicrān-ı yār mı diyeyin

Şikāyet-i sitem-i rûzgār mı diyeyin

26a

II

Gönül firāķile bîmār u ten za‘îf oldu

Gözümnden aķdı ciger kaçre kaçre hūn oldu

O mehden ayru sitārem felekde dūn oldu

Sirişküm ile cihān bāĝı lāle-gūn oldu

Hikāyet-i ğam-ı hicrān-ı yār mı diyeyin

Şikāyet-i sitem-i rûzgār mı diyeyin

III

Ğamum ziyāde firāvān u ğam-güsārum yok

Taḥammül itmege hicrāna iķtidārum yok

‘Ulüvv-i kaçdr ile ḥalk içre i‘tibārum yok

Fiĝān u nāleye bir laḥza ihtiyārum yok

Hikāyet-i ğam-ı hicrān-ı yār mı diyeyin

Şikāyet-i sitem-i rûzgār mı diyeyin

IV

Ne dilde zevk-i sürür u şafâ-yı vaşl-ı nigâr

Ne elde vüs' at ü kudret ne dirhem ü dînâr

Ne tende tâb u tüvân u taḥammül-i ğam-ı yâr

Ne bende devlet-i câh u celâl [ü]' arz u vaḳâr

Ḥikâyet-i ğam -ı hicrân-ı yâr mı diyeyin

Şikâyet-i sitem-i rûzgâr mı diyeyin

V

Bulunmadı baña bu reh-güzârda bir yoldaş

Ki zir-i pâyuma muhtâc iken kıoya bir taş

Ayağum elimdedür ey Cinânî her kıallâş

Komaz ki düz başavuz çarḫ-ı kec-rev ü kıalmaş

Ḥikâyet-i ğam -ı hicrân-ı yâr mı diyeyin

Şikâyet-i sitem-i rûzgâr mı diyeyin

26b

[Tedsîs-i Kıalender] Ğazel-i Kıalender

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

I

Derünüm bir müheyyâ tekye-i 'aşk-ı maḥabbetdür

Dil-i süzânüm anda bir çerâğ-ı derd ü miḫnetdür

Niçe demler durur çeşmüm aḳdı saña ḫasretdür

Göñül künc-i ğamuñda aldı gitdi nie müddetdür

Benüm Őultānum öldüm asretile vat-i vuşlatdur

Ele al atır-ı nāŐādumı ğāyet mürüvvetdür

II

Dirīğā eşk-i eŐmüm bir yaña ‘ummāndan gedi

Ġam ise addün aÇdı cevr ise pāyāndan gedi

Cefā bī-add vefā yo zulm ise orandan gedi

Meded derd-i derūnum bir yaña dermāndan gedi

Benüm Őultānum öldüm asretile vat-i vuşlatdur

Ele al atır-ı nāŐādumı ğāyet mürüvvetdür

III

Ġamuñla atır-ı ābādumı yiter arāb itdün

Teraum eyle ā zālīm ne o cevr ü ‘itāb itdün

Meded oranı yo mı zulumñün nie ‘azāb itdün

Neden a böyle birden ay efendi ictināb itdün

Benüm Őultānum öldüm asretile vat-i vuşlatdur

Ele al atır-ı nāŐādumı ğāyet mürüvvetdür

IV

Nedür bu ‘işve vü nāz u nedür yā bunca istiğnā

Maabbet itdüm ise saña āfir olmadum cānā

Figān u nālede aldum am itdi cismümi ifnā

Nazar it küşe-i çeşm ile añā bāriihyāna

27a

Benüm şultānum öldüm asretile vaqt-i vuşlatdur

Ele al hātır-ı nāşādumı āyet mürüvvetdür

V

alender bendeñi aşuñ hayāliyle hilāl itdüñ

Döküp anın yire müjgānuñ ile özge āl itdüñ

am-ı zülf-i dü-tāñile elif addini dāl itdüñ

Miyānuñ fikri ile cismümi āyet hayāl itdüñ

Benüm şultānum öldüm asretile vaqt-i vuşlatdur

Ele al hātır-ı nāşādumı āyet mürüvvetdür

[Tedsīs-i Āzerī] Ġazel-i Āzerī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

I

Dimüş idüñ ki belā-keşlerimi yād ideyin

Dil-i vīrānelerluţfile ābād ideyin

Hicrime şabr ideni vaşluma mu' tād ideyin

Dir idüñ ‘ aşkımile zâr olanı şād ideyin

Bunca feryādum işitdüñ dimedüñ dād ideyin

Seng-i dād itmeyesin ben kime feryād ideyin

II

Nāvek-i āh-ı seher eylemedi hergiz eşer

Dil-i sengüñ ne ‘ aceb saht imiş ey gönca-i ter

Ser-i kūyuñda figān eyler iken şām u seher

Saht-ı dil olduğña şahid-i ‘ ādil bu yeter

Bunca feryādum işitdüñ dimedüñ dād ideyin

Seng-i dād itmeyesin ben kime feryād ideyin

III

Saña hıdmet idenüñ her biri ‘ aşık diñle

Da‘ vî-i ‘ aşk idenüñ sözleri şadık diñle

27b

‘ Āşık olana cefā ‘ adle muvāfiq diñle

Bir senüñ gibi kerem-kānına lāyık diñle

Bunca feryādum işitdüñ dimedüñ dād ideyin

Seng-i dād itmeyesin ben kime feryād ideyin

IV

Ḳuralıdan berü bu hayme-i berîne tınāb

Ḳapuñı ḥalka penāh eyledi Rabbü'l-erbāb
Ḥālünü hep saña ' arz eyler iken şeyḥle şebāb
Sende inşāf ide ey Ḥusrev-i niyāza cenāb
Bunca feryādum işitdün dimedün dād ideyin
Seng-i dād itmeyesin ben kime feryād ideyin

V

'Ādetün ehl-i dili luṭfile yād itmek iken
Ḳahrla düşmen-i bed-gūya ' inād itmek iken
Derd-i ' aşkuñla figān itmegi şād itmek iken
Āh işitdükçe işün ' adle dād itmek iken
Bunca feryādum işitdün dimedün dād ideyin
Seng-i dād itmeyesin ben kime feryād ideyin

VI

Āzerīveş reh-i ' aşkuñda olup efgende
Seni terk eylemezem niteki cānum tende
' Arz-ı ḥāl itmege yok ḡayriye ḳudret bende
Senün iḥsānuña ḳalmışdı ümīddümsende
Bunca feryādum işitdün dimedün dād ideyin
Seng-i dād itmeyesin ben kime feryād ideyin

Ġazel-i Āzerī Müsemmen

28a

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

I

Kime an ağlayayın ol [göl-i] andānı oyup

Derd-i dilden kime an ağlayayın anı oyup

Kime i' lām ideyin āl-i dil-i sūzānı oyup

Kime yansun göñöl ol em' i ebistānı oyup

Geldi ser-add-i eālīm 'adem itdi zuhūr

Āh kim asretile derüñe cānānı oyup

Āhret yolu gibi ğurbete tenhā gitdüm

Gitdüm ammā ki 'aceb vālih ü eydā gitdüm

II

Āh kim olmadı bir kerre göñöl marem-i dōst

Zam-ı hūñinüme olmadı devā merhem-i dōst

Ben ğam-ı hecrile vādilere düdüm tenhā

'Ay ider evle ađyāre olup hem-dem-i dōst

Lāzım oldu ki idem 'azm-i pāyān-ı 'adem

Ne enīs-i reh-i firat ne celīs-i ğam-ı dōst

Âhîret yolu gibi ğurbete tenhâ gıtdüm

Gıtdüm ammâ ki ‘aceb vâlih ü şeydâ gıtdüm

III

Eyledüñ gerçi beni kendüne ‘âşık âhîr

Görmedüñ gıtdi dili vaşluña lâyıķ âhîr

‘Âķıbet terk-i diyâr itmege niyyet itdüm

Böyledür ‘âķıbet-i ‘âşık-ı şâdıķ âhîr

Reh-i firķatde refîķ olmaĝa bir yâr ararum

Bulmadum hem-dem ü hem-râh u müvâfıķ âhîr

Âhîret yolu gibi ğurbete tenhâ gıtdüm

Gıtdüm ammâ ki ‘aceb vâlih ü şeydâ gıtdüm

28b

IV

Niçe bir ey yüzi gül mekrile âl eyle baña

Uyup a‘dâ sözine egri hayâl eyle baña

İşte gıtdüm niçe pek derdile âhîr demdür

Bâri bir kerre gülüp ‘arz-ı cemâl eyle baña

Seni ışmarladum Allaha Ğudâ yârüñ ola

Âhîret haķķını ey mâh helâl eyle baña

Âhîret yolu gibi ğurbete tenhâ gıtdüm

Gitdüm ammâ ki 'aceb vâlih ü şeydâ gitdüm

V

Bir nazâr kııl baña ol nergis-i fettânuñ için

Bir kez öpdür lebüñi ğonca-i ħandânuñ için

Âzerî ħasteye raħim u mürüvvet demidür

Cem' kııl ħâtırını zülf-i perîşânuñ için

Bilmezem cürm ü günâhum nedür Allâh bilür

Bağmaz oldı yüzüme ol yüzi gül anuñ için

Âħiret yolu gibi ğurbete tenhâ gitdüm

Gitdüm ammâ ki 'aceb vâlih ü şeydâ gitdü

Ġazel-i Cinânî Muhammes

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

I

Ķadüñsüz mâ'îl olmam ğülşen içre serv-i bâlâya

Ruħuñsuz nâzır olmam âfitâb-ı 'âlem-ârâya

Beni sevğ eyleyen şevğ-i ruħundur câm-ı şahbâya

Sen olmazsañ eger ey 'ömrümüñ varınasermâye

Hezârân tevbeler her 'ıyş ü nûşa her temâşâya

II

Göñül havf-ı 'adūdan niçe demdür pāy-māloldı

Beden ğam bisterinde nā-tüvān u bī-mecāl oldı

Şafā kesb itmez olduĝ niçe māh u niçe sāl oldı

'Adūnun ser ü şūrından ħalāş olmaĝ muħāl oldı

29a

Hezārān tevbeler her 'ıyş ü nūşa her temāşāya

III

Ķanı ol dem gelüp ol [evc-i] hüsnüñ mihr-i raĝşānı

İderdük küh u deşti geşt idüp şevĝ ile seyrānı

Ĝam-ı havf 'adū kıldı mükedder 'āķıbet anı

Virem şimdi ħılup tenhāda mesken künc-i hicrānı

Hezārān tevbeler her 'ıyş ü nūşa her temāşāya

IV

Ne deñlü iħtirāz eylerse havf-ı ta' n-ı a' dādan

Degül ħālī yine erbāb-ı 'ışret ceng ü ğavgādan

Çeküp el firĝat-i la' l-i lebüñle cām-ı şahbādan

Uşandum ħāşılı 'ālemde her seyr ü temāşādan

Hezārān tevbeler her 'ıyş ü nūşa her temāşāya

V

Cihānuñ 'ıyş u nūşı cām-ı la' lüñsüz ħarām olsun

Gerekse mürde cisme şerbet-i Yaḥyāü¹⁸-i izām olsun

Ne seyr ü şoḥbet ü ne iṣret ü iṣ müdām olsun

Bu mıṣra⁶ la Cinānī ḥāşılı ḥatm-ı kelām olsun

Hezārān tevbeler her iṣ ü nūşa her temāşāya

[ĠAZELİYYĀT]

Ġazel-i Āzeri¹⁸

Fā⁶ ilātün Mefā⁶ ilün Fā⁶ ilātün Mefā⁶ ilün

1. Ağladuğumca ben saña ḥālümü yüz niyāzla

Ḥandeler ile gül gibi şiveler ile nāzla

2. Gülşene çık ki lāleler güller açıldıher taraf

Serv gibi ḥırāma gel bu ḳadd-i ser-fıraza

3. Maḥv idesin revā mıdur şafḥa-i dilden ādemi

Bende-i dil-şikestenün ya niçe gönli yazla

4. Bāde-i nāb ayak ayak geldi yetişdi meclise

Muṭribā deg ki başlasun yağmaya sūz u sāzla

¹⁸ Başlıkta “Āzeri” yerine “Bāḳi” yazılıdır

5. Ayağuña sürüp yüzüm zülfüne irgürem mi el

Başa çıķam mı Āzerī ol Şeh-i ‘işve-bāzla

29b

Bākī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ezelden Őāh-1 ‘aŐķuñ bende-i fermānyuz cānā

Maħabbet mülkinüñ sultān-1 ‘ālī-Őānyuz cānā

2. Őehāb-1 luťfuñ ābın teŐne-dillerden dirīĝ itme

Bu deŐtün baĝrı yanmıŐ lāle-i nu‘ mānyuz cānā

3. Zamāne bizde gevher sezdüĝi-çündil-ħırāŐ eyler

Anuñ-çün baĝrumuz ħündur ma‘ ārif kānyuz cānā

4. Mükedder kılmasun gerd-i küdüret çeşme-i cānı

Bilürsin āb-rüy-1 milket-i ‘Osmānīyüz cānā

5. Cihānı cām-1 nazmum Şi‘ r-i Bākī gibi devr eyler

Bu bezmũn Şimdi biz de Cãmî-i devrânıyuz cãnâ

Bâķî

Mef' ũlũ Fâ' ilâtũ Mefâ' ĩlũ Fâ' ilũn

1. Cevr ũ cefâña kâ' il olurđum velĩ Şehâ
MahŐũŐ olaydı ol da cihânda hemân baña
2. Şabr u ķarâr u dil alıcı bir perĩ imiş
Âdem Şanurdum ol Şanemi gerçi Őuretâ
3. Bir kez Őavâfin itmegi biñ' ũmre virmez in
Ey ĥacĩ saña Ka' be baña kũy-i dil-rübâ
4. Evvel vefâ[ya][va' de]ler itmiŐken ey Şanem
Cevr itdũn âĥir eylemedũn [va' deye] vefâ
5. VaŐŐafısın o serv-ķadũn râstı bu kim
Şab' -ı bũlend ũ Őarzuña aĥsent Bâķiyâ

30a

Bâķî

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Baña çok cevri itdügün-çün ey sipihr-i bî-vefā
Āhumuñ dūd-ı kebūdı uydı ulaşdı saña
2. Eşkümüñ gevherlerin dizdüm işigi taşına
Yāre 'arz idem didüm silmiş raķīb-i bed-liķā
3. Gömgök itdi sille-i āhum sipihrüñ şüretin
Gök yüzine baķ inanmazsañ eger ey meh-liķā
4. Gözüme 'ālem görünmez görmesem ruķsāruñı
'Ārızuñ mir 'ātıdurāyīne-i ālem-nümā
5. 'Aks-i hāl-i 'ārizından sāķī-i gül-çehrenüñ
Lāle-i sīr-āb olur cām-ı şarāb-ı dīl-güşā

Bāķī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Bilini kuçmadadur ol şanemüñ derd ü belâ

Yoħsa ŧir̄in lebi ‘ aşıqlara ħâzır ħelvâ

2. Āteş urmuş yüzi gül ħırmenine ol mâhuñ

Devr-i sâğarda ruħı ‘ aksini kılmıŧ peydâ

3. Meclis-i meyde leb-i yâre tolaşur dirler

Elüme girmeye mi bir daħı cām-ı ŧahbâ

4. Öykünürdi lebüñe cām-ı mey ammâ dönmiŧ

Bugün almıŧlar ele bir yire gelmiŧ zuraħâ

5. Lüle-i ħâme ile çeşme-i dilden Bâķi

Eyledi ķâ‘ ide-i âb-ı ħayâtı icrâ

30b

Bâķi

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

1. Şöyle olmiŧcām-ı ‘ aşķ-ı yârdan mest ü ħarâb

Kendüsin dīvârdan dīvâra urmuş âfitâb

2. Tođınupdur bāde-i gül-gūna çeşm-i rūzgār
Sāgar üzre şanmañuz peydā olur yir yir ħabāb
3. Şahne-i devrān n'ola çekse çevürse dem-be-dem
İki ħanludur añılmıř bāde-i nāb u kebāb
4. Derd-i 'aşķuñ 'aşķ-ı miskīni āħır öldürür
Mestlik pāyāne irse irişür elbetteĥāb
5. Bāķīye senden ferāgat virdi ey gerdūn-ı dūn
Südde-i devlet-me'āb-ı pādiřāh-ı kām-yāb

Bāķī

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

(Fā' ilātün) (Fa' lün)

1. Olsa zülfi o gül-'izāra niķāb
Olur āşüfte sünbül-i sīr-āb
2. Dūd-ı āhum ruĥuñ hevāsıyla
Ebr olur yağdurur cihāna gül-āb

3. Kaddüm ey şeh-süvâr-ı hüsn itdi

Pây-ı büseñ hayâli şekl-i rikâb

4. Oldı deryâ-yı eşküme nisbet

Günbed-i çarh-ı nîl-reng habâb

5. Gam-ı devrân-ı dünı çekme yürü

Bâkıyâ ol hemîşe mest ü harâb

31a

Va' dî

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

1. Fiğân u nâle eyler gice gündüz bülbül-i zârî

O gonca yâr idelden gülşen-i kuyunda ağıyarı

2. Senüñ derd ü firâkuñla za' if vü bî-mecâl oldum

Leb-i la' lüñ şarâbıyla tabîbüm eyle tîmarı

3. Ser-i kuyında ol servüñ yilüp yapurma bî-hüde

Gel eyle bād-ı şabâ anuñ sen olmazsın hevādârı

4. Cemāli şevķine teşbīh iden şem^ç -i şebistānı

Yūri pervāneveşfarķ eylemezsın nūrile nārı

5. Metā^ç hūsnine yoķ yire olma tālīb ey hāce

Anuñ naķd-i sirişkiyle olur Va^ç dī ħarīdārı

Selīsī

Mefā^ç īlūn Mefā^ç īlūn Mefā^ç īlūn Mefā^ç īlūn

1. Niçe gündür baña göstermez ol gül gül-ruĥ-ı yārı

Açılmaz kara baĥtum āh kılmaz tālī^ç ümyārı

2. Libās-ı şabrı çāķ itdüm olup bī-nām u neng ey dil

Ki ^ç aşķ ehli gerekdür dünyede nāmūsdan ^ç ārī

3. Varılmaz keşret-i a^ç dādan ey dil kūy-ı dil-dāra

Egerçi çarĥ idüp sen şarf idersen yolına varı

4. Nazīr kıl ĥālūme luţfuñla iĥyā it didüm yāra

Yüzüme bakmadı oldum aña yalvarı yalvarı

5. Başın meydân-ı ʿaşk içre tutar tîgine dil-dāruñ

Selîsî hayl-i ʿuşşâķũñ olupdur şimdi ser-dārı

31b

Selîsî

Feʿ ilâtün Feʿ ilâtün Feʿ ilâtün Feʿ ilün

(Fâʿ ilâtün)

(Faʿ lün)

1. Benüñe hâyran olup ol turluğa oldum ʿâşık

İstedüm būs-ı lebün didi baña yoķdur ışık

2. Pek şıkardum ben anı bahşe çeküp meclisde

Bāde dōst olmasa laʿ l-i leb-i dil-dārile şık

3. Yapmaķ isterseñ eger göñlümi serv-i revān

Bezmüñ içre beni cāmʿ -ı leb-i mey-günile yıķ

4. Devr-i güldür içerüz bāde olup mest müdām

ʿAķlı başında olan şimdi olur mı ayık

5. Reh-güzāruñda Selīsī niçe gündür ki yatur
Raḥm idüp ḥāline bir kere dimezsın yazıķ

Va' dī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Şem' i ruhsā[r]ına bir yarlıguñ oldum ' aşık
Ḥān-ı vaşlın diledüm didi baña yoķdur ışık
2. Ḥürmeti ķalmadı rez duḥterinüñ bir yirde
Dün gice yatduğı-çün teyiķ ile ķatı şıķ
3. Ķaşı yāyum ser-i peykān ğamuñdan bu dilüñ
Ḥātırı münkesir āyīne-i ķalbi de şınıķ
4. Sāķiyā sāđarı ıoldur içelüm mest olalum
Ķalmasun bezm-i mey içre bir ayağ üzre ayıķ

5. Vāşıl-ı vuşlât-ı cānān olayın dirseñ eger

Va' diyā ıurma yüri var reh-i ' aşkı başa çık

32a

Bākī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Pür olup devr idicek meclis-i mestānı kadeh

Çarh olur halka-i rindān meh-i tābānı kadeh

2. Felek-i ' işrete bir ahter-i ferhunde iken

Yine Mirrih-şıfat ıurma döker xanı kadeh

3. Meclis-i mey ki bedenlerle hişār olmışdur

Şehr-i ' işretdür anuñ āfet-i devrānı kadeh

4. Devr-i meclis ki şafācāmi' inuñ çenberidür

Āb-ı renginile kandil-i fūrüzānı kadeh

5. Yaraşur halka-i rindāna disem ey Bākī

Hātem-i Cemdür anuñ la' l-i Bedahşānı kadeh

Bāḳī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Eylesün la' lini dermān dil-i bīmāra meded
Dōstlar işte ben öldüm baña bir çāre meded
2. Zaḥm-ı sīnemden oḳuñ pārelerin hep alma
Tursun Allāhı severseñ hele bir pāre meded
3. Güher-i cāmı yitürdük bizi ğam öldüriyor
Sāḳiyā gel bulı vir ḳanda ise ara meded
4. Gice tenhā işigi ḥākine yüzler süreyin
Şaḳınuñ kimse ḥaber virmesün aġyāre meded
5. Mededüñ ḳalmadı feryād u figān eyleyecek
Saña kimden ire ey Bāḳī-i bī-çāre meded

32b

Bāḳī

Mef'ülü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün

1. İtdi şikâr gönlümi bir şüh-ı şeh-levend
Müjgānı tîr ü kaşı kemān turrası kemend
2. Bāzarlarda başladı naḥli tönatmağa
Dil bağlayalı kāmēt-i bālāña naḥl-bend
3. Her dūna şāḥ-ı gül gibi meyl itme dōstum
Düşmez giyāha hem-ser ola serv-i ser-bülend
4. Telḥ-i şarāb-ı guşşa-i devrānı def' ider
Şîrîn lebin dehānuma alsam nitekiḳand
5. A' dā yanuñda ḥurrem u ḥandān u şādmān
Bāḳî ḡamuñda zār u dil-efḡār u derd-mend

Bāḳî

Mef'ülü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün

1. Mihr-i ruḥuñla dilde kimüñ tāze dāḡı var

Tāb-1 çerāġ-1 ŧems ü kâmerden ferāġı var

2. Zülfüñ ħamında ħaddüñi ħürŧide virmezın
ŧem' i n' ider ŧu kimse k' anuñ ŧeb-čerāġı var

3. Āĥ itme na' l-i esb-i niŧānın ġörüp dilā
ŧāyed kimesne iŧide yirüñ kulaġı var

4. Cām-1 ŧarāb-1 nāb gibi dil-rübā kânı
La' lin tuġaġı dür diŧi ġül-ġün yañaġı var

5. Bākī ġözinden eyle ħazer ŧorma leblerin
Zinhār ġāfil olma ŧarābuñ yaŧaġı var

33a

Bākī

Mef' ūlü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

1. ŧurmaz yanumda ħančerini vaŧfider nigār
Ya' nī baña toġındurur ol ŧüh-1 ŧive-kār
2. Ġāyetde teŧne idi ġöñül āb-1 vaŧluña

Şusuzlığını kesdi o şemşir-i âb-dâr

3. Zülfi elinden almağa cân-ı belâ-keşi
Boynın kulağın öpdi giribân u güş-vâr
4. Yâkût u la'li bir birine urdı lebleri
İdüp nişâr sözde nice dürr-i şâh-vâr
5. Hâyli dimâg bağladı 'âlemde Bâkiyâ
Hâl-i nigâra beñzeyeli nâfe-i Tatâr

Bâki

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Nihâl-i kâmetün haqqâ 'aceb naql-i dil-ârâdur
Egerçi kaddün a'lâ kâkülün a'lâdan a'lâdur
2. Çerâğ-ı hüsninün nûrı fûrûğ-ı şem'-i kâfûrî
Nigâr-ı 'anberin-gisû nihâl-i sim-simâdur
3. Beyâz-ı safha-i ruhsâruñ üzre zülf-i pür-çinün
Mişâlin görmemişdür kimse bir tuğrâ-yı garrâdur

4. Gedā-yı bī-ser ü pāyı semend-i nāza çignetme
İñende hüsne mağrūr olma sulṭānum bu dünyādur
5. Kenār-ı baħr-i nazma yine dūrler dizmiş ey Bākī
Sūṭūr-ı defter-i ūi' rūñ meger emvāc-ı deryādur

33b

Bākī

Mef' ūlū Fā' ilātū Mefā' ilū Fā' ilün

1. Dil beste-i kemend-i ser-i zūlf-i yārdur
Cān haste-i kirişme-i çeşm-i nigārdur
2. Bir ğamze ile laħzada biñ ādem öldürür
Hūnī gözüñ ki āhū-yı merdüm-şikārdur
3. Kuçmağ degül ğaraz seni didārdur murād
Deryā-yı iştiyāk begüm bī-kenārdur
4. Gird-āb-ı ğamda şarşar-ı āhumla fülk-i dil
Elbette [bir] kenāra çıkar rüzgārdur

5. Bākī sürūd-i bezm-i ʔarab-ḥāne-i ḥayāl

Şavt u şarīr-i ḥāne-i gevher-nişārdur

Va' di

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ḥalka-i zülfini şalup boynuma itdi kemend

Ḥāṭırum cem' iyyetin kıldı perişān bir levend

2. Başa çıkmaz yārla hem-pā vü hem-ser olımaz

Öykinemez kāmēt-i bālāsına serv-i bülend

3. Ḥastesin sen şerbet-i la' lün idersin ārzū

Cānuña kār itmiş ancaḳ derd ü firḳat derd-mend

4. Bāde-i la' l-i lebinden zāhidā men' eyleme

Gūş ʔutmaz sözüñe yoḳ [yire] itme nuş u pend

5. Va' dī dīvānesin ol gözleri ' ayyārı gör

Eyledi zencīr-i ' aşḳ ile esīr-i ḳayd [u] bend

34a

‘Ulvī

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

(Fā‘ ilātün)

(Fa‘ lün)

1. Gerçi kim ‘āleme çok dil-ber-i mümtāz gelür
Hāḡ budur kim saña beñzer güzelim az gelür
2. Hāḡre dek dāmenüñ elden ḡomaz āvāre göñül
Sen anı ḡanma cefā itmekile vāz gelür
3. Hāḡret-i la‘ lüñile bī-kes ü tenhā olalı
Bezm-i ḡamda meges āvāzı baña sāz gelür
4. Kime ḡaḡd itdi ‘aceb ‘ayna ḡarāmi ḡamzeñ
Gūḡ-ı cāna ser-i kuyuñda bir avāz gelür
5. Gerçi yüz biñ bulunur yoluña cānlar viren
ḡanma ‘Ulvī gibi bir ‘āḡıḡ ser-bāz gelür

‘Ulvī

Mef'ülü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ülün

1. Bitmez yüregim yaraları işler oñulmaz
Şabr eyleyelüm çäre nedür bitmez iş olmaz
2. Günden güne artarsa n'ola hüsn-i dil-ārā
Gül-zār-ı ħubānuñ gül-i ra' naları şolmaz
3. Peymāne gibi ħasret-i lā' lünle dem-ā-dem
Bir dem mi geçer dīdelerüm ħanla ŧolmaz
4. Bir ħamzesi ħattāli olup sevmiş o ħūnī
Şanmañ ki kişi kişiye itdüğini bulmaz
5. 'Ulvi' ħuluñı ħıřmile redd itdi didiler
Ol řāh-ı keremden bu cefālar ħiç umulmaz

34b

'Ulvi'

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Dün gice s̄neme bir dil-ber-i ra^ˆ nā çekdüm
Şubha dek la^ˆ l-i lebinden mey-i ħarra çekdüm
2. Bulmadum s̄neme la^ˆ lün gibi bir dāfi^ˆ -i ğam
Gerçi mey-ħānede çok cām-ı muşaffā çekdüm
3. İki şīşede yeki rişte-i eşki ağıdup
Levħa-içihremibir ħaṭ-ı menā çekdüm
4. Sübhā-i eşki ele alup idüp nāmını vird
Ol perī peykeri teşhīr idüp esmā çekdüm
5. ^ˆAşķ sulṭānı berāt-ı ğamı gönderdi baña
^ˆUlvīyā ħūn-ı cigerden aña tuġrā çekdüm

^ˆUlvī

Fe^ˆ ilātün Fe^ˆ ilātün Fe^ˆ ilātün Fe^ˆ ilün

(Fā^ˆ ilātün)

(Fa^ˆ lün)

1. Derdümi bilmege ey dil-ber-i ^ˆayyār benüm

Ḥançer-i ğamzeñile gel yüregim yar benüm

2. Seng-i ta^ç neile yıkar ḥāne-i ḳalbi her dem

Mütevellisimidür gönlümüñ ağyār benüm

3. Niçe bir kūh-ı belānuñ olayın Ferhādı

Niçe bir yār yıkar üstüme ol yār benüm

4. Vaşf-ı cām-ı mey-i la^ç lüñle kelāmum göricek

Mest ü lā-ya^ç ḳılum ola nice hüsyār benüm

5. ^çUlvīyā evc-işadāḳatde hümā-pervāzım

Hem-cenāḥum olımaz ca^ç fer-i Ṭayyār benüm

35a

^çUlvī

Fe^ç ilātün Fe^ç ilātün Fe^ç ilātün Fe^ç ilün

(Fā^ç ilātün)

(Fa^ç lün)

1. Şatma ey ḥāce nebāt-ı ^çİsevīden bize hiç

Dehen-i yār ṭururiken şekerüñ ez şuyın iç

2. Yāre didüm ki niçün şabrumı yağma itdüñ

Fağr u fāğum göricek didi ki luğat bir hiç

3. Dil-i şad-pāreme beñzetdügi-çün dendānın

Kākülün oldu bugün şāne ile bī-cā hiç

4. Sīnede gözlerimün yaşı revān oldu yine

Beñzer ol şehre içinde aça Tuncayla Meriç

5. Meyl iderse seni koyup dil-i ‘Ulvī ğayra

Ķālīb-ı mürdesini tīg-ı müjeñle iki biç

‘Ulvī

Mef’ülü Fā’ ilätü Mefā’ ilü Fā’ ilün

1. Şol dil ki cām-ı ‘aşkuña mestāne olmaya

Lāyık budur ki şem’ üñe pervāne olmaya

2. ‘Āşık odur ki bağr-ı ğama āşinā ola

Ma' şūḳ odur ki ' aşıḳa bī-gāne olmaya

3. Vuşlatmıdur ki dil-ber-i ' üryānla ḳoçmayup

Gönlüñ yabāna gitmese cān cāna olmaya

4. Yāre didüm ki boynuña ṭaḳ bend-i zülfüni

Nāz ile geldi didi ki dīvāne olmaya

5. ' Ulvī añar mı Leylī vü Mecnūn ḥikāyetin

' Āḳil odur ki sözleri ifşāne olmaya

35b

' Ulvī

Mef' ūlü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün

1. Ḥōş yaraşur cemālūñe bu haṭṭ-ı müşg-bār

Āmentü bi ' llezi ḥalaḳe ' l-leyle ve ' n-nehār

2. Ḥüsñüñ zamānenüñ meger evvel bahārıdur

Yir yir bitürdi tāze çemen şun' -ı Kird-kār

3. Devr-i ruḥunda ey ŧanem üstād-ı lem-yezel

Bir ḥüb naḳş bağladı nāmı benefşe-zār

4. Zerd olduğı bu kim ḥaṭ-ı ḥüsnüñ berātunuñ

Ṭuđrā-yı zer-niŧāniledür ḥükme ‘ itibār

5. ‘Ulvi çü görđi muŧḥaf-ı ḥüsnüñde ḥaṭṭuñı

Sebā‘ı mesānī remzini fehm itse vechi var

‘Ulvi

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

(Fā‘ ilātün)

(Fa‘ lün)

1. Çekdüğün derdi dā‘im dil-ber-i ra‘nādan bil

Her belā kim gelür ey dil saña mevlādan bil

2. Bī-şebāt olduğımı salṭanat-ı ḥayl ü ḥaşam

Taḥṭ-ı Key-ḥüsrevile ḳudret-i dārādan bil

3. Fehm ḳıl Ka‘ be-i çarḥuñ niçe maḥv olacağın

Bezm-i fānīde ḥabāb-ı mey-i şahbādan bil

4. Cem' -i vaḫt olsa da almaz eline la' lin-cām

Zevḫ-i Mecnūnı sıfāl-i seg-i Leylādan bil

5. Zen-i gerdūna göñül virme şaḫın ey 'Ulvī

Görmedi' ahdu vefā kimse bu dünyādan bil

36a

Āzerī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Başımız ḫuyuñda ğalṭān olduĝın añmaz mısın

Küyveşin ḫāk ile yeksān olduĝın añmaz mısın

2. Yād idersen luṭfile a' dāyı her dem dōstum

Yā ḫuluñ her laḫza nālān olduĝın añmaz mısın

3. Ḥāṭırum yapdum diyü minnetler eylersin baña

Bunca yıllar ğamla vīrān olduĝın añmaz mısın

4. Añdurırsın cānuma dā'im hevā-yı vaşluñı
Āteş-i 'aşķūm fūrūzān olduđın añmaz mısın
5. Güldürürsün luţf u iħsānuñla dā'im illeri
Āzerī derdünle nālān olduğın añmaz mısın

[Şādık]

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. El şunar dāmenine ol gül-i nāzūk bedenüñ
Elleri kırıya gül-zār-ı cihānda degenüñ
2. Kesile gülşen-i 'ālemde nihāl-i 'ömri
Seni ey ğonca-dehen zūlmile benden kesenüñ
3. Baķmadı dīdelerüm bir dađı vech-i ħūsne
Gün gibi zāhir olaldan berü vech-i ħasenüñ
4. İrmedi dāmenine destimüz ol serv-i ķaddüñ

Yok yire yār belāsın çekerüz irişenüñ

5. Töp-ı gabgābile ħarāb eylemek ister Şādık

Yoħsa ol şāh-ı cihān ħal‘a mı şandı bedenüñ

36b

Ķabūlī

Mefā‘ ĩlün Mefā‘ ĩlün Fe‘ ũlün

1. Bahār irdi icāzet ‘ayş u nūşā

Otursun ehl-i meclis gūşe gūşe

2. Güzeller esb-i nāza nāzükāne

Süvār olup gelürler ħoşa ħoşa

3. El urma ħalkā-i tesbīħe şūfī

Ne ħālet baħş olursa ħoşa ħoşa

4. Gelür seyl-āb-ı eşküm taşa taşa

Aķar cevr-i sirişküm cūşa cūşa

5. Zen-i dünyā tehī bir cāma beñzer

Naẓar kıılma Ƙabūlī boşa boşa

[Vişālī]

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Cihānuñ mülketi sen şāh-ı 'ālī-şānuñ olsun hep

Begüm emriyle 'ālem bende-i fermānuñ olsun hep

2. Şikeste bir sıfāl yarasıdur [ol] rind-i mey-ğāre

Bu ne cām-ı sipihrūñ sāķī-i devrānuñ olsun hep

3. Hicāb-ı cismi kıaldur perde-i pendārı ref' eyle

Vücūduñ mā-verāsı cümleten seyrānuñ olsun hep

4. Yiter hicr-i belāda kıanlu yaşum ey leb-i mercān

Gerekmez gevher-i deryālaruñ 'ummānuñ olsun hep

5. Vişālīden dırīg itme vişālūñ ey şeh-i 'ālem

Cemālūñ 'arza kııl bir dem de dünyānuñ olsun hep

37a

‘Ulvi

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

1. Günāhum bildüm eylersem n’ola şefkat recāsından
Benüm devletlü şulţānum ħatā benden ‘aţā senden
2. Beni zulm ile öldürmek diler ħançer çeküp ğamzeñ
Şehā dīvān-ı ħüsnünde şikāyet var saña senden
3. Niçe nevrūzlar geçdi niçe bayrāmlar oldı
Müyesser olmadı ħaldı bize bir merhabā senden
4. Ħayāt-ı cāvidānum şihhatüm ‘ömrüm ‘azizümsün
Ħudādan isterem kim olmayam bir dem cüdā senden
5. Gerek öldür gerek dirgür seni terk eylemez ‘Ulvi
Cefāna razıdur lāzım degül aña vefā senden

Ḥüsrevî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. ' Ārız-ı gül-gūnuñ üzre ḥāl-i zibālar nedür
Lāle-i ḥamrā mıdur ol verd-i ra' nālar nedür
2. Tīğ çekmiş ḳatlüme iki ḥarāmīler midür
Çeşm-i şehlālarla ol ebrū-yı ğarrālar nedür
3. Düş midür yāḥūd derūn-ı ğoncada şebnem midür
Hoḳḳa-i la' lündeki lü'lü-i lālālar nedür
4. Geçdi ' ömrüm şām-ı firḳatde bugün yarın diyü
Hey ḳıyāmet ben helāk oldum bu ferdālar nedür
5. Dīdede kākül ḥayāli dilde fikr-i ḥaṭṭ u ḥāl
Ehl-i ' aşḳa Ḥüsrevā bilsem bu sevdālar nedür

37b

Kāmī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün) (Fa' lün)

1. Kişinüñ dil-beri ma'ḳül olsa
Tırup oturması maḳbül olsa
2. Giceler şubha degin ' aşıkınıñ
Boynına kāküli meftül olsa
3. Eylese mihr ü vefā döne döne
Büseler arada mebzül olsa
4. Ehl-i ḥāl olsa raḳībi yāhūd
İplü aḫmaḳ olup gül olsa
5. N'eylesün ḥūr u perī vü melegi
Kāmiye olıcağız ol olsa

[Beyānī]

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Niçe bir āteş-i ' aşķile bu yanmaķ niçe bir
Niçe bir dūd-ı siyāhile boyanmaķ niçe bir
2. Her gice bir ğam-ı nev-reste ile ħaba varup
Her seher bir iki derdile uyanmaķ niçe bir
3. Güle inşāf idelüm kār-ı cefādan cāna
Yüregim ğonca gibi ķana boyanmaķ niçe bir
4. Āh idüpağladuğumca baña raķm itmedi niçe bir
Bir eser yile aķar şuya tayanmaķ niçe bir
5. Sen ferāgatde Beyānī gice şubha degin
Ser-i kūyuñda itüñ gibi tolanmaķ niçe bir

38a

Ġazel-i [Ümīdī]

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Cām çekdi lebüñ görüp haclet
Kızaruḡ geldi beñzine humret
2. Sākin oldı biraz havādiş-i dehr
Tırmasun cām eylesün cür'et
3. İçelüm bezm-i ġamda hūn-ı dili
Görelüm [tā]neye varur şöhet
4. Leblerüñ yādına şarāba varup
Mey-fürüşeyledi bize ' izzet
5. Şundi pīr-i muġān Ümīdī ayaġ
Dest-gīr olup eyledi himmet

Aḡmed

Mef' ūlü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ūlün

1. Sen cānla cān oynamacaḡ hōşça degül mi
Yārile nihān oynamacaḡ hōşça degül mi
2. Yanmaḡdan ise āteş-i hicrānile ey dōst
Sīnemde sinān oynamacaḡ hōşça degül mi

3. Cān almağa kaçdı gözüñ ile n'ola kaçuñ
İnsāna kemān oynamacaķ hōşça degül mi

4. Ol kām̄et-i ra' nā ile bŭstān-ı cihānda
Ey serv-i revān oynamacaķ hōşça degül mi

5. Ey hŭr-i cinān ayaġuñuñ tozına Aḥmed
Cān ile cihān oynamacaķ hōşça degül mi

38b

Bāķī

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

(Fā' ilātün) (Fa' lün)

1. Olsa zŭlfi o gül-^c izāra niķāb
Olur āşŭfte sŭnbŭl-i sŭr-āb

2. Dŭd-ı āhum ruḥuñ hevāsıyla
Ebr olur yaġdurur cihāna gül-āb

3. Kān-ı mihr ü maḥabbetüñdendür

Güher-i āfītāb-ı ʿālem-tāb

4. Oldı deryā-yı eşküme nisbet

Günbed-i çarḥ-ı nıl-reng ḥabāb

5. Gam-ı devrān-ı dūnı çekme yūri

Bāḫiyā ol hemīşe mest ü ḥarāb

Ümidī

Feʿ ilātün Mefāʿ ilün Feʿ ilün

(Fāʿ ilātün)

(Faʿ lün)

1. Zülf-i pür-çini sünbül-i sîr-âb

Rüy-ı rengini lâle-i pür-tāb

2. Sünbül-i zülf-i yāra irmek için

Dökilür saçılur müdām gül-âb

3. Ḥam-ı ebrū-yı yār ehl-i dile

Zāhidāsaña gūşe-i miḥrāb

4. Ḥal-i Hindūña kıldılar teşbih

Şevḳden rakşa girse n'ola rebāb

5. Demidür āsitān-ı mey-kedeye
Düşegör ey Ümid̄im̄est ü ħarāb

39a

Bākī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ārzū eyler kemend-i kākül-i cānāneyi
Bağlasañ zencirler tutmaz dil-i dīvāneyi
2. Gerdiş-i cām-ı meyi görsün şürāhi üstine
Şem' -i bezmi devr iderken görmeyen pervāneyi
3. Medḡ iderdüñ lebleri devrinde ey pīr-i muḡān
'Aḡıbet ĩmānuña döndürdiler peymāneyi
4. Hāb-ı ḡaflet nice bir ey ḡālib-i dünyā-yı dün
Var ise rāḡat yiri şanduñ bu miḡnet-hāneyi
5. Zāhidā 'aşḡ içre te'sir eylemez Bākīye pend
Mest-i lā-ya' kııl bilürsin diñlemez efsāneyi

Ümid̄i

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Boynınabend itmek olur kākül-i cānāneyi
N'ideyin zencīrlər tūtmaz dil-i dīvāneyi
2. Şem' nār-ı şevķile cānlar eritdi dün gice
Şubħa dek görünce döndi üstine pervāneyi
3. Gördiler her dem tōlaşur 'anberin ġisūlara
Pāre pāre kıldılar tīġile cāna şāneyi
4. Hālķa itse ķāmetin 'aşķile hātem ġam degül
Dā'imā baġrına başar bir dür-i yek-dāneyi
5. Ķalbümüzde ġam ķomaz bir dil-ber-i gül-ķehredür
Ey Ümidī tūtsam el üzre n'ola peymāneyi

39b

Bāķī

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

(Fā' ilātün) (Fa' lün)

1. 'Ārızuñ āb-ı nābdur ġüyā
Zekānuñ bir ħabābdur ġüyā
2. Dilde envār-ı mihr-i ruħsāruñ
Ābda māh-tābdur ġüyā

3. Bezm-i ğamda dü çeşm-i pür-ĥūnum

İki ŧiŧe ŧarābdur ğūyā

4. Ŧutdı mihri cihānı ol māhuñ

Pertev-i āfitābdur ğūyā

5. Bāĳiyāĥāl-i ‘anberīni anuñ

Nāfe-i müŧġ-i nābdur ğūyā

Ümīdī

Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün

(Fā‘ ilātün)

(Fa‘ lün)

1. Leb-i dil-berŧarābdur ğūyā

Dür-i dendān ĥabābdur ğūyā

2. Bu ĳadarlem‘ a-i dil-i pür-süz

Dūd-āhum seĥābdur ğūyā

3. ‘Aks-i āb-ı ‘izāruñ ile ğöñül

Bir müzehheb kitâbdur gūyā

4. Rūy-1 zerdümnuḡūş-ıḡaṭṭūñle

İki şīşe şarābdur gūyā

5. Āsumāndur Ümīdī kūy-1 nigār

Berḡ-i āhum şihābdur gūyā

40a

Şemsi

Mef' ūlū Mefā' ĩlū Mefā' ĩlū Fe' ūlūn

1. Sevdüm yine şol dil-beri yā taḡt ola yā baḡt

Ḳodum yolına bu seri yā taḡt ola yā baḡt

2. Yā ser viresin yā alasin yāri raḡībā

Meydāna bugün gel beri yā taḡt ola yā baḡt

3. Firḡat meyin āfet niçe bir nūş idelüm gel

Ṭoldur içelüm sāḡarı yā taḡt ola yā baḡt

4. Baş oynayalum yoluna ol cān-ı cihānuñ

Gelsün beri ğam   askeri yā taht ola yā baht

5. Cān ile kadem baş bu yola gel berü Şemsi

Yā öte ola yā beri yā taht ola yā baht

Fevri

Mef  ulü Mefā  ilü Mefā  ilü Fe  ulün

1. Sevdi şanemā dil seni yā taht ola yā baht

Terk eyledi cān u teni yā taht ola yā baht

2. Yā öldüre yā öldürevüz ğāyeti bu kim

Düşmen bizi biz düşmeni yā taht ola yā baht

3. Fülk-i dili girdāb-ı ğama şaldı felek çün

Āhum düzedür yelkeni yā taht ola yā baht

4. Dirler kişi ser virmeyicek yār ele girmez

Yā Rāb göreyin ol günü yā taht ola yā baht

5. Biz ceng idelüm yâr içün aġyârla Fevrî
Yâ ol beni yâ ben anı yâ taht ola yâ baht

40b

Ġazel-i [Sürürî]

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ülün

1. Koçarken düşde dil-dârı n'olaydı
Uyana kişi koyında bulaydı
2. Maḥabbet olmaz idi bende zâ'il
Güzellik sende ger bâķî qalaydı
3. Yaşam yârüñ deġerdüm dâmenine
Eger bir kez elim aña ileydi
4. Teraḥḥum eyler idi ol ṭabîbüm
Benüm ger çekdigüm derd bileydi
5. Raķîb ol yâre cânumdur dirimiş
Sürürî cânını anuñ alaydı

Mesîhî

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ülün

1. Eyâ hüsni ilinüñ şâhı n'olaydı
Senüñ 'aşıklara meylün olaydı
2. Be-ğayet hüsniñe mağrūr olayduñ
Güzellik geçmeyüp bâkî kalaydı
3. Raqîbi cin duşup yatmış gören dir
Bunuñ 'aqlın alan cânın alaydı
4. Seni dilden geçen gibi ideydüm
Eger dilden gelen elden geleydi
5. Mesîhî ey şanem kadre irerdi
Seni bir gice koyunında bulaydı

41a

Süheylî

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

(Fâ' ilâtün)

(Fa' lün)

1. Gözlerüm nûrî çeker vaşlını cân-pârecigi
Göñül eglencesi bî-çâre dilüñ çârecigi
2. Gördüğine baqıcı göz kısıcı dil kıanıcı
Zâlimüñ öte ucı ğamze-i mekkârcigi
3. Başlu bağruma devâ merhem olan zaħm-ı dil
Cânuma cân kıatıcı ğaste-dilüñ çârecigi
4. Şîve vü nâz idici göñlümi benden alıcı
Çâh-ı Bâbil zekâmı beñleri seğğârecigi
5. Niçe bir ide cefâ bir gün ola ide vefâ
Ey Süheylî kıala ağyâra yüzi kıaracığı

Ħaṭâî

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Raqībũñ bir senũñ gibi nigāri var benüm yoqdur

Ki bir itce it aqzında Őikāri var benüm yoqdur

2. Őarābi dil-beri sāzi bahāri tāze gōrdükçe

Elinde her kiŐinũñ iħtiyāri var benüm yoqdur

3. Hevā-yı zũlf-i sevdāsı bu gōnlüm bī-ķarār itdi

Eser yilũñ aķar Őuyunuñ ķarāri var benüm yoqdur

4. Belā dāmında dil-murĝı seħer vaķtin fiĝān eyler

ķamu bũlbũllerũñ bāĝ u bahāri var benüm yoqdur

5. Ne dũŐkũn yıldızum vardur ne Özge tālī' ũmvardur

Ĥaťāi illerũñ zībā-ı nigāri var benüm yoqdur

41b

Aħmed

Fā' ilātũn Fā' ilātũn Fā' ilātũn Fā' ilũn

1. Cān neler çekdügini cānān bilür mi bilmezem
Bendenüñ aḥvālini sulṭān bilür mi bilmezem
2. Her gice sevdā-yı zülfile perişān-ı ḥāl olup
Olduğımreyhānına ḥayrān bilür mi bilmezem
3. ‘Ūd gibi eglesem feryādum işüdüür velī
Ben niçün kılduğım efgānı bilür mi bilmezem
4. Ḥürmetini ‘ömrümüñ ol kendüm gün ‘āceb[ā]
Niçe yaqar āteş-i hicrān bilür mi bilmezem
4. ‘Aşqumı terk eylemiş Aḥmed dir imiş ol şanem
Cāna müşkil geldüğün bühtān bilür mi bilmezem

Mecdī

Mef̄ ūlü Mefā‘ ilü Mefā‘ ilü Fe‘ ūlün

1. Ey ‘aşqını öldürici şāh-ı levendüm
Ey bendesinüñ ḥāline raḥm itmez efendüm

2. Reftāruña güftāruña destāruña baq̄dum
Bu şīve[yi] vü cünbiş ü bu ʔarzi begendüm
3. Pā-der-gil-i endūh [u] ğamum ʔaldum ayaq̄da
Dāmānuña irişmez el eyserv-i bülendüm
4. Bir mertebe germiyyeti var āteş-i ʕaşkuñ
Ser-tā-ba-ʔadem şemʕ-i pür-āteş gibi yandum
5. İnkār idemez Mecdiyi şāhum gerek oldur
Va ʔllāh sevüpdür seni sulṭānum efendüm

42a

Necātī

Fāʕ ilātün Fāʕ ilātün Fāʕ ilātün Fāʕ ilün

1. Sen bu hışm-ı çeşmile ʔan eylemezsen işte ben
Derdümi dünyāda destān eylemezseñ işte ben
2. ʕĪd-iadhādur cemālūñ bir nice ʕāşıqları

Ka'be-i k̄yũnda urbān eylemezseñ iŖte ben

3. Al ele āȳine ol cām-ı cihān-efrũza ba

Gũl gibi āk-igir̄bān eylemezseñ iŖte ben

4. Ol gũle Ŗeydā iũn sen ey gũnũl bũlbũl gibi

Gice gũndũz āh u efgān eylemezseñ iŖte ben

5. Ey Necāt̄inũn ūm̄idi sen bu genc-i hũsnile

Ser-te-ser dũnyāyı v̄irān eylemezseñ iŖte ben

azel-i [eŖm̄i]

Fā' ilātũn Fā' ilātũn Fā' ilātũn Fā' ilũn

1. EŖk-i eŖmũm dil-berā an eylemezseñ iŖte ben

Gũzlerũm nem-nāk u giryān eylemezseñ iŖte ben

2. T̄ıflken cevr ū cefāya baŖladuñ bir vechle

Mũlket-i dũnyāyı v̄irān eylemezseñ iŖte ben

3. Gülşen içre gül gibi cāna dehānuñ götürüp
Goncayı çāk-i girībān eylemezseñ işte ben
4. Kūh-ı miḥnetde bugün derd ü belā çekmekdesin
Ey gönül Ferhādı yalan eylemezseñ işte ben
5. Gözleri yaşı gibi Çeşmīnūñ ey şāh-ı cihān
Terini dünyāda destān eylemezseñ işte ben

42b

Cinānī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Emmege la' lūñ cihān virmezse cānı işte ben
Saña şarf itmezse il naḫd-i revān işte ben
2. Bādeden ḥalkı geçürmek ḫaşd ider zāhid velī
Kendü içmezse şarāb-ı erḡavānı işte ben
3. Mülk-i dehri ser-te-ser ḡarḫ eylemezse 'āḫıbet
Ehl-i 'aşḫuñ seyl-i eşk-i ḥūn-feşānı işte ben

4. Saña bir ‘ aşık beni luḫ ile iḫyā it dimiş
Tiġ-i ḫūn-rizūñle öldürmezseñ anı işte ben

5. Cennet-i kūym görüp yārūñ ḫarīm-i ḫuldden
Ḥalk tercīḫ eylemezlerse Cināñi işte ben

Āzeri

Fā‘ ilātūn Fā‘ ilātūn Fā‘ ilātūn Fā‘ ilūn

1. Yoluña ‘ ālem ḫomazsa ḫānümāni işte ben
Ḥalk virmezse reh-i ‘ aşkuñda cāni işte ben

2. Gördi hem-şoḫbet beni dil-dārile düşmen beni
Saña irmezse belā-yı nā-gehāñi işte ben

3. Bir güherdür nazm kim gitdükçe ḫāk olmaḫdadur
Var ise ol gevherūñ ‘ ālemde kāñi işte ben

4. Cān u dilden bunca bīmāruñ olurken yoluña

Yād iderseñ yine sen ben nā-tüvānı işte ben

5. Āzerī cān virdi cāna didiler dil-dāruma

Didi yüz biñ nazile virdise cānı işte ben

43a

Dervīş

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Kıyāmet kāmētüñ naḥl-ı dil-ārā oldı gitdükçe

Cemālünbāğı şöhret buldı ğarrā oldı gitdükçe

2. Cihānı ğarḳa virmezse 'acebdür işüñ ḥüninüm

Firāḳuñla yaşum ırmağı deryā oldı gitdükçe

3. Dimezsem n'ola sımurğa senüñ ḳāf-ı ḳanā' atde

Ġınā-yı 'aşḳla dil-i murğı 'anḳā oldı gitdükçe

4. İşigün bekleyenlerde benüm devletlü sulṫānum

Niçe kemter gedālar şāh-ı a' lā oldı gitdükçe

5. Şikeste-beste meddāhuñ olaldan Dervīş ārāmī

Çıķup  ālemde nāmuñ vaşfuñ ifşā oldı gitdükçe

Şemsi

Mefā  ilün Mefā  ilün Mefā  ilün Mefā  ilün

1. Benüm derd-i [d]erūnum bi-şümār olmaķda gitdükçe

Gözümüñ kanlu yaşı cūy-bār olmaķda gitdükçe

2. Teraħħum eyleyüp bir gün gözüm yaşını silmezsün

Göñül mir  at-ı ğamdan pür-ğubār olmaķda gitdükçe

3. Düşelden başuma sevdā-yı zülfüñ kalmadı   aķlum

Ķara zülfüñ gibi dil tārūmār olmaķda gitdükçe

4. Derūn-ı   aşķum artar geldüģince haţţ-ı ruhsāruñ

Meded rāz-ı nihānum āşikār olmaķda gitdükçe

5. Nedendür ey ķamer-ruħ fer virürseñ Şemsiye   aşķuñ

Yoluñda sāye gibi ħāk-sār olmaķda gitdükçe

43b

Bākī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Dem-i subḥ irdi getür bādeyi şoḥbet demidür
Mey-i nābilepür it sāğarı 'işret demidür
2. Yār ise maḥrem-i aḡyār gönül hem-dem-i zār
Gözlerüm kan aқıdursa n'ola ḡayret demidür
3. Çoқ [belā] çekdi senüñ çeng-i ḡamunda dil-i zār
Nāyveş nāleler eylerse şikāyet demidür
4. 'Aşkuñı şaқlar idüm sinede ammā şimdi
Fāş idersem beni 'ayb eyleme firқat demidür
5. Miḥneti dil ser-i zülfinde çeker ey Bākī
Kāfiristāna düşen kimsede miḥnet demidür

Ġazel-i [Remzī]

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Ala Ferhādile bir yerden alup baş ikimüz
Yapmağa 'aşq sarāyın taşaruz taş ikimüz
2. Yaqa çāk idüp anuñla tutaruz tãgiken
Kardaş olduq çıkarup bir yaqadan baş ikimüz
3. Kimse farq eylemez Leylî vü Mecnūndan eger
Yarile naql ide bir yire çü naqqāş ikimüz
4. Cām içenlerde ayağın çeker olmaya Cemūñ
Oluruz anuñla ancak ayaqdaş ikimüz
5. Gel ağız bir idelüm Remziyüm ey gonca-dehen
Kimseye itmeyelüm sırrımız fāş ikimüz

44a

Necātī

Mef' ūlü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ūlün

1. Ğamzeñ çalışur lâhçada kıan eylemek ister

Büseñ dürişür anı yalan eylemek ister

2. Her âdemi bir busede biñ yıl yaşadurlar

Sâķilerimiz tayy-ı zamân eylemek ister

3. Cânâne gelür şöhbete gelmez degül ammâ

Kendüzini cân gibi nihân eylemek ister

4. Ben kaçd iderin şaklamağa ‘aşķuñı ammâ

Göñlüm talabur âh u fiğân eylemek ister

5. El virmiş iken ayağına baş kıo Necâtî

K ’ol şüh-ı cihân serv-i revân eylemek ister

‘Ulvî

Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilün

(Fâ‘ ilâtün)

(Fa‘ lün)

1. Her kaçan kim gözüme şüret-i cânân görünür
Ne cihân fikri kalur anda ne hüd-cân görünür
2. Leb-i la' lini ısrımağa yine diş bilerem
Ġamzesidir gözüne yine senün kan görünür
3. Her ne vaktin ki ben ol mâhı otağında görem
Şanma dağı gözüme ravza rıdvân görünür
4. Kur' a şalup nitekim kaşd-ı tefe 'ül iderüm
Hâl-i dil zülfi gibi katı perişân görünür
5. Bir şehün çapısına bende durur 'Ulvî kim
Ayağı toprağı tâc ser-i hâkân görünür

44b

Ġzerî

Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün

1. Tîğ-i ğam-ı hicrânile âzürde kılduñ cânımı

Dür itdün âhir felek benden Mehemmedhânumı

2. Yârûn gül-âb-ı kûyına yâr eyledün evvel beni
Âvâre kılduñ ' âkıbet bu qalb-i ser-gerdânumı
3. Mihr ile mâhı rûz u şeb eyler figânum muztarib
Şanmañ qulağına felek qoymaz benüm efgânumı
4. Hâk eyledi firkât tenüm oldı der[d] ü miḥnet yerüm
Bilmem niçe şerh eyleyem bu derd-i bî-pâyânumı
5. Endûh-ı hıcre ḥâşılı cân virmedi ey Âzerî
Bir kez görmem mi ben ' aceb ol şâh-ı ' âlî-şânumı

Haşimî

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

1. Sevüp biñ cânile çünkim kul olduñ bir dil-ârâ mı
Ne emr eylerse ol şimdengirü anuñ dil-ârâ mı

2. Düşelden ayru gül-zâr-ı cemâlünden benüm cânım

Dem-â-dem nâle eyler eylemez murğ-ı dil-ârâ mı

3. Şalınsuñ nâzile câna kaçan bâğ-ı leţâfetde

Göreñ dir kıametün ‘ ar ‘ ar mı yâ serv-i dil-ârâ mı

4. Sevâd-ı nûn nâzük mi cebîn altında ol ebrû

Yazılmış ‘ ayn-ı ra‘ nâ üstine yâhûd dil-ârâ mı

5. Üşer naţ‘ -ı hüsünde Haşîmî menşûba bâz olmuş

İki ruğ gösterince mât ider yüz biñ dil-ârâ mı

45a

Rûhî

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Gönül bir meclis-ârâ şûh u nâzük ţab‘ a mâ’ildür

Ki erbâb-ı nezâket tarz-ı güftârına kı’ildür

2. Açıkdur ţab‘ -ı tarz-ı ihtilâtı hûb bilmişdür

Melâhât var sözinde şûhdur şîrîn şemâ’ildür

3. Açılmaz ğayra kâfir şīvenüñ üstâdı olmuşdur
Göñüller almada yođ mişli bir maĥbūb-ı kāmildür
4. Teġāfūl itdüğinden çekme ğam ey dil ki ol şūĥun
Murādı hep cefādur ĥāl-i dilden şanma ğāfildür
5. Bugün ol şūĥla hem-şoĥbet olduđ fırsat el virdi
Ġam āĥir oldu şimdi Rūĥiyā maĥsūd ĥāşıldur

Rūĥī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Mā' ilüz duĥter-i rez şoĥbetine ele girmez
Sāĥiyā hū çekelüm şāyed ayağıyla gele
2. N'ola rez duĥterine mā' il olursa dil ü cān
Meyl ider cān u göñülde kim olursa güzele

3. Gerçi var deşt-i maḥabbetde niçe çeşm-i ğazāl

Sensin ammā güzelim lāyık olan bu ğazele

4. Reh-i miḥnetde eger şāye-şıfat pāy-mālüz

Senüñ üfādeñüz eyserv-i ser-efrāz hele

5. Baqışından sañadur kaçdı hemān ey Rūḥī

Yine almış kılıcın ğamze-i ḥün-rizi ele

45b

Yaḥyā

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Cān revān oldı çü sen serv-i dil-ārādan yaña

Sidre ḥaqqı bakmayam cennetde Tübādan yaña

2. Görinen encüm degül ḥüsnüñ temāşa kılmāğa

Revzen açmışdur melekler dār-ı dünyādan yaña

3. Sen dür-i yek-dāneye keştī olur ğüyā şadef

‘Azm-i deryā eyleyüp gitseñ Ğalaṭadan yaña

4. Yerlere geçdi hayādan havfile lertzān olup
Hışm ile bařduñmeger řāk-ı mu' allādan yaña
5. Cānib-i Hāřdan olurdı ey şanem aña nazār
Bir nazār kılsañ eger 'ālemde Yařyādan yaña

Hayretī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ehl-i 'aşkı şive-i la' l-i şeker-hā öldürür
Bu ne şavm olur ki bunları Mesīhā öldürür
2. Meşhedinde bitmeye nergisden özge bir giyāh
Şol řehīd-i 'aşkı kim ol çeşm-i řehlā öldürür
3. Rūřınuñ olsa mařāmı 'arř-ı a' lādan yüce
Şive ile her kimi ol şadd-i bālā öldürür
4. Umarum kim 'ālem-i ma' nīde ola rūřı řād

Ġam bucağında şunu kim derd-i sevdā öldürür

5. H̄ayretī gel bugün öldür begüm feryādı қо
Kim sen öldürmezseñ anı tīg-i ferdā öldürür

46a

Mesīhī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Rūy-ı dil-dāra nazār eyle ki devletdür bu
Kime yüz tutar ise ulu sa' ādetdür bu
2. Cān bağışlar söze geldükçe lebün hastelere
Ey tabīb söyle dil ü cān söyle ne hikmetdür bu
3. Olma her hāra muşāhib ruḥ-ı gül-günile kim
Reng ü rüy ile yazılmış gül-i cennetdür bu
4. Şafḥa-ı hüsnüñe ḥaṭ geldüğüne incinme
Yine ey dōst güzellüğüñeḥüccetdür bu

5. Zaḥm urmaġa Mesīḥīye gelürken tīrũ
Cānı qarşu çıķuban didi ne zaḥmetdür bu

Ġazel-i [Miskīn]

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Ne āfet dil-rübāsın kim senũn derdũn beni aldı
Baña cevr ü cefā kılamak cihānda saña mı kıaldı
2. Ćü düřdüm rāh-ı ' aşķuñda senũn ben bir ' aceb derde
Ne çāre eyleyem bilmem yolumda var imiş geldi
3. Deler ' aşķıların baġrın řadā-yı nāy-ı pür-sūzuñ
Benüm nālem bugün meclisde nāyuñ baġrını deldi
4. ' Acebdür yine dīvāne olup taġlara düşmezsem
Kemend-i zülfini dil-ber düşümde boynuma şaldı
5. Vefālar eyleyüp her dem yaparsın gönlin aġyāruñ
Dimezsın kim bu Miskīnũn bu yaña ḥātırı kıaldı

46b

Ġazel-i [La' lī]

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Zāhidüñ fikrinde cennet 'āşıkuñ dīdārı var
Her kişinüñ lā-cerem başuñda bir sevdāsı var
2. 'Āşıkuñ hālet-i vecden ihtiyārı şanmanız
Dil-rübālar şīvesi ādemde kıomaz ihtiyār
3. Haste şol kıya baķışlar ile baķma kim¹⁹
Şīve vü nāz ile öldürdüñ bizi ey ğamze-kār
4. Ey muķallid kişideāyīneşaf olmaķ gerek
Tā ki kıonmaya añna jeng-i kıudūretten ğubār
5. Didüm ey ğül var mıdur La' lī gibi bir bülbülüñ
Ġoncaveş kııldı tebessüm nāzile didi hezār

¹⁹Vezin bozuk.

‘Ubeydī

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

(Fā‘ ilātün)

(Fa‘ lün)

1. Ğamze-i mestüñ ucından niçe ğavġālar ola
Fitne-i hāl-i ruħuñla ne temāşalar ola
2. Kākülüñ kim şalına mülket-i hānlar ola
Hey ne diller alına anda ne yaġmalar ola
3. Bu leţāfetle bu hāletle görünürseñ eger
Halk-ı ‘ālem götüri vālih ü şeydālar ola
4. Ebedi açmayasın diye inşāf mıdur
Ben yetimüñ gözi yaşı aķa deryālar ola
5. Gel götür hākden üftāde ‘Ubeydī bugün
Hey kıyāmet niçe bir va‘de-i ferdālar ola

47a

Cinānī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Güzellerde dilā sen şanma 'ālemde vefā gelmez
Haķıķat 'āşık-ı dīdār iseñ ancaķ saña gelmez
2. Sitārem yoķ çıkar aġyārla seyrāna ol meh-rū
Velī yüz şive vü biñ nāzider bizden yaña gelmez
3. Niçe cām-ı belā nūş eyledi dil 'aşķına ammā
Elinden ol gözi mestānenüñ bir merħabā gelmez
4. Yüri pervāneden eyā tālib-i şūrīde ta' līm al
Ki nār-ı 'aşķa yanar kül olur andan şadā gelmez
5. Cinānī bende-i maķbūlüñ idi bir zamān ey dōst
'Aceb ol hātır-ı 'ātır niçün şimdi aña gelmez

Cinānī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Yār kim aġyārile nūş-ı şarāb itmekdedür
Āteş-i firķāt benüm baġrum kebāb itmekdedür
2. Genc-i ' aşķ-ıpāke cāy olsun diyü ol seng-dil
Gönlümüñ ma' müresin āġir ġarāb itmekdedür
3. Āfitābum key şaķın ol ġüsne maġrūr olma kim
Tiz geġer bu lem' adur her ġün şitāb itmekdedür
4. Ķanķı bezmüñ şem' isin bilmek diler cānum seni
Ol sebebden cismüm iġre ıztırāb itmekdedür
5. Bu Cinānī niġe şād olsun vişāl-i yārla
Çünki ol dil-ber be-ġāyet ictināb itmekdedür

47b

Şevķī

Mef' ülü Mefā' ilün Mef' ülü Mefā' ilün

1. Ta‘ mîr-i mizâc için bir şîşe şarâb olsa
Yâkût-ı revân gibi sâfî mey-i nâb olsa
2. Ayağın ele alup dūr eylese sâķîler
Çeng ü def ü nây ile âvâz-ı rebâb olsa
3. Şîrîn-lebiveş yârüñ naķl olsa şekerden yek
Bağrum gibi öñümde bir baķt-ı kebâb olsa
4. Faşl-ı gül ü mül oldı ‘ ayş itmege yâr ile
Bir yaña gül ü sünbül bir yaña da âb olsa
5. Şoķbetde iken Şevķî yâr ile aramızda
Geh şîve geh ‘ işve geh nâz u ‘ itâb olsa

‘Ulvî

Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün

1. Vefā gelmek muḥāl oldu nigār-ı pesendümden²⁰
Ulumam ihtiyār itdüm uşandum kendü kendümden
2. Beni öldürmege ‘ahd eylemişken şimdi el çekdi
Umulmazdı bu deñlü bî-vefālîk şeh-levendümden
3. Ğarīb ü bî-kes oldum çâresiz kaldum cüdâ düşdüm
Begümden sevdüğümden pâdişâhumdan efendümden
4. N’ola şükr iderisem rûzgâr-ı nâ-muvâfîkdan
Ayırdı cebrile dil murğını serv-i bülendümden
5. Haṭı geldükde didüm yâre zülfi geçdügi pendî
Didi şükr eyle ey ‘Ulvî ḫalâş olduñ kemendümden

48a

Ḳabûli

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Maḳâlüm ḫasb-i ḫâlümdür şikâyet egleme cânâ

²⁰Vezin bozuk.

Ġaraz ʿ arz-ı maḥabbetdür hikāyetegleme cānā

2. Seg-i kūyuñ geçinmekden mūrādum maḥz-ı ūlfetdür

Anı aḳrān arasında riyāset egleme cānā

3. Bize ʿ arz-ı cemāl itmek efendi kendü luḫfuñdur

Şaḳım ol ḫālete bizde liyāḳat egleme cānā

4. Şafā-yı vuşlatuñ var iken eglenmek ḫayālūñle

Żarūretdendür anuñla ḳanāʿ at egleme cānā

5. Ḳabūlī nā-murāduñ bir murādı yoḳ cenābuñdan

Maḥabbetdür murādı ḡayrı ḫālet egleme cānā

Ḳabūlī

Feʿ ilātün Feʿ ilātün Feʿ ilātün Feʿ ilün

(Fāʿ ilātün)

(Faʿ ilün)

1. O nezāket o leḫāfet o ṫarāvet o şafā

O riyāset o siyādet o saʿ ādet o edā

2. O zārāfet o feşāḥat o belāgatol cūd
O ʿadālet o ʿināyet o seḫāvet o ʿaṭā
3. O meveddet o maḥabbet o mürüvveto raḥm
O riʿāyet o ḥimāyet oşefāʿ at o vefā
4. O muraşşaʿ o mülemmāʿ o muşannaʿ elfāz
O tebessüm o tekellüm o terennüm o nidā
5. Nedür ol yāre Ḳabūlī bu kadar ʿizzetler
O teşevvuḳ o taʿaşşuḳ o taʿalluḳ o hevā

48b

Ḳabūlī

Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilün

1. Gönlüm aldı ālile bir gözleri ala yine
Gözleri alalaruñ cānlar fedā alayına
2. Al tūḫīdür femüñ gūyā ki sükker leblerüñ

Anı seyr itmek dilerseñ destüñe al āyine

3. Ārzū-yı dāne-i ħālūñle țarf-ı pāyüñe

Saķf-ı gerdūndan kebūterveş niçe ala yine

4. Ehl-i ‘aşķ ālāyınuñālāy-ı ğamduryidügi

Bu simāt-ı bezm-i ğamdur daķı çok ala yine

5. Ey Ƙabūlī yārile bir kez olur alıř viriř

şanma kim bir göñlüñ alan bir daķı ala yin

Ƙabūlī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

1. řāh-bāz-ı țab‘ řaldum ħūblar alayına

Umarım aralarından bir řikār ala yine

2. Ğamze-i ħūn-riz ile yok yire řanum dökmege

Göz şarardursın ola mı ey gözi ala yine

3. Ārzū-yı dāne-i ħālūñle ey meh kūyuña

Süzülüp gökden kebūterveş niçeala yine

4. Çıkmaz ālām-ı ḥaṭuñ efkārīgār-ı sīneden

Mürdan görmiş yatur gūyā niçealayına

5. Dirhem ü dīnārile girmez meṭā‘ -ı vaşl ele

Tek Ḳabūlī naḳd-i cānum vireyin alayına

49a

Ḳabūlī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

1. Cism-i pākin görmek isterseñ soyup ḥammāma ḳoy

Olmaz olnāzük-bedengibi efendi pāk soy

2. Ol tezerv-i ḥōş-ḥırāmuñ şimdi ey şeh-bāz-ı dil

Şaydınuñ eyyāmıdur zīrā raḳībi daḥı toy

3. Āb-ı istiġfārile çirk-i günāh-ı cismi yuy

Naḳş-ı ğayrı levḥ-i dilden tīġ-ı ‘ irfān ile yoy

4. N'ola pest olsa nazarda[n] serv-i bālā-yı çemen

Ḳadd-i yāre uymadı başka başına çekdi boy

5. Ḥazret-i 'İsāda olsañ yaramazsın düşmene

Ey Ḳabūlī sūzen-i zerle gerekse gözin oy

Ḳabūlī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ruḥlaruñ nerd-i leṭāfetde dimiş ḥūrşide ṭāv

Ey ḳamer ṭās-ı felekde tāvsın bi'llāh ṭāv

2. Dōst ardınca 'adūnuñ sözi vü şāvı çoğ olur

Şoḥbet-i ḥāş idelüm gel dōstum aḡyārı şav

3. Āhın āteş-i zenān-ı 'aşḳdan āteş aḡz idüp

Penbe-i cism göyünüdi dutuşup mānend-i ḳāv

4. Vāv-ı zūlfuñ 'aṭf ider saña zamīr-i 'āşıkı

İrtibāt olmaz bilürsin 'aṭf için olmazsa vāv

5. Oldı olalıdı āh̄ir dāma dūşdı ol tezerv
Ġaflet itme bir daġı dūşmez Ķabūlī böyle av

49b

Hūdāyī

Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

(Fa' lün)

1. Kimüñle şalınur ol serv-i ser-firāz' aceb
Kimüñ ħolındadur ol çeşmi şāhbāz' aceb
2. ' Aceb ne ħārile açıldı bāġa ol ġonca
Kimüñ hevāsına uydı o serv-i nāz' aceb
3. O nāzenin-i cihānum kimüñle hem-dem iki
Kim eyler iki anuñ nāzına niyāz' aceb
4. Beni belā vü ġam u derd ü firġat öldürdi
O ħanġı ħastasına oldı çāre-sāz' aceb

5. Olup raķibe ķarīb eyleyüp vefālar aña
Hüdāyīden niyeki bunca ictināb ʿaceb

Hüdāyī

Mefʿülü Mefāʿilü Mefāʿilü Feʿülün

1. Gel saña revān idecegüm tuħfe-i cāndur
Şaklarum anı sen şeh için niçe zamāndur
2. Naķd-i dil-i aġyārı ķo geçmez direm-i ķalb
Al genc-i revānum ki benüm naķd-i revāndur
3. Göz merdümi ʿaynıdur o hūrşīd-perestün
Gün yüzüne her ķanda ki gitseñ nigerāndur
4. Meyl eyleme dünyāya baķup çarķ-ı kebūda
Bu vādī-i esfeldür ol üstinde tımāndur
5. ʿAşķuñ niçe demler n'ola şaklarsa Hüdāyī
Vīrānede yıllarlayatan genc-i nihāndur

50a

Hüdâyî

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

(Fâ' ilâtün)

(Fa' lün)

1. Gİtdi ' aqlum gibi ol rûh-ı revānum gelmez
Yine haşr olmayıcağ sîneye cānum gelmez
2. Qalbi āyînesi ter düşdi meger āhumdan
İncinüp bendesine şāh-ı cihānum gelmez
3. Geçüp ol serv-i revān gelmedüğinden bu yaña
Añladum anı ki ' ömr-i güzerānum gelmez
4. Düşdi girdāb-ı yem-i firqate bu keşti-i dil
Ėarqa vardı dahı ol Hızır-ı zamānum gelmez
5. Ey Hüdâyî ' acebā kıandadur ol māh-liķā
Çıķdı gökler yüzine āh u figānum gelmez

Hüdâyî

Müfte' ilün Mefâ' ilün Müfte' ilün Mefâ' ilün

1. Geldi güneş gibi seher mâh-ı melek-cemâlümüz
Muşhaf-ı hüsnini görüp oldu hüceste fâlümüz
2. Güyveş itdi bî-ğarârsıtma-işavlecân-ı hecr
'Âkif-i kûy-i vaşl idük var idi hõşca hâlümüz
3. Kõl şala boynuña ridâsın aña viresin rızâ
Ėam bizi öldürür şehâ boynuñadur vebâlümüz
4. Zinde-dil eylemiş bizi 'aşķile hayy[u] lâ-yemût
Ölmeden eylemez hazer hâtır-ı pür-melâlümüz
5. Bir kez oķursa luķfile yâr Hüdâyî şî'rumüz
Ravzada rûķ-ı ķudsiyân vird idene maķâlümüz

50b

Hüdâyî

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Gelmege bāzāra qavl itdi bizümle yārümüz
Müşteri bī-ḥad bozarlar qorqarınbāzārumuz
2. Ol büt-i sīmin-tenüñ olmış dil-i pülādı nerm
Var ise itmiş eşer bu āh-ı âteş-bārumuz
3. Üstüme pertev şala gibi sa' ādet pertevi
Göre gibi rüy-ı baḥtı çeşm-i pür-envārumuz
4. Dönmezüz tek gelsün alsun naqd-i cāmı olmeḥüñ
Va' de-i 'aşq itmezüz ikrārda qarārumuz
5. Gel Hüdāyī bendeñe eyYūsuf-ıMısr-ı cemāl
Qadre irsün nūr görsün dīde-i bī-dārumuz

Ġazel-i [Nazmī]

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Ān [u] ħüsn ile görenler güzelim sen güzeli
Didiler olmaya bu ħüsniñle añun bedeli
2. Şāneveş zülf-i perişānuña irmek ‘ömrüm
Dil-i şad-çākümün oldı yine tül-ı emeli
3. Leylī zülfüñle göreñ ħāl-i perişānumı dir
Sen de bu dünyede Mecnūna bedelsin bedeli
4. Zāhidüñ bātıñı pür-kibr ü riyā ile ħased
Zāhiren şüret-i Ħağdan geçinür ħalka velī
5. Vaşf ider çün leb-i cān bağşını sen Hızr-ı ħaṭuñ
Nazmīñüñ āb-ı ħayāt olsa n’ola her ġazeli

51a

Revānī

Mef’ülü Mefā’İLü Mefā’İLü Fe’ülün

1. Şol serv gibi kāmēt-i dil-cūya ne dirsın
Şol güller ile sünbül-i ħōş-būya ne dirsın

2. Hîç almayalum hâl ü haṭ[u] zülfini nāṣih
Şol şīve ile hālet-i ebrūya ne dirsın
3. Bir hūyuñ ile şūfī cihāna sıgamazsın
Üftādelerüñ itdügi yā hūya ne dirsın
4. Cānānelerüñ va‘ desı çok ‘ aşıkā cānā
Gayrīyi kıoyalum hele pehlūya ne dirsın
5. Zāhīd dir imiş tevbelüyemcām-ı şarāba
Bi‘llāhi Revānī ya şu bed-hūya ne dirsın

Ġazel-i [Zātī]

Mefā‘ İlün Mefā‘ İlün Fe‘ ülün

1. Beni itdi gözün olmalı şayru
Görenler didiler dirlik degül bu
2. Gerekmez cennet-i kūyuñ var iken
Baş uçmaķ dimişler yād-ı tamū

3. Dırıgā kaçmaz ırağdan çemende

Kaçar cayır cayır benden ol āhū

4. Bilüñ ađzuñ-çün eyler cān u dil ceng

Ne ol var arada şorsañ ne hōd bu

5. Delü kanlulığ itmiş Zātī işigüñ

Bulinmayınca turlamaz imiş şu

51b

Ṭālī^ç

Fā^ç ilātün Fā^ç ilātün Fā^ç ilātün Fā^ç ilün

1. Geh şehāb zülfin açup [ol] āfitābın gösterür

Geh döner hicrān şebinde māh-tābın gösterür

2. Didim ey cān kimden öğrendüñ bu nāz u şīve[yi]

Gül gibi çıkardı koynından kitābın gösterür

3. Hüsn bāzārında tōlandurdı zülfüñgöñlümi

Şimdi tırımışdur bize barmağ hesabın gösterür

4. Zülfünü geh pıçtāb eyler gehī perçem kalur

Tırmadın ʿāşıklara nāz u ʿitābın gösterür

5. Tālī ʿigördüm seg-i kūyuñla şehri seyr ider

Yaʿni halkā itlerüñle intisābın gösterür

Fevrī

Mefʿülü Mefāʿilün Mefʿülü Mefāʿilün

1. ʿAşğ eyleyeli cāmı derd ü gamile muʿtād

Şahrāda benüm Mecnün tağlarda benüm Ferhād

2. Var ise cihān içre ʿaşkuñla benüm ancak

Mecnūna bedel maḥzūn Ferhāda bedel nā-şād

3. Mecnūnla Ferhāda ʿaşğ içre benüm mürşid

Pīr-i gamuñ idelden ol yola beni irşād

4. Vādī-yi meşāḳḳatde Mecnūna benüm hādī
Kūh-1 ğam-1 miḥnetde Ferhāda benüm üstād

5. Esrār-1 ğam-1 ‘aşkı Fevrī kime şerḥ itsün
Mecnūn ise bir cāhil Ferhād ise bir ırğād

52a

Hüdāyī

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

1. Cemālūñ Ḳa‘ be-i cāndurcebīnūñḳıble-i dıldür
Şaf-1 ehl-i şafā cānā anuñ-çün saña māyıldür

2. Görüp mir ‘āt-1 rūyuñ medḥ ider ḳand-1 leb-i la‘ lūñ
Güzeller içre cānā tūṭi-i dil saña ḳāyıldür

3. Müşerref itmede hercāyīol mäh-1 seri‘ üs-seyr
Meger şadr-1 maḥāfildür yāḥūdbedr-i menāzıldür

4. Ğurūr itme tūtarsa dehri nūr-imıhr-i ruḥsāruñ
Zamān-1 devlet-i ḥūbı mişāl-i berḳ-i ‘ācıldür

5. Hüdâyî pâ-y-ı 'aqlına 'ikâl-i 'aşkı bend itdi
Aña divâne dimeñ katı ma'kül itdi 'ağıldur

Hüdâyî

Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ülün

1. Zerrîn-ğadeh aldı ele lâleyle şakâyık
Şûfi delüdür şol ki bu demde ola ayık
2. Hengâm-ı bahâr oldı 'arûs-ı gül ü zanbağ
Açıldı çemen seyrine boyın kulağ açık
3. Şarıldıyineyâsemenüñ kolları serve
Şarmışdı gelüp bir yire güyâiki 'aşık
4. Serviyle çınâr el ele almış çemen içre
Nâz ile şalınur şan iki yâr-i muvâfiğ

5. Cām al ele gül gibi bu demlerde Hüdāyī

Nūş eyle ‘alā raġm-ı ḥasūdān-ı münāfıķ

52b

Vaḥdetī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Kaçan kim ‘aşıķa rû‘yāda yāri gösterür bārī

Aña aşḥāb-ı Kehfün ḥābımı luḫ eylese bārī

2. Seg-i kūyı bilenün āsā yolımı aldı aġyāruñ

Biḥamdi’llāh ki kūy-ı yāre ġayruñ ḳalması bārī

3. Taḥammül idemez yārün cefāsına raķīb-i ḥar

Be-ġāyet ey gönül sengin olur zīrā belā bārī

4. Vefāsı mīvesin her kimse hergiz görmedi ammā

Cefādur şāḥ-sār-ı naḥl-i ḳadd-i dil-berün bārī

5. Elüm gelmezdi ḳaṭ‘ā Vaḥdetī ‘ömr-i inḳıṭā‘ından

Beni bir kez vişāl-i yāre vāşıl eylese bārī

Revānī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Dişlemişler ne kılalum leb-i cānānı yine
Ellemiştir bu gice ol gül-i ḥandānı yine
2. Gitmeye gönül şafāsı şu gibi 'ālemde
Kim kenār itdise ol serv-i ḥırāmānı yine
3. Bana cānum kayısı vü saña şeftālū gerek
Kim ışırdı 'aceb ol sīb-i zeneḥdānı yine
4. Ḳanḳı bezm ehline yā Rab lebi sākīlig ider
Ḳanda reyḥāncı bigi zülf-i perişānı yine
5. Bilmezem kimlerile seyr ider ol māh-liḳā
Nice gündür ki Revānī göremez anı yine

53a

Fevrī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Dehānuñ mīm ü zülfüñ cīm ü ḳaşuñ nūn olmuştur

Seni ey zülf-iLeylâ her gören Mecnûn olmuşdur

2. Turuncu ğabğab u sîb ü zenehdânuñ firâkıdan
Şararup beñzüm ey ‘unnâb-ı leb-leymûn olmuşdur
3. Firâk u ıasret-i la‘l-i lebünle ħûn olup bağrum
İki çeşmümden akan kıan iki [Ceyhûn] olmuşdur
4. İdersün sâkıyâ cürm-i mey-i ‘aşkıñla demdür kim
Ġam-ı zülfünle miskin dil ‘aceb maħzûn olmuşdur
5. Eger teşhîr ider dirseñ cihânuñ her perî-rûyın
Okı eş‘âr-ı Fevrîyi ki hep efsûn olmuşdur

Fevrî

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Gözüm yaşı baña sâkı mey-i gül-ğün olmuşdur
Piyâlem bezm-i ğamda kâse-i gerdün olmuşdur

2. Hāyāl-i ‘aşkuñ ey dil-ber bozuğ gönlinde ‘uşşakuñ
.....²¹gençdür vīrānede medfūn olmışdur

3. Gözüm.....²²
Sözüm dendān-ı vaşf ile dūr-imeknūn olmışdur

4. Ğarāz ‘ālemde devletden eger.....²³
Benümde sīm olup eşküm yüzüm altun olmışdur

5. Belürsiz oldı batdı sīne-i hākide ey Fevrī
Ğam-ı ‘aşk ile gönlüm var ise Ğārūn olmışdur

53b

‘Ulvi

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

(Fā‘ ilātün)

(Fa‘ lün)

1. Cāna geçdi kad ü zülf ü dehen-i yār eleme
‘Ālemi başuma tār eyledi ağıyār eleme

2. Ne muhaşşāl görünür bunca elemde ne māl

²¹Tahrip olduğu için okunmuyor.

²²Tahrip olduğu için okunmuyor.

²³Tahrip olduğu için okunmuyor.

Hāşılı t̄ül-i emeldür bu sitem-kār elemi

3. Başuma ʔa^ʕn.....²⁴

.....

4. Sālik-i rāh-ı Hudā ol niçe bir ey hāce
Çekesin keşret-i emvāl ile her bār elemi

5. ʕUlvīyā fenn-i cefāda ne ʕaceb kāmīl itmiş

Cāna kār itdi kemāliyle o dil-dār elemi

Cinānī

Fe^ʕilātün Fe^ʕilātün Fe^ʕilātün Fe^ʕilün

(Fā^ʕilātün)

(Fa^ʕlün)

1. Baña yetmez mi ğam-ı ʕaşķile dildār elemi

Ne belādur bu benüm başuma aĝyār elemi

2. Bilürüz yāri rāķīb ile olur hem-pehlū

Bilmezüz şoñra nedür yine bu inkār elemi

3. Seni sevdük diyeli başladı nāz eylemege

²⁴Tahrip olduĝu için okunmuyor.

Ne imiş ‘ aşık-ı şeydāya bu izhār elemi

4. Tolaşur [dām]en-i dil-dāra kaçan ‘ azm itse

Neiki zāhide bu cübbe vü destār elemi

5. Görüp ağıyāriyle dil-dārı Cinānī yime ğam

Güle hāşşiyet imiş rüz-ı ezel hār elemi

54a

‘ Ubeydi

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

(Fā‘ ilātün)

(Fa‘ lün)

1. Saña ey dil dimezem sünbül-i dil-dāra yapış

Beni zülfeyni helāk eyledi anlara yapış

2. El uzatduñ ruḥına yanduguña açmazın

Ey gönül tıflı saña kim didi var nāra yapış

3. Kāha döndüm ğamile bendeñe vaşl ol diyicek

Didi dil-berini қо var yüri dīvāra yapış

4. Seni ol yaqdı o da ğayrıdan añlama şaқın

Yüri ey dūd-ı dilüm çarḫ-ı sitem-kāra yapış

5. Ey ʿUbeydi ser-i kūyına irem dirseñ eger
Yolına ḫāḫ oluben dāmen-i dil-dāra yapış

Maḫālī

Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün

1. Gözün siḫrile ʿaqlum almasa dīvāne olmazdum
Lebüñ ḫılmasa efsün ʿāleme efsāne olmazdum
2. Murādum dest-res olmasa zülf-i ʿanber-āsāna
Bugün ben tāze miḫnetle şekl-i şāne olmazdum
3. Ḥōş ol demler ki laʿ lüñ yādına bezm-i maḫabbetde
Toḫuz cāmın sipihrüñ nūş idüp mestāne olmazdum
4. Ben ol ehl-i ferāḡat sākin-i peygüle dehrüm ki
Tecerrüdde Mesīḫā gelse hem-kāşāne olmazdum
5. Semendervar āteş-dān-ı miḫnet olmasa yirüm
Maḫālīveş cemālün şemʿ ine pervāne olmazdum

54b

ʿĀlī

Feʿ ilātün Feʿ ilātün Feʿ ilātün Feʿ ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Rāzıyum cevrüñe halk içre dil-i nāşāda
Tek vefā eyle begüm güldür anı tenhāda
2. Gāh hicr ile nizārum gehi bülbül gibi zār
Hāşılı yakdı beni āteşe bir beg-zāde
3. Yüzine toğrı geçer dil uzadur ardınca
Yitişesin taşā çalarsa yiridür Ferhāda
4. Niçe demdür döğünür seng-i ğam-ı aşkuñla
Nıl rengi görünürse yiridür deryāda
5. Fül̄s-i aḥmerce degüldür kelimātuñ yāra
Āliyā aḳçe vü altun var iken dünyāda

Ālī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Kime feryād idem derd ü belā vü mācerādan hem
Vefādan cānumı dūr itdi cānānum cefādan hem
2. Ne sende raḥm u şefkat var ne bende kuvvet ü tākāt
Saña senden şikāyet iderin ben mübtelādan hem
3. Ğarīb illerde deryā itme yaşum merḥamet eyle

Cüdâ düŖdüm senün-çün meskenümden âŖinâdan

4. Niçe yaŖ dökeyim kim muţtaŖıl hem-bezm iken yâre
Elüm çekdüm Ŗarâb-ı Ŗâfîden ehl-i Ŗafâdan hem
5. Bilür bir kimse yok bî-çâre ‘Âlînüñ nedür derdi
Geçüpdür ölmeden dirilmeden fikr-i devâdan hem

55a

Hayâlî

Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün

1. Elüm çekdüm bu bâguñ lâlesinden sünbülinden hem
Ferâgım var bu gül-zâruñ gülinden bülbülinden hem
2. Günâhımdan beni pâk eylemezler bir kadeh meyle
Harâbât-ı muğâna gerçi kim geldim yolundan hem
3. Palâs-ı fakrile nefse kanâ‘ at geldi fâriğdür
EŖigi itlerinden Ŗehlerüñ atlas çulundan hem
4. Dili fâriğ eden bu halka halka dūd-ı âhımdır

Perī-peykerlerüñ ħam der ħam olmuş kākülünden hem

5. Ħayālī gözi açık bir ser-āmed şāh-bāzem kim

Ķulaġa egmezem baş uçmazam şehler Ķolından hem

‘Ulvi

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Vefāsız yārüñ el çek ‘arızından kākülünden hem

Ferāġat Ķıl cihānuñ lālesinden sünbülünden

2. Nesīm-āsā görüp bŷy-ı vefādan yoĶ eşer gördüm

Gözüm nergis gibi yumdum bu gülşenden gülünden hem

3. Baña hem-dem yeter dāġı maĥabbet hem-nefes nālem

Fenā gül-zārınuñ geçdüm gülünden bülbülünden hem

4. Dehān u gerdenüñ bŷ eyleyen sākī olur fāriġ

Şafā-yı devr-i sāġardan şürāĥī ĶulĶulından hem

5. Ħazān olur bahārında ħumār olur şarābında

Geçilmez ‘Ulviyā dehrūñ gülinden hem mülinden hem

55b

Selīķī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

1. Ayrı lup ben bir yaña gitsem o cānān bir yaña
Gider ol demde hemān ten bir yaña cān bir yaña
2. Yerde gökde bulmağa ol serv-kadd ü meh-veşi
Gözyaşı bir yaña gitdi āh u efgān bir yaña
3. Vaşf-ı hadd ü cebīnūñ ey sa‘ ādet aḡteri
Māh-ı tābān bir yaña ḡūrşīd-i raḡşān bir yaña
4. Acır aḡlar firḡatūñde gözlerüm yaşm gören
Bir yaña ebr-i bahār [ey] dōst ‘ummān bir yaña
5. Ey Selīķī‘ āķıbet bir yaña eylerler seni
Cevr-i cānān bir yaña ḡa‘ n-ı raḡībān bir yaña

Hicrī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Yüz dürürsin göricek nazile ey meh yüzümüz
Yokdur ey gonca-dehen dağı senünle sözümüz
2. Dün ü gün zülf ü ruhuñ hicri ile ağlayalı
Fark olunmaz gicemüzden n'idelüm gündüzümüz
3. Göricek sinede şevķile dilün yandüğünü
İçimüz acıyuban vāy ki göyüñdi özümüz
4. Kõmazuz biz bu hevāyı yanaruz hāk oluruz
Kül olursa yağılup şöyle ki küllī cüzümüz
5. Yüz çevürmez kılıcından yine Hicri' uşşāk
Biñ ölür ise eger bir dem içinde yüzümüz

56a

Mesihī

Mef' ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün

1. Ben hasteyi bārīk iden ol mūy-miyāndur
Ben bülbüli dil-teng iden ol gonca-dehāndur
2. Gelmez diyü h̄at̄tum öginür yürür o meh-rū
Ey devr-i zamān yüzine ur anı utandur
3. Mūsā gibi kır ālini fir^ʿavn-ı raq̄ībūñ
Tā sen şeh-i h̄üsne diyeler āl kırandur
4. Sihr ile meger aq̄çe getürür o şanem kim
Her lahzada bu dirhem-i eşk aña revāndur
5. Sovuqluq iderlerse eger saña Mesīhī
Sen dağı yalıñ yüzlülere aq̄çeyi yandur

Firākī

Fe^ʿilātün Fe^ʿilātün Fe^ʿilātün Fe^ʿilün

(Fā^ʿilātün)

(Fa^ʿlün)

1. Bir ki gündür leb-i cānān görünür gözlerüme
Bu ne sırdur ^ʿacebā cān görünür gözlerüme

2. Bezm-i dil-dāra niçe tâze gülistān dimem
Her adeḫ onca-i ḫandān örinür özlerüme
3. Sāḫiyā la‘ lüñe öykindi meger bāde-i nāb
Yine meclisde benüm an örinür özlerüme
4. Benüm ey rūḫ-ı revānum dem-i firḫatde raḫīb
Ḫālet-i niza‘ da şeyṭān örinür özlerüme
5. Kūy-ı dil-berde Firāḫī ne ‘ aceb ḫālet var
Her gedā bir ulu sulṭān örinür özlerüme

56b

Ḫayālī

Mef’ülü Mefā‘ilün Mef’ülü Mefā‘ilün

1. Virme dil ü cān naḫdin cānāne ḫabül itmez
Bir derdini isterseñ yüz cāna ḫabül itmez
2. Mescidde yerim yoḫdur mecnün olalı ḫiblem

Rüsvā-yı cihānem kim mey-ḥāne ḳabūl itmez

3. Nāṣih sözinüñ gerçi çok va' de-i ferdāsı

Ammā ki benüm göñlüm efsāne ḳabūl itmez

4. Bilmem niçe mecnūnamhem-şoḥbetim olmağa

Zencīr-i melāmetde dīvāne ḳabūl itmez

5. Dedim ki ğamuñ ṭursun göñlinde Ḥayālīnūñ

Dedi bu şafā genci vīrāne kabūl itmez

Ḳıvāmī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Yüri hey ' aşığına cevr ü cefālar ḳılıcı

Yüri hey ğayrılara mihr ü vefālar ḳılıcı

2. Bī-günāh öldürücü zūmile ḳanlar dökici

Nāzla cān yāḳıcı dürlü ' anālar ḳılıcı

3. Saña göñül vireli ğamzen elinden güzelüm

Eksük olmadı başumuza belâlar kılıcı

4. Qahr u cebr ile helâk eyleyici hasteleri

Luţf-ı tiryâki ile halka devâlar kılıcı

5. Bir kuluñ var mı Kıvâmî gibi kapuñda şehâ

Cân u dilden tapûna medh ü şenâlar kılıcı

57a

Zâtî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Bir şanurdum ölmegi ey mâh-rû ' âlemde ben

Gün olur firqatde biñ kez ölürüm her demde ben

2. Sen benüm ey mâh bir gün saklamazsın hâtırım

Bunca yıllardur ki mihrüñ şağlarum sînemde ben

3. Ey şabâ yârân şorarsa saña aḥvâlüm benüm

Padişāh bī-taḫsīrem ŧimdi ŧehr-i ğamda ben

4.  Älemde ol seni incitmezem var ey raḳīb

Kimsenüñ yatar itin  aldurmazam  älemde ben

5.  anlara azıḳ eyle Zāti hicrümi ğamzeñle kim

Ola kim görem cemälüñ ol mübârek demde ben

Ġazel-i [ İlmî]

Mef  lü Fâ  ilâtün Mef  lü Fâ  ilâtün

1.  Älemde  aşḳ-ı dil-ber müşkil belâdur el-ḫaḳ

Lîk[in] murâdum oldur benden ayırmasun Ḥaḳ

2. Didim ki vir  icâzet dîdâruña baḳalum

Nâz ile ol yüzi gül güldi didi ki baḳ baḳ

3. Vîrân olursa ḫañ mı  aşıḳuñ vücûdı

Kim ŧāh-ı  aşḳ çekdi dil kişverine sancāḳ

4. ‘ Aşkuñ sarāyı içre bu şekl-i çarḥ ey meh
Şan iki şemse ile bir top durur mu‘ allaḫ

5. ‘ Aşkıında dil-berinüñ şıdḳ üzre oldı dā’im
Va’llāh bu cihānda ‘ İlmī‘ anberīne şadaḳ²⁵

57b

Zātī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

1. ‘ Āşıkuñ āhı felekde zühreye dem-sāz olur
Ḳaddi çeng ü cismi kıldan ince beñzi sāz olur

2. Āşıkāre eylemezdüm mihrüñi ey meh velī
‘ Āşıkuñ āh-ı derünı āh kim ğammāz olur

3. ‘ Ādeti ‘ āşıklarūñ cevre taḥammül eylemek
Şan‘ atı leblerüñ cevr ü cefā vü nāz olur

4. Az dil-ber görmedüm memleket seyr eyledüm gördüm

²⁵ Vezin bozuk.

Sen kadar çok cevır ider cānā cihānda [az] olur

5. Dōne dōne oynadur dil-ber hevāyī gōñlümi
Dil-rübālar Zātiyā ekser kebūter-bāz olur

Vişālī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Dil-rübālarda vefā olmaz olursa az olur
‘Ādeti dil-berlerün cevır ü cefā vü nāz olur
2. Nāmelerde nām-ı yāarı yazmağıl ey cāme kim
Yāarı sevdiğim tıyarlar nāmeler gāmmāz olur
3. Açılup geldi ḥabībüm gidicek yār u raḳīb
Ḳış aradan gitse lā-būd gül açılur yaz olur
4. Dil-berüm gāyet güzeldür beñzemez āḫirlere
‘Ārifün sā’ir güzelden sevdiğü mümtāz olur

5. Bu Vişālī pīrūñ olsa sözleri gāyet laṭīf

Tutma ey muṭrib ʿ aceb kim çeng ḥōṣ-āvāz olur

58a

ʿUlvi

Feʿ ilātün Feʿ ilātün Feʿ ilātün Feʿ ilün

(Fāʿ ilātün)

(Faʿ lün)

1. Nūr-ı çeşmüm benüm ol nergis-i bīmāra fedā

Dil ü cānum ol iki ğamze-i ḥūn-hāra fedā

2. Gözlerümden bu iki merdüm-i ğam dīdelerüm

Ruḥlaruñda şol iki ḥāl-i siyekhāra fedā

3. Dil-i bīmārımı itdüm reh-i ʿ aşkuñda ğubār

Ten-i şad-pāre mi kıldum seg-i dil-dāra fedā

4. Çeşm-i pür-ḥūndan ağan dāne-i eşküm güheri

Laʿ l i dil-berde yazılmış dūr-i şeh-vāre fedā

5. ʿ Aḡl u şabr u ten ü cān u dil ü dīdem ne ki var

‘ Ulviyā cümlesi ol ıurra-i ıarrāra fedā

‘ Asrī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

‘ Āşık oldum derdüme yokdur devā şimdengirü

Günde biñ kez olurum ben mübtelā şimdengirü

Yāri ağıyar ile görmekden ölem yegdür baña

Ey ecel ehlen ve sehlen merhabā şimdengirü

Dōst düşmen āh idüp kāfir müselmān raħm idüp

Ağlaya ben ħasteye şāh u gedā şimdengirü

Ĥüblar sevmekden özge her günāh kim işlerüm

Şad-hezārān tevbeler yā Rabbenā şimdengirü

‘ Aşık cāmın nūş idüp ser-mest ü ħayrān ol yūri

Vara gel zühd ü riyādan ‘ Asriyā şimdengirü

58b

Zühdi

Fā' ilātün Mefā' ilün Fā' ilātün Mefā' ilün

1. Dehr-i denīde kimseden zerrece yoḡ murādumuz
Dergeh-i Ḥaḡḡadur bizüm şıdḡilei' timādumuz
2. Olsa 'aceb midür bize ḡazır bu yolda reh-nümün
'Āzim-i şehr-i vaḡdetüz zühdümüz oldı zādumuz
3. Gül gibi pāk-meşrebüz ḡatırımuzda kīne yoḡ
Ehl-i kemāle bendeyüz cāhile yoḡ 'inādumuz
4. Vā' iz-i şehrüñ ey göñül ḡulına aşmazuz ḡulaḡ
Pīr-i muḡana ḡaḡ bu kim pākdür i' tiḡādumuz
5. Gerçi 'adū-yı seg-şifat 'aynına almadı bizi
Līk cihānı Zühdiyā nazmile tıtdı adımız

Raḡmī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Bir ayak teklîf iderse ol sehî-ķamet baña
Bezm-i devrân içre sâķî el vire devlet baña
2. ‘Ayš ider âdem şanup her dem raķîb-dîv ile
Gerçi ay olur görünmez ol peri-şûret baña
3. Ger görürse ehl-i diller ĥâlûme ĥayrân olur
Dil-berâ esrâr-ı ‘aşķuñ virdi bir ĥâlet baña
4. Ṫabl-ı ‘aşķı niçe yıl Ferhâd çaldı gerçi kim
Mihr-i ‘aşķım dögüpdür şimdilik nevbet baña
5. Añıcaķ kûyum itidür dir imiş dil-ber müdâm
Raĥmiyâ yiter cihân içinde bu ‘izzet baña

59a

Ķâsımî

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

1. Bir nefes ‘âlemde dil-berden ırâğ olmak ne güç

Sīne-i şad-pārede dāğ üzre dāğ olmak ne güç

2. Derd-i ruhsār-ı nigāra bağ-bān olmuş rakīb
Bülbül-i şūrīde varken anda zāğ olmak ne güç
3. Dil tavāf-ı yār için vardıkça men' eyler hasūd
Geçdükçe āsitānından yaşağ omağ ne güç
4. Yıl gibi yilmek ne var şol şeh-süvāruñ sevğine
Hār-ı hasretle reh-i gamda yayağ olmak ne güç
5. Kāsımī cevruñden olsa cānına minnet şehā
Devr-i hüsnuñde velī ağıyāra şağ olmak ne güç

Ḳāsımī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Dā'imā' aşıkların ferdāya şalan yāre yuf
Leb-be-leb 'üryān olup şayd olmayan dil-dāra yuf

2. Yârsuz zindân degül mi ehl-i ‘aşka cennet âh
N’eyleyem bâğ-ı cinâni zeyn olan gül-zâra yuf
3. Âşinâlık itmez oldu geçdügince ol şanem
Döstar müşkil degül mi ayıran ağıyâra yuf
4. Dehre aldanma vü inanma cihân beglerüne
Bî-vefâdur bî..... itdükleri ikrâra yuf
5. Kâsımî meyl itmeyem şimdengirü dil-berlere
Vâz geldüm cümleden ebyâtile eş‘âra yuf

59b

Şem‘î

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

1. Gül gibi hurrem olurdu yâr ağıyâr olmasa
Başlar üzre yiri vardı hem-dem-i hâr olmasa
2. Yâr ile esrârumı bir kimse hergiz bilmesa
Kâşki cümle cihân mest olsa huşyâr olmasa
3. Genc-i ‘aşkuñ sırrını açmazdı kimse cân virüp

Yirde alurdı eger Manşūr ber-dār olmasa

4. Kim olurdı hem-demüm ğurbetde olmasa yaşum
Kim dönerdi üstüme āhum hevā-dār olmasa
5. Būse cerr itse lebünden řem'īyi' ayb itme kim
Suhte mezmūm olur 'ālemde cerrār olmasa

İřhāk

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. řūfī seyr itmez döner ħüsn-i dil-ārādan açar
Gör ne eblehdürneneñ gibi temāřadan açar
2. Dilerüm řoñ demde yā Rab kıbleden dönsün yüzi
řol ki ħařuñ göricek ol řāk-ı ebrūdan açar
3. Mekrini bilmez n'ola řūfī ħařuñdan açmasa
Seřhare inkār eyleyen řanma ki cādūdan açar
4. Hey ne siřr eyler cemālūñ řayd-gāhından gözüñ
řīrlr görse zebūn olur ol āhūdan açar
5. şoşbet-i aĝyārdan İřhāk men' eyler seni
Odaatmaz cānını göz göre řamūdan açar

60a

Ġazel-i [Niřānī]

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Kısmet olmasa bize 'aşk [u] maḥabbet ezeli
Cān gibi sevmez idük gördüğümüz her güzeli
2. 'Āşık-ı şadıkuñum ben senüñ ey nūr-ı Hudā
Sūretüñ naqşımı tā kātib-i kudret yazalı
3. Peyk-i hūrşid ki yedi 'iklīmi ser-tā-ser idüp
Saña beñzer güzeli görmedi şāhum güzeli
4. Şu' arā silkine sālīk olan ehl-i nazma
Ḥaber idüñ diyicek böyle disünler gāzeli
5. Sen kaşı yāya nişān oldı Nişānī āḫir
N'eylesün böyle imiş kısmet efendi ezeli

Fürūḡī

Fe' ilātüñ Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' ilün)

1. Başuma ‘ařkuñı Haqq yazduęuñ ezeli
‘Ařık-ı vālihūñ oldum be güzeller güzeli
2. Gerçi yazdı hükemā dürlü řifā-sāzlarımı
Haste-i ‘aşka devā yazmadı kânün yazalı
3. Viřāl-i dil-dārı ümīd itmekle geçdi günüm
İtmedi zerre vefā dilde maħabbet sezeli
4. Sūz-ı Hüsrev gibi nazmında suħan-verlere dīñ
Şi‘ r-i dil-keş diyicek böyle disünler ğazeli
5. Eyledi cān-ı ‘azizini Fūrūĝi teslīm
Biricik nāzla sen sürmeli gözün süzeli

60b

Hayālī

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

1. Şu kim evvel bahār irdi kadeħ nūş itmez ayıkdur

Otursın hānede seyr-i çemen aña ne lâyıkdur

2. Ne mähından şafā kesb it ne mihrüñden sa' ādet um

Şağın bu çarha aldañma iki yüzli münāfıkdur

3. Bahāra ta' n ider faşl-ı şitāda künc-i mey-hāne

Çadehler läleler pür-mey şurāhiler şakāyıklar

4. Şabāveş hatırından eksük olmasun ğubār-ı ğam

İzāruñ nārına her kim dir ise mā'-i rāfıkdur

5. Etine cānına tolu güzeller kuçmağ olurdı

Hayālī n'eylesün cür'et deminde kime arıkdur

Gülābī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Diyenler la' l-i dil-dāra şeker yā şehd-i fā' ikdür

Şeker kıandan ü ol kıandan aña nisbet ne lâyıkdur

2. Geçer ‘âşıkların ırmaz girüp yanına her demde
Tayanmak hançer-i yâre iki yüzlü münâfıkdur
3. Maḥabbet sebze-zârındabenüm bu çeşm-i pür-ḥūnum
Açılmış yâr şevk ile şanur iki şakayıkdur
4. Şalındı yüregüm gamdan ceres var nâle iderdüm
Hemişe iztırâb içre olur şol dil ki ‘âşıkdur
5. Helâk itdün Gülâbî ‘itâb u cevri ü nâz ile
Be hey yolında öldüğüm seven olsun mı yazıkdur

61a

Sücüdî

Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilün

(Fâ‘ ilâtün)

(Fa‘ lün)

1. Yine cânım sevinür ol ruḥ-ı zibâ mı gelür
Ol gözüm nûrı ya ol mihr-i tecellâ mı gelür
2. Tolaşur sünbülüne dil göricek gül yañağün

Nev-bahār içre ‘aceb başuma sevdā mı gelür

3. Derdümi ağlıyacağ baña gülersin güzelim

‘Āşıkũñ ħāli saña yoğsa temāşā mı gelür

4. Ğarđ olursa ğam-ı ‘aşkuñda n’ola keşti-i dil

Ṭalībidür olanuñ gözine deryā mı gelür

5. Gerçi var ey yüzi gül gülşen-i kūyuñda hezār

Bu Sücüdī gibi bir bülbül-i gūyā mı gelür

Žayyikī

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

(Fā‘ ilātün)

(Fa‘ lün)

1. Sevinür dil ‘acebā dil-ber-i ra‘ nā mı gelür

Şādīlıklar görünür yār-ı dil-ārā mı gelür

2. Cānı ħōş böyle pür itdi bugün bād-ı şabā

Göre bi’llāh dilā ‘anber-i sārā mı gelür

3. Eşer itmez nitekim ney gibi efgān iderem
Bilmezem yāre figānum urı avgā mı gelür
4. Ne gülersin benüm aqladuğuma amzeñ oı
Cānuma geçdi benüm saña temāşā mı gelür
5. Gerçi aşkuñla şehā yeltenür āşık çoğ olur
Dil-i Żayı gibi bir āşık-ı şeydā mı gelür

61b

Mānı

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Yāre teklıf-i vişāl eyleme gelse tenhā
Yalıñuz gelmesi uşşāa yiter mihr ü vefā
2. Yār gelmişdi gice soñra ıa geldi raıb
Dilerin soñ gelişi ola be-a-ı Mevlā
3. Gelmeden men' idemez düşmen o bar-i keremi
ār u aslar uta mı bir yaña asa deryā
4. Baña luf eylemege gelmez iseñ sulānum

Bāri gel düşmen-i bed-ḥāḥacefā 'en maḥzā

5. Gün toğardı başına Mānī-i üftāde-dilūñ
Çīn-i seḥḥar ḥānesine gelse o ḥūrşīd-liḳa

Fevrī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Yār destārını her gāh ki başdan çıkarur
Niçe sevdā-zede-i ḳāküli başdan çıkarur
2. Ceng-i ğamdan dil-i mecrūḥı çıkarsa n'ola dil
Kişi çün yaralı yoldāşı şavaşdan çıkarur
3. Ḥāl kim zāhir ider bād esicek çatıdan
Beñzer ol tıfla ki yağmacı Ḥabeşden çıkarur
4. Germ olup āteş-i 'aşḳ ile iñen baş ḳoşma
Şem' veş yoksa seni bir gün o başdan çıkarur

5. Yār gönline girüp ḥān-ı vişāle irdi
Āferīn Fevrīye kim rızqını taşdan çıkarur

62a

Ġazel-i [Kevserī]

Mef'ülü Fā' ilātün Mef'ülü Fā' ilātün

1. İtdüğini raqībün 'uşşāq-ı nā-murāda
İtmediler Hüseyme zulm ehl-[i] Kerbelādan
2. Hicründe ey vefāsız göynüklü āh idersem
Uçduğı yerde kuşlar büryān olur hevāda
3. [He]vāsını raqībün faşl itmesün efendi
'Uşşāka zulm iderseñ bu bābda ziyāde
4.²⁶ oldı beñzer ceng-i 'adūda 'aşık
[Di]di ḥesāb olur mı ölenlere ğazāda
5. Ey dōst.....²⁷ 'ālemde Kevserinün

²⁶Tahrip olduğı için okunmuyor.

M[ak̄s]ūdı sen degülsüñ irişmesüñ murāda

Ġazel-i [Bahārī]

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Bend-i ğamdan gönül āzād ola dirseñ olmaz
Sensizin bir dem anı şād ola dirsens olmaz
2. Derd-i hicrānile ben ħasteyi öldürmekle
Ger cihānda eyü ad ola dirseñ olmaz
3. Deşt-i ğam yıkdı ħarab eyledi dil ħānesini
Ķatı virānedür ābād ola dir iseñ olmaz
4. Ħüsrevā san'at-ı ğamda baña Ferhād añma
Benden özge anı üstād ola dirseñ olmaz
5. Oldı dil murġı Bahārī ħam-ı zülfinde esir

²⁷Tahrip olduġu için okunmuyor.

Anı ol rāhdan āzād ola dirseñ olmaz

62b

Aḥmed

Müfte' ilün Müfte' ilün Fā' ilün

1. Vaḳt-i bahār oldı çemen isterin
Yāsemen ü serv ü semen isterin
2. Tevbelüyüm vaḳt-i gül irişdi āh
Sāḳī-i ḥōş-tevbe-şiken isterin
3. Bülbül-i gül-zār-ı cihānam bugün
Bir yüzi gül ḡonca-dehen isterin
4. Dāḡ-ı firāḳıyla şehīd olmuşam
Lāle gibi ḳanlu kefen isterin
5. Şaf nazar olaḡı-çün Aḥmedī
Bir şanem-i sīm-beden isterin

Uşulî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Çanı şol gün kim cemâl-i yâr idi eglencemüz
 Devletüñde her cihetle vardı eglencemüz

2. Cân u dil Mûsâsı ğarķ oldu tecellî nûrına
 Tûr idi seyrânımız dîdar idi eglencemüz

3. Murğ-ı dil ' aşķ âyetin oķurdı bülbüller gibi
 Hüsn-i bâğında gül-i gül-zâr idi eglencemüz

4. Besler idi tatlu dillerle dili tûtî gibi
 Mışr-ı cânda bir şeker-güftâr idi eglencemüz

5. Şoğbetüñde yoğ idi ağyardan ğavf-ı melâl
 Ey Uşulî bir gül-i seğĥâr idi eglencemüz

63a

Sürürî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Yine bir āşüb-i şehre mübtelāyum n'eyleyem
Bī-dil ü bī-cānānum bī-nevāyum n'eyleyem
2. Vaşl için sa'y itmişüm ey dil beni men' eyleme
Sevdüğüm sultān-ı hüsni ben gedāyam n'eyleyem
3. Ey baña ol zülf için divāne Mecnūnsun diyen
İhtiyārum yok giriftār-ı belāyam n'eyleyem
4. İtlerin gördükçe yüz sürüp tevāzu' eylesem
Dōstlar 'ayb eylemeñ kim āşināyam n'eyleyem
5. Kānde bir gül-çehre görsem secde-i şükr eylemem
Ey Sürürī tālīb-i nūr-ı Hudāyam n'eyleyem

Hayretī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Cemālūñ gülşeni her laḫza ḥandān ola şulṭānum

Hezārān bülbul ol gülşende nālān ola sulṭānum

2. Nihāl-i kāmētūñ kim serv-i būsṭān-ı melāḥatdūr

Ḥudābād-ı muḥālifden nıgehbān ola sulṭānum

3. Şu göz kim nazaruñ olmaya çıksun ey gözüm nūrı

Şu dil kim menzilūñ olmaya vīrān ola sulṭānum

4. İderken sāyesinde bumca diller kesb-i cem‘ iyyet

Siyeh kāküllerūñ n’içün perişān ola sulṭānum

5. Gedā-yı kūyuñ olsa Ḥayretī miskīn ‘aceb midür

Gedā mümkin degül midür ki sulṭān ola sulṭānum

63b

Lam‘ ĩ

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

(Fā‘ ilātün)

(Fa‘ lün)

1. Mülk-i ‘aqlı yūri al cünd-i dil ü cāmı bile

Tīz kııl nāvekūñi ḥaṇçer-i müjgānı bile

2. Kırş-ı dâgum göricek h̄ande-i ş̄ur-engîzũñ
Hõşdur ol yāre ki haqq-ı nemek u nānı bile

3. K̄anmazuz gerçi dili ş̄unar ise k̄an iĉerüz
Teşne-i ʿaşka güç işdür ş̄u ile k̄anı bile

4. T̄arf-ı r̄üyuña hicāb olmasun ol haţ-ı siyāh
Dil muĉayyed durur ey meh k̄anı ol cānı bile

5. Leb-i cān-baĉşunı almaĉ d̄ileseñ aĉzından
Döner ol mürdeye Lam ʿî ki henüz cānı bile

Ümîdî

Fā ʿilātün Fā ʿilātün Fā ʿilātün Fā ʿilün

1. Muţtaşıl aĉyāra sulţānum vefālar kem degül
ʿĀşık-ı dil-ĉasteye cev̄r ü cefālar kem degül

2. Şāhlar iĉlīm-i istiĉnāda hep āsūde-ĉāl

Derd-i hicr ile helāk olmış gedālar kem degül

3. Yādlarla ‘ayş ider ‘uşşākını yād eylemez

Serv-ḳadler lāle-ḫadler dil-rübālar kem degül

4. Öldürürler ādemi ḫavf eylemezler kimseden

Şehr-i Çīn içre güzeller meh-liḳālar kem degül

5. Ey Ümīdī vaşf-rüy-ı yārda eş‘āruñ senüñ

Dir gören erbāb-ı dil rengin edālar kem degül

64a

Lam‘î

Mefā‘ ilün Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün

(Fa‘ lün)

1. Derün ‘aşḳı ol yār yāre yāre diler

Dilini ḫançer-i hicr ile pāre pāre diler

2. Dili dilim dilim itdükçe ḫōş gelür yāre

O yār cānumı gör ḫastesine çāre diler

3. ʿ Aceb midür zeķanından dilerse dil zülfin

Kaķan ki bir kiři girdāba dūsse ķare diler

4. Ne bir perī ne melek buldılar saña beñzer

Fiġānum ile yaşum yeri gögi ara diler

5. Kesilme kūyına varmaķdan ol mehūñ Lamʿ ĩ

Egerçi Şimdi dolanmazsa vara vara diler

Yaħyā

Mefʿ ūlü Fāʿ ilātü Mefāʿ ĩlü Fāʿ ilün

1. Egler faķīri vaʿ de-i vaşluñ ne ħāl ise

Cāndur umar efendi ne deñlü muħāl ise

2. Cānā cemālün āyīne-i Züʿlcelāldür

Añlar bu sırrı Őūfī eger ehl-i ħāl ise

3. Yūsuf dūşünde görmedi burūy-ı mehveş

Ancağ olur zamānede h̄üsn ü cemāl ise

4. Mecnūnı ‘āşıkun̄ yirine bağlamağ olur

Leylī itine kāse-i çeşmi sifāl ise

5. Eş‘āruma Necātī nazīre disün eger

Yaḥyā gibi ğazelde faşīḥü’l-maḳāl ise

64b

Yaḥyā

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Dūd-ı āhum gibi ‘aşqum āşikār olup gider

Seyl-i eşküm gibi gönlüm bī-ḳārar olup gider

2. Atını yārūñşabāya beñzedür ehl-i nazār

Kim anuñ önince ‘aşıklar ğubār olup gider

3. Yār şehrinde maḥabbet ehli ārām idemez

Nā-murād olup yürür bī-iḥtiyār olup gider

4. Yalimum alcağ olaldan seyl-i ğam aqup gelür

‘Aql u fikrüm h̄anumānı t̄arumār olup gider

5. Minnet Allaha ki ey Yaḥyā hemīşe murğ-ı cān

Şah-bāz-ı ‘aşq-ı dil-dāra şikār olup gider

Yaḥyā

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

1. ‘Ālemüñ yoqdur şafāsı derd-i bi-pāyānı var

Bu metā‘ı vuşlata aldanmañuz hicrānı var

2. Cevr-i yār u ta‘n-ı aġyār u cefā-yı rüzgār

Ġam degül ol ‘āşık-ı şeydāya kim cānānı var

3. Her firaquñ bir vişāli her belānuñ āḥiri

Her cefānuñ bir vefāsı her ğamuñ pāyānı var

4. Günde yüz biñ ‘āşıkın giryān ider bülbül gibi

Bu gülistān-ı cihānuñ bir gül-i ḥandānı var

5. Muḳtezā-yı yāra rāzı ol cefādan ağlama

Ḥāne-ḳāh-ı ʿ aṣṣuñ ey Yaḥyā yolu erkānı var

65a

Yaḥyā

Mefʿ ūlü Fāʿ ilātü Mefāʿ ilü Fāʿ ilün

1. Alsa eline tığını ol gül-ʿ izārumuz

Cān virür ölmege bir uğurdan hezārumuz

2. Egence fikr-i vuṣlāt u ğamdur nedimimiz

Hem-dem belā vü ũehr-i fenādur diyārumuz

3. ũāyed esirgeye beni ḥayr ile yād ide

Cānānenüñ yolında ḳazasız mezārumuz

4. Yollarda ḳalır atı izi gibi gözlerüm

Geçse semend-i nāzile ol ũeh-süvārumuz

5. Yaḥyā tenümde almadı āh itmege mecāl

Derdā ki gedi miḥnetile rūzgārımız

Yaḥyā

Mef' ūlū Fā' ilātū Mefā' ilū Fā' ilün

1. Budur kilāb-ı k̄yũña minnetler itdũgũm

Ma' z̄ur olsun anlara zaḥmetler itdũgũm

2. Cānā d̄üşũm mi idi benũm ' izzete irũp

Sen Yũsuf-ı zamānile Őoḥbetler itdũgũm

3. D̄üşdi delũ gũnlũm maḥabbete yeñilmedi

Hep zāyi' oldu āña naŐıḥatler itdũgũm

4. Beñzer ḥayālũm idi o gice benũm begũm

ulluqlar eyleyũp saña ḥıdmetler itdũgũm

5. Yaḥyā hemişe ol gũzi bĩmāra ḥoŐ gelũr

' Ayb olmaya raıbine ḥũrmetler itdũgũm

65b

[‘Ubeydî]

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Beni zencîr-i ‘aşka şanma kim bağlanmadum gitdüm
Senüñ divâneñ oldum ey perî uşlanmadum gitdüm
2. Hârîm-i kûyuña irmişiken ayrıldım dirîgâ kim
Döne döne işigün Ka‘ besin tolanmadum gitdüm
3. N’ola pervâne gibi odlara yanayım benüm şem‘üm
Murādumca saña sūz-ı derūnum yanmadum gitdüm
4. Tōyınca yüzüne bakmaduğımdan ğayrî sultānum
Şarāb-ı la‘l-i rûh-efzâ kiḫayfâḫanmadum gitdüm
5. Saña ‘āşık olup derd-i ğam-ı hicrūñle cān virdüm
‘Ubeydîyem belā-yı ‘aşqdan uşlanmadum gitdüm

[Fazlî]

Müfte' ilün Mefā' ilün Müfte' ilün Mefā' ilün

1. Sen bu kemāl-i ḥüsnile mihr-i felek misün nesin
Nev'-i beşerde görmedüm yoḡsa melek misin nesin
2. Gözlerüm içre oynıyan sensin iki gözüm müdām
Bilmem iki gözümde sen yoḡsa bebek misin nesin
3. Kuṭb-ı murādum üzre çün dönmedüñ yıḡıl yıḡıl
Ey başum üzre devr ideñ çarḡ-ı felek misin nesin
4. Dünya ġamın 'alef gibi gelyime 'işret itdirin
Hiç kulaḡ kabartmaduñ şüfî eşek misin nesin
5. Lezzetini kelāmumuñ ehl-i mezāḡ olan bilür
Yoḡsa ne Fazlî sözdesün kân-ı nemek misün nesin

66a

[Bāḡi]

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Şāh-ı gülde jāle düşmiş ğonca-i ra‘ nāmıdur
Şāh elinde yā muraşsa‘ sāgar-ı şahbā mıdur
2. Zīnet-i bāğ u bahār olmuş nihāl-i ergāvān
‘İd-gehde şalınur maḥbūb-ı müstesnā mıdur
3. Mevc urur bād-ı seḥerden sebze-i ter mi ‘ aceb
Yā bisāt-ı bezm-i ‘ ayş olmaz yeşil ḥārā mıdur
4. Şu gibi zencirler tutmaz dil-i divāneyi
Hāşılı āvārelik vaḳti bahār eyyāmıdur
5. Dehre meftūn olma ey Bākī felek rām oldı tut
Bī-vefā dünyā hele ben bildüğüm dünyā mıdur

[Ümīdī]

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

1. Ağzuñey ğonca-dehen cām-ı mey-i ḥamrā mıdur
Düşmiş ol cāma lebūñ yā bir gül-i ra‘ nā mıdur

2. ‘ Ākıbet zülfüñ gibi sevdāyi kılduñ gönlümi
Hāl-i ruhsaruñ nigāra ḥabbetü ’s-sevdā mıdır
3. Görinen ey māh-rū zerrīn benek midür yāḥūd
Yüz sürer dāmānuña mihr-i cihān-ārāmıdır
4. Sāye-i ḳaddüñ mi yā baḥt-ı siyāhum mı benüm
Düşmiş ayaḡuña yāḥūdzülf-i ‘ anber-sāmıdır
5. Cān-ı nālānum Ümīdī sine-i şad-çāḳde
Āsitān-ı yārde bir bülbül-i gūyā mıdır

66b

Ġazel-i [Bāḳī]

Mef’ülü Fā’ ilätü Mefā’ ilü Fā’ ilün

1. Fermān-ı ‘ aşḳa cānile var inḳıyādumuz
Hük-m-i ḳazāya zerre ḳadar yok ‘ inādumuz
2. Baş egmezüz edāniye dünyā-yı dūn için
Allahadur tevekkülümüzi ‘ timādumuz
3. Biz müttekā-yi zer-keş-i cāha ḫayanmazuz
Haḳḳuñ kemāl-i luḫfınadur istinādumuz

4. Zühhd u şalâha eylemezüz ilticâ hele
Tutdı egerçi ‘âlem-i kevni fesâdumuz
5. Minnet Hudâya devlet-i dünyâ fenâ bulur
Bâkî kalur şahîfe-i ‘âlemde adumuz

Ümidî

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

1. Mihrüñle varur ise yile hâksârumuz
Zerrât gibi raqşa gire her ğubârumuz
2. Deryâ-yı eşk-i mevc uralı bād-ı âhile
Dürr ü cevâhir ile tölupdur kenârumuz
3. Gird-âb-ı ğamda zevrağ-ı dil bulmadı ğalâş
Ħayfâ mavâfiğ olmadı bu rûzgârumuz
4. Şevķünle ğâk olursam eger gird-âbveş
Âhum yiliyle raqşa gire ğâk-sârumuz

5. Hırc itmedin Ümîdî telef naqd-i 'ömrüni

Gel 'ayş u nûşa hırc idelüm cümle varumuz

67a

Ġazel-i [Bâķî]

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Baña çok cevr itdüġün-çün ey sipihr-i bî-vefâ

Âhumuñ dūd-ı kebūdı uydı ulaşdı saña

2. Eşkümuñ gevherlerin dizdüm işigi taşına

Yâre 'arz idem diyü silmiş raķīb-i bed-liķâ

3. Gömgök itdi sille-i âhum sipihrüñ şüretin

Gök yüzine baķ inanmazsañ eger ey meh-liķâ

4. Gözüme 'âlem görünmez görmesem ruhsâruñı

'Ârızuñ mir'âtıdur âyîne-i âlem-nümâ

5. 'Aķs-i hâl-i 'ârızından sâķî-i gül-çehrenüñ

Lâle-i sır-âb olur cām-ı şarâb-ı dil-güşâ

Ümîdî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Zülf-i pür-çinünde hâl-i ' anberînüñ dil-berâ
Bir megesdür düşdi dâm-ı ' ankebûta gūiyā
2. Mācerā-yı didemi ağladuğum-çün dil-bere
Eşk-i çeşmüm egnüme geydürdir gül-gün kabā
3. Dīde kaçırını harāb itse n'ola āb-ı sirişk
Hāne kim bünyādı āb üzre ola olmaz beķā
4. Yād-ı la' lünle bu ğam-gīn hātırım bulur şafā
Çün şarāb ey gül-çehre olur
5. Ey Ümîdî hāk olursam rāh-ı kūy-ı yārda
Çeşmüne ehl-i cinān ide ğubārum tūtiyā

67b

Bāķî

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Göñül dâğ-ı ğamuñla sinede bir şem' uyandırmış
Çerâğ-ı ' aşka bir ğarrâ kıızıl altını yandırmış
2. Göñüller nağdin almış yâr girmiş halka-i zikre
Bir iki derd-mend âvâreyi varmış töländürmüş
3. Dimeñ Mecnûna gelmiş ' aqıbet Leyliden istiğnâ
Bir iki belâ-yı ' aşk o ser-gerdâni cânından uşandırmış
4. Bulup saqqâ-yı hicrân teşne-dil şahrâda Mecnûnı
Ecel peymânesin şunmuş hayât âbına kandurmuş
5. Bu gün Bâkîye ol âfet visâlin va' deler kılmış
Yalanlar söylemiş miskîni gerçekden inandırmış

Ümîdî

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Gözüm yaşın hayâl-i ruhları kana boyandırmış
Bahâr hüsni cüy-ı eşki başından bulandırmış

2. Bugün mestâne sâķī leblerüñ yādına meclisde
Şurāķīden bir āl ile cāmı almış ıolandurmış
3. Göñül vaşf eyleyüp āb-ı zülāl-i tīg-i cānānı
Ten-i şad-pārede her yaranuñ ağzın şulandurmış
4. Metā^ç ı vaşluña biñ cānile olmuş ģaridārı
Gice dil nağdini pervāne şem^ç -i bezme yandurmış
5. Ümīdī bī-vefādur didügin ol şuģ işitmiş dün
Bugün gelmiş vefālar eyleyüp anı utandurmış

68a

Bāķī

Fā^ç ilātün Fā^ç ilātün Fā^ç ilātün Fā^ç ilün

1. Sīnesine yaķmada şem^ç -i ruģuñ şevķ ile dāđ
Māh-ı enver mihr-i çālem-tābdan yaķar çerāđ
2. Bī-sütünü ģülşen itmiş ģün-ı çeşm-i Kūh-ken
çĀşıķa sevdā-yı vaşl-ı yārile dağ olmuş bāđ

3. Gül gibi ter-dāmene teşbih iden kimdür seni
Yāsemen gibi cihānda alnuñ açuğ yüzüñ ağ
4. Māh-ı çarḥ üzre nedür bilmek dilerseñ ol sevād
Yağdı yāre şunmağa devrān turunc üstine dāğ
5. Şem^ʿ veş sūz-ı derūnın ^ʿ arz ider Bāḳī saña
Yana yana ḳalmadı bī-çārenüñ bağrında yağ

Ümīdī

Fe^ʿ ilātün Fe^ʿ ilātün Fe^ʿ ilün

(Fā^ʿ ilātün) (Fa^ʿ lün)

1. Sīnede şanma şehā na^ʿ l ile dāğ
Medḥüñe cānile dil açdı ḳulağ
2. Niçe teşbīh ideyin gül yüzüñe
Bir dürük yüzlü durur gonca-i bāğ
3. Ğam-ı Leylā ile Mecnūn öliceğ
Geldi feryāda görüp zāğ u kelāğ
4. Niçe bir öpme nihānī lebüñi
Boğazı āḥir ele virdi ḳabağ
5. Ḳaldı ayağda Ümīdī şol kim
Dest-gīr olup aña şun bir ayağ

68b

Bāķī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Hıa-1 ruhsāruña teşbīh idüp ey şūh senüñ
Bāğda ğonca birez rīşine ğüldi çemenüñ
2. Hıa-1 nev-ħāste kim ' arızuñ üzre ğörinür
Döndi dendāneleri şekline sīn-i semenüñ
3. Bāğda dürr-i ' Aden ğibi yine yāsemenüñ
Cıgerin deldi bugün şīve-i çāh-1 zekānuñ
4. Hele ey lāle-i sīr-āb-1 çemen-zār-1 cefā
Bağrumuz yağdı senüñ ğasret-i ğāl-i dehenüñ
5. Elüñ irişmedi ol serve [diyü] ey Bāķī
Ta' n u teşnī' i belāsın çekerüz irişenüñ

Ġazel-i [Ümidī]

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Niçe beñzer diyü ğāl-i ruħ-1 zībāña senüñ

Riṣine geldi şabā nāfe-i misk-i Hutenuñ

2. Leblerüñ biri birine düşecek mestāne
Ayırup ikisini araya girdi sühanuñ
3. İre mi zevrak-ı cān u dil-i ‘uṣṣāka ḥalāş
Baḥr-i ḥüsnüñde çü gird-āb-ı belādur zeḫanuñ
4. Kendüyi ḥaṭṭ-ı ruḥ-yāra kılurmuş teşbīh
Yine bālāda dili ḥaylī uzadı çemenüñ
5. Eli uzunluğunu ḥüsnine yārüñ gördi
Kesdi meşşāta elin zülf-i mu‘ anber-şikenüñ

69a

Bāḳī

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

(Fā‘ ilātün)

(Fa‘ lün)

1. Devr-i la‘ lüñde ümīdüm bu ki ḥakkāk-i felek
Güherüñ nāmın ide şafḥa-i ‘ālemden ḥaḫ
2. Dehenüñ var ise bir buse kıl ikrār didüm
Nāzile yoḫ didi ol ḡonca-i ḥandān gülerek
3. Telḥ-kām itme beni dōstum acı söz ile

Lebũñ emdürmez iseñ ʔatlu dilũñ bāri gerek

4. Kimse ʔall idemedi müşkil-i zārfelegi
Var ise ʕıķd-ı Şüreyyādur aña noķta-i şek
5. İltifāt itmesin alçaķlara ey Bāķī
Himmetũñ mürĝ-i hümāyũnı hümādan yüksek

Ümīdī

Feʕ ilātũn Mefāʕ ilũn Feʕ ilũn

(Fāʕ ilātũn) (Faʕ lũn)

1. Aķıdup cūy-ı eşkümi o melek
Döndi bir āsyāba çarĝ-ı felek
2. Sālik-i rāh-ı ʕaşķ olanbī-dil
İrişür bir selāmete giderek
3. Baĝr-i ĝamdan ʔalāşa fũlk-i beden
Dōstum ʔaylī rũzgār gerek
4. ˘atı diller dili ʔadeng-i müjeñ
Delek ey ķaşları kemān delek
5. Zen-i dehre Ümīdī virdi ʔalāk
Görmedüm bir anuñ gibi erkek

69b

Baḳī

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Haṭṭ-ı la' liyle ḳaşı cānānuñ
Bir rubā' īsidür gülistānuñ
2. Göricek sīn-i miske beñzētdüm
Şāne-i zülf-i 'anber-efşānuñ
3. Bir belādur şalındı 'uşşāḳa
Dōstum ḳāmet-i hırāmānuñ
4. Degenek lāzım oldı aḡyāre
Olmaḡ ister ḳapuñda der-bānuñ
5. Bāḳī senden cefā vü cevır ummaz
Eger olursa lutfuñ ihsānuñ

Ümidī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Ālile öpdügi için lebini cānānuñ
 Ḳanını içmelüdür cām-ı mey-i ḥamrānuñ

2. Müntehā ḳāmetüñi ideli cānā teşbīḥ
 Sidrede ayağı yirler mi başar Ṭūbānuñ

3. Dāğ-ı mihrüñ ideli gün gibi sīnemde zuhūr
 Ḥadd üpāyānı mı var zerre gibi a' dānuñ

4. Sāye şanmañ yiter ayakladuñ āfāḳı diyü
 Düşdi ayağına zülfi o ḳad-i bālānuñ

5. Ey Ümīdi ser-i zülfine gönül bağlayalı
 Ḥaddüpāyānı mı var uzun uzun sevdānuñ

70a

Bāḳī

Mef' ulü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

1. Ḳaddüñ nihāli hem-ser-i serv-i sehī degül

Ṭübāyı alma sāyeñe ol kũtehi degül

2. Kevn ü mekânı şevķ-i ruḥuñ şöyle tutdı kim
Ḥürşīdi kimse zerreye şaymaz mehi degül
3. Sulṭān-ı çār-bāliş-i iķlīm-i dehre dil
Kemter gedāyı beñzedemez sen şehi degül
4. Meclisde buseñe tolaşur şöyle añların
Cāmuñ efendi bir ğarazı var teḥi degül
5. Bāķi peleng-i ķulle-i kühsār-ı ‘aşķdur
Sālūs u zerķ bīşesinüñ rübehi degül

Ümīdī

Mef’ ulü Fā’ ilātü Mefā’ ilü Fā’ ilün

1. Cānlar fedā ķılur saña ‘āşık seri degül
Da’ vā-yı ‘aşķ ehl-i dile ser-seri degül
2. Bār-ı riyāyı meclise ‘arz itme zāhidā
Zīrā anı kimesne götürmez yiri degül

3. Seyr-i cemāl-i yār ideli merdüm-i çeşm

Ḥürî görünmez oldu gözine perî degül

4. Kimse gedā-yı dergeh-i ‘ālî-cenāb iken

Sulṭān-ı Mışrı benzedimez Kayşeri degül

5. Ser-i ‘asker itdi şāh-ı maḥabbet Ümîdîyi

Kimdür ki aña diye begüm ‘askeri degül

70b

Bākî

Mefā‘îlün Mefā‘îlün Mefā‘îlün Mefā‘îlün

1. Beter buldum dil-i dīvāneyi her çend bend itdüm

Şaçuñla bend idüp āḥir giriftār-ı kemend itdüm

2. Ḥadîş-i tār-ı zülfüñden faḳîhe bir su’âl itdüm

Cevāba kâdir olmayup herîfi end-bend itdüm

3. Fürûğ-ı şu‘le-i āhum güneşden tâb-nāk oldu

Duḥān-ı âteş-i āhum felekden ser-bülend itdüm

4. Gice şem‘-i ruḥuñ vaşfında bir kaç beyti yandurdum

‘ Aceb h̄ub u dil-efrūz eyledüm h̄oş dil-pesend itdüm

5. Sözǖm Bākī̄ kemālin buldı vaşf-ı nev-cevānumla
Özǖm luṭf-ı suḥanda hem-ser-i pīr-i Ḥocend itdüm

Ümīdī

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

(Fā‘ ilātün)

(Fa‘ lün)

1. Șanlu yaşumla belā deştini ‘ummān itdüm
Hār u h̄aşākin anuñ pençe-i mercān itdüm
2. Șāne-i āh çıkup yazmağa sūz-ı ‘aşkı
Şerer-i sinemile çarḫı zer-efşān itdüm
3. Ser-i k̄uyında nişān-ı süm-i esb-i yāri
Eşk-i h̄un-ābile berg-i gül-i ḥandān itdüm
4. Ser-nigün olsa n’ola zevraḫ-ı çarḫ-i sīm-āb
Bād-ı āhumla bugün ‘ālemi ṭūfān itdüm
5. Feraḫ-ı vaşlına imkān yok Ümīdi gördüm
Dili mu‘tād-ı ğam u ğuşşa-ı hicrān itdüm

71a

Bākī̄

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Reşk-i firdevs-i berīn olsa n'ola rūy-ı zemīn
Āb-ı cū Kevşer aña nergis ü gül hūr'ül' ayn
2. Demidür bezm-i şafāda açıla süfre-i gül
Yiridür nergis alursa ele cām-ı zerrīn
3. Rūz-ı 'id irdüğini tıydılar eṭfāl-i çemen
Şubḥ-dem geydiler envā' -ı libās-ı rengīn
4. Hān Meḥammed şeh-i 'ādil ki zamān-ı 'adli
'İd u nev-rūz gibi kıldı cihāmı tezyīn
5. 'Āleme 'id-i sa' id ol yiter ey Bākī kim
Ola pāyende sa' ādetle şehen-şāh-ı güzīn

Ümīdī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Yār gūşına taķınmış yine bir dürr-i şemīn
Oldı bir güher-i dürri şanasın māha qarīn

2. Cem' olup dīdede eşkümle ḥayāl-i ruḥ-ı yār
Burc-ı ābīde kırān eyledi māh uPervīn
3. La' l-i cān-baḥşuñı gördükçe idersin pinhān
Dōstum n'ola gözüm yaşı düşerse rengin
4. Būy-ı zūlf-i siyehūñ vaşf idicek bād-ı şabā
Nāfesin yirlere çaldı götürüp āhū-yı Çin
5. Virmedi vaşlı metā' ını Ümidī cānān
Almayınca dil ü cān naḫdini evvel pişin

71b

Bāḳī

Mef' ūlü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

1. Bildūñ mi sen de kendūñi ey bī-vefā nesin
Āşūb-ı dehr ü āfet-i devr-i zamānesin
2. Saña bahāne idi cefā-pīşe olmasañ
Ḥaḳḳā budur ki bī-bedel ü bī-bahānesin
3. Ḳandīl gibi dīde pür-āb u dilümde tāb
Eflāke çekdüm āteş-i eşküm şerāresin
4. Ey çarḥ gerçi cānuma geçdi cefāñ oḳı

Ammā ḥadeng-i āhuma sen de nişānesin

5. Bāḳī yolında dōke şaça ḥarc idüp yaşum
Āḥir dūketdi naḳd-i şirişküm ḥızānesin

Ümīdī

Mef' ulü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün

1. Görđi ruḥumda dīdemüzüñ āb u dānesin
Murğ-ı ḥayāl idindi gelüp āşiyānesin
2. Öldürmege bahāne ararken cihānı āh
Eyler baña gelince cihānuñ bahānesin
3. Ey kaşları hilāl gören mäh-ı nev şanur
Burc-ı felekde āteş-i āhum zebānesin
4. Seyr itdi yār dāğ-ı ğamuñ eşrefīlerin
‘ Arz itdüm aña sīnemüñ ey dil ḥızānesin
5. Ḥālāt-ı ‘ aşḳ neydüğini bilmek isteyen
Görsün Ümīdīnūñ ğazel-i ‘ aşıḳānesin

72a

Bāḳī

Mef' ulü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün

1. Berfüñ eritdi bād-ı şabā bağrı yağını

Yağdı çemende nergisün altun çerāğını

2. Gülşende lāle şanma ‘ arak-nāk olup çemen
Bir al dest-māl ile sildi yañagını
3. Odlar yağardı başına mürğün çemende gül
Şeb-nem şuvarmayaydı seherden kulağını
4. Rez duhterinün adı añulsa ‘ aceb degül
Hinnālar oldu illere karşı ayağını
5. Mestāne şoydı ol mehi Bākī geçen gice
Nāzüklik ile çözdü muğaddem kuşağını

Ümidī

Mef’ ulü Fā’ ilātü Mefā’ ilü Fā’ ilün

1. Lāle çemende tazeledi bağırı dāğını
Yağmağa bezm-i gülde maħabbet çerāğını
2. Bād-ı nesim n’eyler ise eyledi bugün
Gülşende egdi kendüsine gül budağını
3. Mestāne sākiyā gice meclisde sāğaruñ
Toldurdu nāle ile şurāhī kulağına
4. Girdi gözine gönline gülşende jāleler
Nergis n’ola yidürse aña gözi yağını

5. Kılısun Ümidî āyine-i qalbūne nazār
Görsün ‘adū-yı siyeh [anuñ] yüzi ağını

72b

Bākî

Mefā‘îlün Mefā‘îlün Fe‘ülün

1. Kıyām itdi çemende yāre qarşu
Çenār u ‘ar‘ar u şimşād kamu
2. Yağardı tāb-ı ruhsārı cihānı
Güneşde olsa ger ol çeşm ü ebrū
3. Gelüp miskinlik itdi hāl-i yāre
Haṭādan nāfe-i müşgīn-i āhū
4. Ya ḥod bir nev-ḥaṭ a‘lā dil-rübādur
İki mıṣrā‘ olupdur aña ebrū
5. Cihān enfās-ı müşgīnünle ṭoldı
Saña Ḥaḳdan ‘aṭādur Bākīyā bu

Ümidî

Mefā‘îlün Mefā‘îlün Fe‘ülün

1. Ne sihr itdi ‘aceb ol çeşm-i cādū

Ki baş egdi aña ol iki ebrū

2. Yine ceng eyledi Tātār-ı çeşmüm

Ḳafā-dār oldı aña iki ebrū

3. Seg-i a‘ dāya ḳalmadı dirhem

Bugün ‘uşşāḳā rām oldı ol āhū

4. İdinmiş mār-ı zülfin tāziyāne

Yine bir sihrile ol çeşm-i cādū

5. Ümidīmuḫtaribhicrān elinden

Fiḡāna başladı cismümde her mū

73a

Ümidī

Mefā‘ ĩlün Mefā‘ ĩlün Mefā‘ ĩlün Mefā‘ ĩlün

1. Bugün meclisde sāḳī sāḡar almaḳ dest-i dil-berden

Hemān bir gül ḳoparmaḳ gibidür şāḡ-ı gül-i terden

2. Olalı cür[‘] a cām-ı leb-i dil-dāra dil hem-dem
Kesildi berşile afyūndan el çekdi o sāğardan
3. Hıa-ı ruhsārını zūlf ile mestūr itmiş ol kāfir
‘ Aceb mi ‘ aşık-ı miskīn oğursa küfri ezberden
4. Demidür tolularla buse ihsān eyle ‘ uşşāka
Efendi beglere ‘ ādetdür ihsān çünkü beglerden
5. Ümidī olmaz ise menzil-i maşşūdına vāşıl
Reh-i ‘ aşkında yārūñ geçmeyen evvel kadem serden

Bāki

Fe[‘] ilātün Fe[‘] ilātün Fe[‘] ilātün Fe[‘] ilün

(Fā[‘] ilātün)

(Fa[‘] lün)

1. Nağamāt eylemege başladı şanma anı sen
Ehl-i sūzuñşanemā āteşin üfler ney-zen
2. Meclis-i ‘ aşkıda ney-zen ne çalar yanumda
Ġam-ı hicrūñle ser-āğāz idicek nāleye ben

3. Şem^ç lâzım degül ey sâķī yiter meclisde
Şu^ç le-i şām-ı şeb-efrüz çerāĝ-ı rüşen
4. Ğoncalar dügmelerin çözdı bahār oldı diyü
Sīnesin açdı giribānını çāk itdi semen
5. Bāķīye^ç işret ü^ç ayş itmege devründe yiter
Nāle ney göz yaşı mey fikr-i vişālün gülşen

73b

Bāķī

Mefā^ç ilün Mefā^ç ilün Fe^ç ulün

1. Kānā^ç at kııl gönül pā-būs-ı yāre
Elinden buse alınmaz ne çāre
2. Saña taşvīr-i māhı beñzedince
Ne gözler nūrını dökdi sitāre
3. Yıķar bünyād-ı çarķı dūd-ı āhum
Efendi nesne döymez rüzgāra
4. Kıyāmı kāmēt-i bālaña eyler
Anuñ-çün mescide girmez menāre
5. Saña açmaz efendi saña Bāķī
Ğamuñdan göğsin itdi pāre pāre

Ümîdî

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ülün

1. Çıķup āhum odından her şerāre
' Aceb hicründe olur bir sitāre
2. İdüp Ferhāda mātem bî-sütunda
Siyeh-püş oldu her bir seng-i ĥāre
3. Nişān na' l-i esb-i şeh-süvārum
Taķar ġüş-ı zemīne ġüşvāre
4. Bu çüb-ı āhum ile çarĥ-i atlas
Olupdur mehter-i ' aşķa naķāre
5. Ümîdî her perīnün ĥasretinden
Dönüpdür çeşm-i pür-eşķüm bñnara

74a

Bāķî

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Ağlayup inlemeden derdile dülāb gibi
Oldı çehremde yaşum yolları mizāb gibi

2. Ağlamağdan ğam-ı hicrānile bi-hūş oldum
‘ Ağlumı kanlu yaşum aldı mey-i nāb gibi
3. Göñlümi rūşen ider şu‘ le-i dāğ-ı ‘ aşkuñ
Pertev-i meş‘ ale-i mihr-i cihān-tāb gibi
4. Bād ğisūların açduğça görünür rūh-ı yār
Bāğ-ı cennetde açılmış gül-i sīr-āb gibi
5. Şāyed ol servi kenārağtürem ey Bāğī
Varayın yüz süreyin ayağına āb gibi

Ümidī

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

(Fā‘ ilātün)

(Fa‘ lün)

1. İñlerüm çarğa girüp dērdile dūlāb gibi
Şerhalar kan ağıdur sīnede mīzāb gibi
2. Düşmesün halkuñ iñen ağzına la‘ lūñ şanemā
Şunma leb her kişiye cām-ı mey-i nāb gibi
3. Mīve-i vaşluñı ağıyāra idelden mebzūl

Dökilür anlu yaşum yirlere unnāb gibi

4. řāgar-1 bādeyi meclisde şaın grme tehi

Ki aar halk-1 cihān ayağına āb gibi

5. Bāđ-1 kuyuna irem diyü Ümidī ey serv

Ađlayup zārī ider derdile dūlāb gibi

74b

Bāi

Fe ilātūn Fe ilātūn Fe ilātūn Fe ilūn

(Fā ilātūn)

(Fa lūn)

1. Lebūñi ālile pmiř ola mı peymāne

İçeyin lmez isem anını ana ana

2. Nūř-1 cām eyler iken meclis-i mestān içre

Lebūñ ol hāletile girmemek olmaz ana

3. Bezm-i meydür güzelüm an ola řāyed arada

Çekmesün hānçerini ğamzelerūñ mestāne

4. Rāzumı nāle ile āleme fāř eyledi dil

Bizi rüsvây-ı cihân eyledi bir dîvâne

5. ‘Ayš u ‘iřret demidür çekme ğam-ı devrânı

Bâkıyâ gel berü sâgar çekelüm rindâne

Ümidî

Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilün

(Fâ‘ ilâtün)

(Fa‘ lün)

1. Nāleye derdile āġāz idicek mestâne

Nālemüñ nāyına āheng tutar kışâne

2. Dil-i sevdā-zedemi böyle perişân idicek

Elledi zülf-i dil-āvizüñi muħkem řâne

3. Kıat‘ ı zünnâr kıilup kākül-i kâfir-kıřüñ

Ruħuñ āyâtını geldi göricek ĩmâne

4. Dil-i sūzānumı ğam āteřine yakma yürü

Düşdi ayaġına şem‘ üñ bu gice pervâne

5. Şevkden ayağı yirler mi başar meclisde

Bezm-i dil-dārā Ümidî ireli peymāne

75a

Bākî

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Eyledi müjde-i gül bülbüli şād u hurrem

Ġoncanuñ gönli açıldı güle düşdi şeb-nem

2. 'Ālemüñ n'eyleyeyin bāğ u bahārın sensüz

Baña sen ruhları gülzārile hōşdur 'ālem

3. Dāne-i hālīne bağ cennet-i ruhsārında

Niçe şabr eylesün Allahı severseñ ādem

4. Dil-i şūrideye kıl pend ü naşihat geh geh

Nefesüñ gelsün eyā şūfi-i nāşih dem dem

5. Āb-dār olsa n'ola mīve-i şi' r-i Bākî

Urmadı kimse bu bāğ içre dağı böyle kalem

Ümîdî

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

(Fâ' ilâtün)

(Fa' lün)

1. Cennet añılsa ruḥuñ ḥâṭıra eyler âdem
Ka'be yâd olsa ser-i kūyuña varur 'âlem
2. Mîve-i zevḳ u safâ ḳanda olurdı ḥaşıl
Bâğ-ı sinemde gelüp nâveküñ urmasa ḳalem
3. Şâhid-i bâğa dūr-i eşkini ḳılmıṣ îşâr
Derlemiş ḥaylî yine şaḥn-ı çemende şeb-nem
4. O büt-i muğ-beçe nâz ile tekellüm ḳılsa
Nuṭṭa ḳâdir olımaz zerrece yanında şanem
5. Bilimi bükmiş iken bâr-ı belâ-yı hicrân
Geldi bir bâr-ı girân oldı Ümîdî ğam [u] hem

75b

[Bâḳî]

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Bahār-ı 'ālem-i vuşlatda ol sulţān-ı hūbānı
Temāşā itdügüm gündür bana nev-rūz-ı sulţānı
2. Bahār oldı dem-i seyr ü temāşādur hūdāvenda
Semend-i' izzetüñitsün ' arşa-i ' ālemde cevlanı
3. Yüri Rüm illerin seyr it hırāman eyle yanuñca
' Ālem gibi sehi-ķāmet nigār-ı pak-dāmānı
4. Felekden seyr idüp rezmüñ disün Behrām-ı haşm-efgen
Hezār aḥsent ey rūz-ı vegānuñ merd-i meydānı
5. Du' āmuz oldur ey Bākı haḫādan şaķlasunBārı
Hūdāvend-i cihan sulţān-ı ' ādil Şeh Süleymānı

[Ümīdi]²⁸

Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

(Fa' lün)

1. Ayağa şalma diyü zülf-i ' anber-efşānı
Şarıldı boynına ol kāfirüñ girībānı

²⁸ Bu gazelin üçüncü beytinden itibaren vezin farklılaşıyor.

2. Bu cism-i zerd ü nizārum ile niçe bir
Yanam firākuñ âteşine nitekim sipend
3. Her dūne şah-ı gül gibi meyl itme dōstum
Düşmez giyāha hem-ser ola serv-i ser-bülend
4. Efendi bir kılına degmez ol siyeh zülfüñ
Diyār-ı Çin [ü] Hıfā vü milket-i Karamānı
5. Egerçi fāris-i meydān-ı nazma had yoqlık
Semend şab' ile aldı Ümidī meydānı

76a

[Bāķi]

Mef' ulü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün

1. İtdi şikār gönlümi bir şūh u şeh-levend
Müjgānı tīr ü қаşı kemān тұrrası kemend
2. Bu cism-i zerd ü [zār]u nizār ile niçe bir
Yanam firākuñ âteşine nitekim sipend

3. Her dūna şāḥ-ı gül gibi meyl itme dōstum
Düşmez giyāha hem-ser ola serv-i ser-bülend
4. Telḥ-i şarāb-ı ğuşşa-i devrānı def ider
Şīrīn lebin dehānuma alsam niteki ḳand
5. Āyīne gibi ḥalkāmürāyilikeylemez
Bāḳī şafā-yı ḥāṭırile giydi birnemed

[Ümidī]

Mef' ulü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

1. Şayd itdi gönlümi yine bir şūḥ-ı şeh-levend
Ḳıldı kemend-i ṭurrasını gerdenüme bend
2. Beñzer ğazāl-i çeşmüñe ḳılmaḳ diler şikār
Şayyād-ı zülfüñ almış ele ' anberīn kemend
3. Ḳorḳum odur ki dil döke la' l nigāruma
Yoksa lebin dehāna alurdum niteki ḳand

4. Zāhir olur mıydı duḥān-1 ḥaṭ-1 ʿizār

Nār-1 ruḥuñda yaqmasa ḥālũñ eger sipend

5. Kimdür Ümīdī dir iseñ ey şũḥ-1 şīve-kār

Bir derd-mend ü bī-kes ü bī-çāre müstemend

76b

Bāḳī

Feʿ ilātũn Feʿ ilātũn Feʿ ilātũn Feʿ ilũn

(Fāʿ ilātũn)

(Faʿ lũn)

1. Gönül almağa gelür şīveye āgāz eyler

Dil-i bī-çāreyi ben ʿarz idicek nāz eyler

2. Ne hümā kaydı ser-i zülfi hevāsında baña

Gönül ol mertebelerden yüce pervāz eyler

3. Ḳāmet-i naḥle göre ḥālet-i reftār olsa

Yine bu şīveyi ol serv-i ser-efrāz eyler

4. Göreyin ṭur seni bir laḥza disem yollarda

Baña ol şũḥ-1 cihān şīveyi ṭurmaz eyler

5. Bend-i zülfinden elem çekme iñen ey Bākī

Seni aġyārdan ol qaydile mümtāz eyler

Ümidī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Dil kebāb oldu diyü aġlayup itdükçe niyāz

Birez ol şūh-ı cefā-piše kıllur puhte piyāz

2. Sihr ider gerçi dil almaqda o çeşm-i cādū

Naqd-i cān urmada ammā müjeler tīr-endāz

3. Dil-i ferzāneyi bir lu' b ile māt itmegçün

Zīr-i zülfinde o şeh ruhların itdi açmaz

4. Tab-ı ruhsāruña üftāde degülse cānā

Şem' -i meclisde nedür yā bu kadar sūz u güdāz

5. Tır begüm 'ahdüñe cevri itme dil-i zāra disem

Cevr ider ol büt-i sîmîn-ten Ümidî tûrmaz

77a

Bâķî

Fe' ilâtün Mefâ'îlün Fe' ilün

(Fâ' ilâtün) (Fa' lün)

1. Haremüñ ravza-i cinâne deger
İşigüñ saķf-ı āsmâne deger
2. Hānçerüñ sînemi delerse eger
Şöyle bir hayr ider ki cāna deger
3. Oķlaruñ sehmi sîneye iricek
Ser-i peykānuñ üstüḥāne deger
4. Bilüñe yoķ [bedel] velî saçuñuñ
Girihin çözseñ ol miyâne deger
5. Elüñ ol zülfe degmek ey Bâķî
Hāşılı 'ömr-i cāvidâne deger

Ümidî

Fe' ilātün Mefā'ilün Fe' ilün

(Fā' ilātün)

(Fa' lün)

1. Eyledük tîr yāra sîne siper
Ey dil ammā içeñ bulur ne çeker
2. Göñline girdi ğonca-i bāġuñ
Vaşf-ı dendānuñ ile ğonca-i ter
3. Hāk-i pāyüñ getürdi bād-ı şabā
Didiler añagenc-i bād-āver
4. Bāġ-ı kūyuñda ey nihāl-i şafā
Lāzım oldu ħar-ı raķibe semer
5. Nażmuña ey Ümīdī yok kıymet
Ṭab'-ı pāküñ olalı kân-ı güher

SONUÇ

Bu tez Milli Kütüphane Yz. A 801 numarada kayıtlı bulunan 117 varaklık mecmuanın 4b-77a varakları arasındaki 72 varaklık kısmı ihtiva etmektedir. Eserin müstensihi Bursevi Seyyid Ali'dir. Eserin istinsâh tarihi ise Rebiyülâhir 1019/Haziran 1610'dur. Bu eserde XV ve XVI. yüzyılda yaşamış şairlerin çeşitli nazım şekilleri ile yazılmış Türkçe şiirleri yer almaktadır. Eserdeki nazım şekilleri ve sayıları giriş bölümünde verilmiştir.

Milli Kütüphane Yz. A 801 numaralı mecmuada bazı şiirlerin şairi belli değildir. Ayrıca bazı sayfaların yırtık veya silinmiş olduğu görülmüştür. Eserdeki şiirlerin başlıkları kırmızı renkle yazılmıştır. Bazı başlıkların zaman içinde silindiği görülmüştür.

İncelediğimiz bölümde 74 şaire ait 189 gazel, 15 tahmîs, 20 tesdîs, 5 müseddes, 1 müsemmen, 1 muhammes yer almaktadır.

KAYNAKÇA

Çavuşoğlu, Mehmed, *Yahyâ Bey DÎVAN*, Tenkidli Basım, İÜ Edebiyat Faükültesi Yayınları, İstanbul, 1977.

Çavuşoğlu, Mehmed, *Hayretî DÎVAN*, Tenkidli Basım, İÜ Edebiyat Faükültesi Yayınları, İstanbul, 1981.

İSEN, Mustafa , Osman Horata, Muhsin Macit, Filiz Kılıç, İ. Hakkı Aksoyak, *Eski Türk Edebiyatı El kitabı*, Grafiker Yayıncılık, Ankara, 2006.

KÜÇÜK, Sabahattin, *Baki Divanı*, TDK Yayınları, Ankara, 1994.

KUT, Günay, “Mecmualar”, *Dergah Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, C.VI, Dergah Yayınları, İstanbul, 1986.

Mengi, Mine, *Mesihî Divanı*, AKM Yayınları, Ankara, 1995.

Okuyucu, Cihan, *Cinânî, Hayatı Eserleri ve Divanının Tenkidli Metni*, TDK Yayınları, Ankara, 1994.

PALA, İskender, *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, L&M Yayınları, İstanbul, 2003.

Selvi, Muhammed, *Ümidî, Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanı*, Afyon Kocatepe Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi. Afyonkarahisar, 2008.

Tarlan, Ali Nihad, *Hayâlî Divanı*, Akçağ Yayınları, Ankara, 1994.

UZUN, Mustafa, “Mecmua”, *İslam Ansiklopedisi*, C.28, TDV, Ankara, 2003.

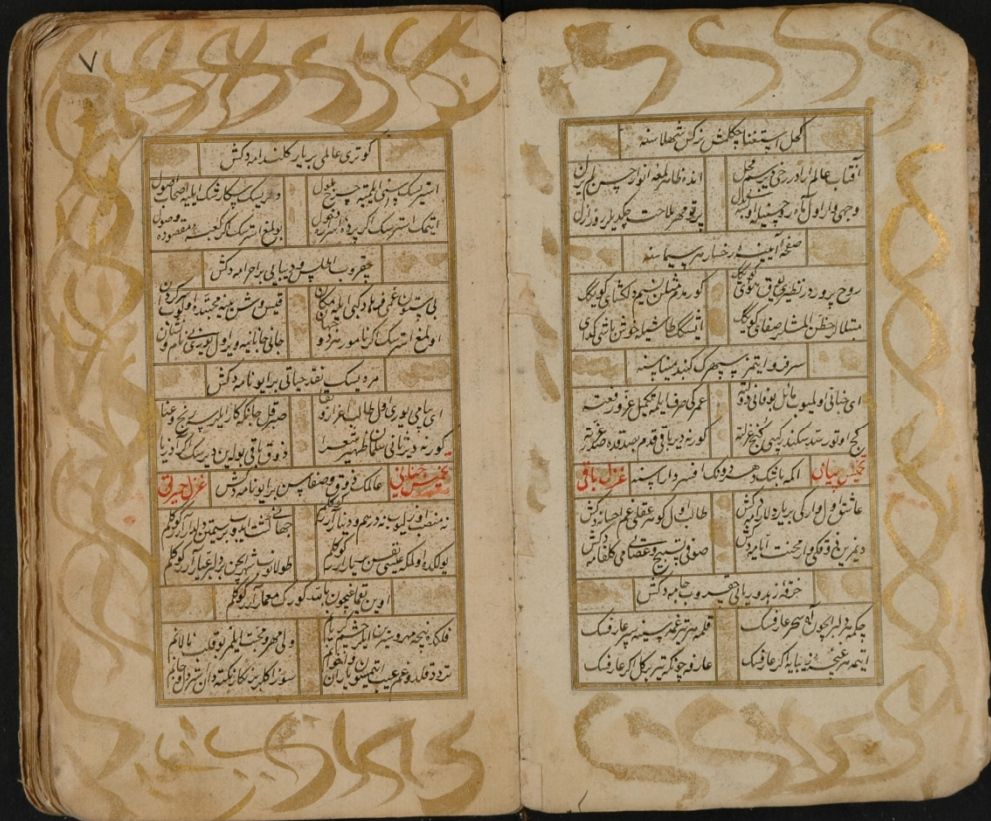
EKLER

نه سکا بچلین عاشق شیدا بولور	نه سکا بچلین لیسر عاشق بولور
بند توغوسر نرفا سدو	سینه یی عاشق سوزور بولور
نظر پاکه ادر کوا و بیجا مال	آره عیالی کوشه اتر کیمک مال
نه سکا بچلین عاشق شیدا بولور	نه سکا بچلین لیسر عاشق بولور
بزم نایه جنالی کوی نعلیلم	لذت صحت سینه غنیمت بولور
عمره حاصلی مصروف بولور	کل و بولور کیم جرم اولور
نه سکا بچلین عاشق شیدا بولور	نه سکا بچلین لیسر عاشق بولور
یوقدر زمانه اول نوجوان	مرحایلقه عاشق اها جهان
کوزین طولانی کیم سیه اولور	ترک اسی برن سینه امدی اولور
کلک سینه اولدی بر اسی جان	
داع غنیمت اولدی کوا نایه	کلک نقوب سینه بولور سینه
اقب سفاخی طرک کوی باغنه	کلک لیسر اوسر بولور باغنه

تتمت

یونلر سوریه وارینا سیران کوی	چیندا اجماع اولدی سیران کوی
عرضه ایشیا تقدیر کیش	جانان کیمی صفا کیمی سیران کوی
دولت چو سینه کیم سیران کوی	اولمایدی سیران کوی
اشک و توغوسر کیم سیران کوی	آسم شکره صفا کیمی سیران کوی
ایشی کوی کیم سیران کوی	اسی اها کیم سیران کوی
باشک کیم سیران کوی	کوک کیم سیران کوی
قلمی ایشی کوی سیران کوی	نور کیم سیران کوی
بزمی کیم سیران کوی	چون کیم سیران کوی
تتمت	تتمت
دوشدی کوا کیم سیران کوی	سیران کوی کیم سیران کوی
سرو ارا کیم سیران کوی	غور کیم سیران کوی
ولیر کیم سیران کوی	کیم سیران کوی
استرا کیم سیران کوی	کیم سیران کوی
نایه کیم سیران کوی	کیم سیران کوی

کمال سینه چاکش ز کز شعله سینه	
انقباط عالم را در جوی سینه	اندر طالع طبع انوار چسب سینه
وجوهی از اول آن در حقیقت اول	برقعه طهر است چو کبریا در اول
صغیر آینه سینه در سینه سینه	
سویح بیرون زلفی سینه	کوره سینه سینه کله کله
مشلا سینه سینه سینه	ایستک کله سینه سینه سینه
سوز و آینه سینه سینه سینه	
ای سینه ای اول سینه سینه	عقلی سینه سینه سینه سینه
رکب اول سینه سینه سینه	کوره سینه سینه سینه سینه
تجلی بیان اگر با سینه سینه سینه	
عاشق اول سینه سینه سینه	طالع سینه سینه سینه سینه
دیز سینه سینه سینه سینه	صوفی سینه سینه سینه سینه
خنده سینه سینه سینه سینه	
چکله سینه سینه سینه سینه	قلعه سینه سینه سینه سینه
تبع سینه سینه سینه سینه	عالم سینه سینه سینه سینه

کوثری عالمی بر بار کله سینه	
ایستک سینه سینه سینه	دوره سینه سینه سینه سینه
ایستک سینه سینه سینه	اول سینه سینه سینه سینه
چقر و سینه سینه سینه سینه	
ایستک سینه سینه سینه	قیس سینه سینه سینه سینه
اول سینه سینه سینه سینه	جان سینه سینه سینه سینه
مر و سینه سینه سینه سینه	
ایستک سینه سینه سینه	صغیر سینه سینه سینه سینه
کوره سینه سینه سینه سینه	دوره سینه سینه سینه سینه
تجلی بیان عالم سینه سینه سینه	
سینه سینه سینه سینه	چسب سینه سینه سینه سینه
اول سینه سینه سینه سینه	طوبی سینه سینه سینه سینه
اور سینه سینه سینه سینه	
فلک سینه سینه سینه سینه	اول سینه سینه سینه سینه
سینه سینه سینه سینه	سوره سینه سینه سینه سینه

ÖZGEÇMİŞ

13.11.1990 tarihinde Bartın'da doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini orada tamamladı. 2008 yılında 12 yıllık eğitimini tamamladı. Aynı yıl Giresun Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne başladı. 2012 yılında bu bölümden mezun oldu. Aynı yıl Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda tezli yüksek lisansa başladı.